

อนุสรณ์พระราชนานเพลิงศพ
พระครูสุวิมลธรรมสถิต (คำตา)

อดีตเจ้าอาวาสวัดดงบังและเจ้าคณะตำบลหนองบ่อ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๕๖๕๒

สำนักพระราชวัง

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑

พระราชทานเพลิงศพ พระครูสุวิมลธรรมสถิต (คำดา จิตฺตมฺโม) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลหนองบ่อ และเจ้าอาวาสวัดคงบัง ณ เมรุวัดคงบัง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

วันเสาร์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทานเพลิง.

ทองหล่อ/พิมพ์/๖๒/ทาน

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระครูสุวิมลธรรมสถิต (คำดา จิตฺตมฺโม) เพื่อทราบ
	ติดต่อขอรับหีบเพลิงพระราชทานที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
	ไปปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยให้ถามผู้รับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรด
พระราชทานเพลิงศพ พระครูสุวิมลธรรมสถิต ซึ่งนับเป็น
พระมหากรุณาธิคุณ เป็นเกียรติอันสูงสุดแก่ผู้วายชนม์ และ
วงศ์ตระกูลอย่างหาที่สุดมิได้

หากความทราบโดยญาณวิถีถึงดวงวิญญาณของพระครู
สุวิมลธรรมสถิต ได้ด้วยประการใดในสัมปรายภพ คงจะมีความ
ปลาบปลื้มซาบซึ้งเป็นล้นพ้น ในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับ
พระราชทานเกียรติยศอันสูงยิ่งในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ข้าพระพุทธเจ้าผู้เป็นศิษยานุศิษย์ ขอพระราชทานพระ
บรมราชวโรกาส กราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาทด้วยความ
สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และจะเทิดทูน
ไว้เหนือเกล้า เหนือกระหม่อม เป็นสรรพสิริมงคลแก่ข้า
พระพุทธเจ้าและวงศ์ตระกูลต่อไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

ตัวแทนศิษยานุศิษย์

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้น เพราะแรงแห่งความ
กตัญญูที่ กิ่งหล้าออกมาจากพลังแห่งหัวใจ
ของศิษย์ทุกรูป/คน ทั้งครูพี่เลี้ยงและบรรพชิต ที่มีต่อ
อาจารย์พระครูสุวิมลธรรมสถิต เมื่อครั้งท่านมรณ
ตม ได้มีชีวิตเวลา แรงกาย แรงใจ สดชื่น
ทมิฬให้แก่วิชาการ/คน โดยไม่เคยขาด
ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ทำหน้าที่เป็น
มีแต่ให้กับให้ คือ

๑. ให้ทุกสิ่งทุกอย่าง

๒. ให้วิชาความรู้ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต

๓. ให้ความรู้ลึกซึ้งทางธรรมแก่ศิษย์ทุกคน

๔. ให้ระเบียบแบบแผนทางปฏิบัติแก่ศิษย์

ทำให้ศิษย์ได้ อยู่ให้ศิษย์เห็น เย็นให้ศิษย์

ดีมีผล โดยเหตุผลต่าง ๆ

หากเจ้าไม่ทำเช่นนั้นแล้วศิษย์ก็เกิดดิ้นรน
ที่ใคร่บอการละเลียงดูให้อยู่ในกฎของทำ
เมื่อครั้งเป็นสามเณร มีความดีในพระ
คุณของท่านตลอดมา จึงได้พักพิงกับหนังสือ
ทำวัตรสวดมนต์แปลเพื่อมอบให้เป็นธรรม
บรรณาการแก่ผู้ไปร่วมในงานพระราชทาน

เพื่อบริการประชาชนพระครูสุวิมลธรรมสถิต
ในวันเสาร์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๑

ในการรวบรวมข้อมูลในเล่ม การจัด
รูปเล่ม การตรวจ และลำดับเรื่องในเล่ม
ได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานเจ้าอาวาส
วัดตมบุรี คุณสมศรี โดยเสียค่าทำเนา
พระครูอริยเวที รองเจ้าคณะจังหวัดอุบลฯ
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาพราหมณ์ พระอาจารย์
หลวง ได้เป็นธุระให้พิมพ์หนังสือฟรี
จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

(พระราชนิพนธ์)

เจ้าคณะจังหวัดนครพนม

ในนามของศิษย์

๑๙ เมษายน ๒๕๕๑

ศิษย์ขอบูชา พระคุณความดีของอาจารย์

พระครูสุวิมลธรรมสถิต เป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ทั้งชีวิตของท่านได้อุทิศให้กับการสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี มีความรู้และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทั้งทางโลกและทางธรรม ท่านปฏิบัติเคร่งครัดในพระธรรมวินัยเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับศิษย์ ท่านเป็นครูสอนทั้งปริยัติธรรมที่จดจำตำราได้อย่างแม่นยำ และหมั่นฝึกสอนศิษย์ให้บรรลุความสำเร็จให้ได้ตามที่คาดหวังไว้ ท่านเป็นนักอนุรักษ์สืบสานหนังสือใบลานหรือหนังสือผูก ชักชวนญาติโยมสร้างไว้เป็นสมบัติของพระศาสนาตั้งที่มีหนังสือใบลานปรากฏอยู่ในวัดบ้านดงบังปัจจุบันหลายผูก ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์อาจารย์ที่ได้ทำหน้าที่ของท่านได้สมบูรณ์แบบที่สุดแล้วในชีวิตของท่าน ท่านเป็นดั่งนาบุญของญาติโยมตลอดมา

ศิษย์ทุกคนมีความสำนึกและซาบซึ้งอยู่แก่ใจว่าที่พวกเราได้เป็นตัวเราในวันนี้ก็เพราะพวกเราได้อาจารย์ที่ดีมีความจริงใจห่วงใยศิษย์ ท่านเป็นพระผู้ให้แก่พวกเราโดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนใดๆ พวกเราได้สิ่งดีๆ ที่มีประโยชน์จากท่านไปมากมาย พระคุณ

ความดีของพระอาจารย์ทั้งหมดนี้ ศิษย์ขอบูชาเทิดไว้ให้สถิตอยู่ใน
จิตใจของศิษย์ทุกคนไม่มีวันเสื่อมคลาย

ศิษย์มั่นใจผลการกระทำแต่ความดีของท่านอาจารย์นี้
ย่อมมีผลมาก นอกจากส่งอานิสงส์ให้กับศิษย์ได้รับประโยชน์สุข
ทั่วหน้าแล้ว ยังคงจะเป็นพลังปัจจัยเกื้อหนุนส่งให้ท่านพระอาจารย์
ได้ขึ้นสู่สุคติภพชั้นสูงโดยไม่ต้องสงสัย

นายสมศรี ดอกดวง

อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดเป่ง

ในนามตัวแทนศิษย์ทุกคน

ศิษย์ขออน้อมรำลึก สำนักในพระคุณของอาจารย์

ผมเป็นศิษย์คนหนึ่งซึ่งบวชเป็นสามเณรแล้วท่านให้ไปอยู่
กุฏิของท่านร่วมกับอีกหลายคน ได้คอยรับใช้และรับการฝึกฝน
จากท่านอย่างใกล้ชิดถึง ๖ ปี จนเพื่อนๆ ให้ฉายาว่า “อานนท์”
ท่านเอาใจใส่ฝึกสอนศิษย์เสมอกันทั่วทุกคน ฉันท้สำเร็จให้นั่งฝึก
อ่านใบลานปัญญาปารมี ตกเย็นให้ท่องสวดมนต์ และท่องจำ
พระธรรมวินัยให้ฟังทีละคนสม่ำเสมอตลอดมาจนศิษย์ทุกคน
เจนจบครบหลักสูตร ท่านสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
ทั้งทางโลกและทางธรรม เคี้ยวข้าวจนเห็นว่าศิษย์แข็งแกร่งใน
ทุกวิชาทุกด้านท่านจึงรามือ นอกจากนี้มักจะมอบหมายให้ศิษย์
รุ่นพี่เป็นครูสอนรุ่นน้องทำหน้าที่แทนท่าน สอนนักธรรม สอนบาลี
และสอนมัธยม ทำให้เป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งให้กับศิษย์ในการ
ก้าวเดินสู่นาคต่ออย่างกล้าหาญทุกคน ผมมั่นใจว่าศิษย์ของท่าน
และศิษย์วัดดงบังทุกคนมีคุณภาพมาตรฐานไม่แตกต่างกัน

ความรู้สึกของศิษย์ทุกคนในตอนนั้นกับปัจจุบันนี้ย่อม
แตกต่างกันแน่นอน เพราะขณะถูกเคี้ยวข้าวเชิฐทั้งการเรียน การงาน
การปฏิบัติตนในสมณเพศ เป็นเรื่องที่หนัก ทนได้ยากทั้งกาย
และใจ เพราะมองไม่เห็นว่าคุณเองได้ทำอะไรเพื่อใคร ตัวเรา

และท่านทำไมต้องทำสิ่งที่ยากอย่างนี้ แต่อาจจะเป็นด้วยอานิสงส์แห่งการทำความดีอันบริสุทธิ์ของท่าน จึงทำให้ศิษย์ส่วนมากผ่านบทเรียนอันหนักไปได้

ความรู้สึกในตอนนี้ช่างแตกต่างกันเหลือเกิน ท่านเป็นอาจารย์ชั้นยอดที่หาได้ยาก ท่านทุ่มเทฝึกฝนศิษย์ให้แก่วรรณให้ทำหน้าที่สืบต่อศาสนาและให้ศิษย์เดินไปข้างหน้าได้ถูกทาง โดยท่านไม่มีประโยชน์ส่วนตัว แต่เพื่อพระศาสนาและตัวของลูกศิษย์เอง ในตอนนี้พวกเรารู้ซึ้งแล้วว่าพวกเราช่างได้สิ่งดีๆ มากมายเหลือเกินที่เป็นบันไดไต่ขึ้นมาเป็นเราในวันนี้ สิ่งที่เราได้มากเป็นพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ ความอดทนอดกลั้นอย่างมีเหตุผล ซึ่งนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ดีมาก

หากมีญาณวิถีดุให้ท่านรับทราบได้ อยากจะบอกอาจารย์ว่าศิษย์ไม่มีคำอื่นที่จะเหมาะสมสูงสุดที่จะเรียกท่านเป็นอย่างอื่น นอกจากคำว่า อาจารย์ อย่างภาคภูมิใจ ขออานิสงส์แห่งคุณความดีที่ท่านได้กระทำให้ และขอกุศลผลบุญของญาติโยม ศิษยานุศิษย์ ตั้งใจบำเพ็ญเพื่ออุทิศตลอดมา ขอจงเป็นพลังปัจจัยหนุนส่งให้ท่านพระครูสุวิมลธรรมสถิต จงสถิตเสวยสุขในภพภูมิที่เป็นสุคติชั้นสูง ยิ่งๆ ด้วยเทอญ

นายอุดร บุญสิงห์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งขุนใหญ่
ในนามตัวแทนศิษย์ทุกคน

คำไว้อาลัย

เมื่อ ๔๐ กว่าปีที่แล้ว ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ผมได้มีโอกาสเข้ามารับใช้การพระศาสนา ณ วัดดงบังแห่งนี้ในฐานะศิษย์วัด ขณะอายุได้เพียง ๘ ปีเท่านั้น ยายบาง บุญวิจิตรเล่าให้ฟังภายหลังถึง ความจำเป็นที่เอาหลานตัวเองมาอยู่วัดว่า พระสงฆ์และสามเณรมาอยู่จำพรรษาและเรียนหนังสือถึงเกือบสองร้อยรูป จะไม่สะดวกไม่มีใครรับใช้ อีกอย่างยายบอกว่าบ้านอยู่หน้าวัดมาหลายยได้ตลอด

ด้วยเหตุเพราะความมุ่งมั่นทางการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมพระครูอาทรกิจโกศล อดีตเจ้าคณะอำเภอมืองอุบลราชธานีและเจ้าอาวาสวัดดงบัง ได้สร้างศรัทธาแก่การคณะสงฆ์ทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ทำให้พระสงฆ์และสามเณรจากทุกหัวสารทิศมุ่งมาที่วัดแห่งนี้ เพื่อศึกษาเล่าเรียนเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาทั้งแผนกธรรมและแผนกสามัญศึกษา เป็นยุคเฟื่องฟูทางการศึกษาของวัดดงบังอย่างแท้จริงและเป็นรากฐานสำคัญต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อพระสงฆ์และสามเณรมีมาก ศิษย์วัดที่มารับใช้ก็มากเป็นเงาตามตัว ยุคนั้นมีประมาณ ๑๒ คน ตอนเช้าพากันไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนบ้านดงบัง (อาทรราษฎร์บำรุง) ได้ยินเสียงกลองเพลเมื่อใดก็ต้องขออนุญาตครูประจำชั้นไปรับปันโตตามบ้าน

ของโยมแทบทุกหลังคาเรือน คนละหลายเที่ยวและต้องให้ทัน
ฉันทเพลด้วย ผมอยู่รับใช้อยู่ถึง ๔ ปีเต็ม จนจบชั้น ป.๔

ด้วยพระสงฆ์องค์เจ้าวัดแห่งนี้มีเป็นร้อย ความเข้มงวด
กวดขันทางพระธรรมวินัยยิ่งเข้มข้น เพื่อควบคุมพระสงฆ์ สามเณร
ตลอดจนศิษย์วัด มิให้ต่างพร้อย พระครูสุวิมลธรรมสถิตหรือที่
เรียกกันติดปากทั่วไปว่า อาจารย์ตา ตอนนั้นเปรียบเสมือนมือขวา
ของพระครูอาทรกิจโกศลเจ้าอาวาสวัดดงบัง ท่านเป็นพระสงฆ์
อีกรูปหนึ่งที่มีภูมิรู้ภูมิธรรม ได้วุฒิครู พ. และนักธรรมเอก เป็นครู
สอนทั้งแผนกธรรมและแผนกสามัญศึกษา เป็นคุณสมบัติที่ทำให้
ยากยิ่งในช่วงเวลานั้น และท่านมีคุณลักษณะพิเศษที่คล้ายกันมาก
คือความเข้มงวดกวดขันทางพระธรรมวินัย อาจารย์ตาของพวกเรา
พวกเราที่เป็นศิษย์วัดรู้ซึ้งกันเป็นอย่างดี ในเรื่องความเข้มงวด
ระเบียบวินัย ท่านทำโทษอย่างเสมอหน้ากัน ไม่เว้นลูกหลานใกล้ชิด
ใครโดนลงโทษครั้งเดียวถึงกับหลาบจำไปเลย ไม่ผิดซ้ำอีก และ
เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่าลูกศิษย์ที่ถูกท่านเคี่ยวเข็ญจนเข้มข้น ทั้งพระสงฆ์
สามเณร ตลอดจนศิษย์วัด เมื่อเติบโตใหญ่เจริญก้าวหน้านับถึง
ปัจจุบันหลายร้อยรูป/คน

อาจารย์ตาท่านเป็นกำลังสำคัญในเรื่องการสืบสานปณิธาน
การศึกษาของสงฆ์ต่อเนื่องจากพระครูอาทรกิจโกศล ที่เมื่อได้รับ
แต่งตั้งไปเป็นเจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี และได้ไป
จำพรรษาอยู่ที่วัดมณีวนาราม (วัดป่าน้อย) ในเวลาต่อมา วัดดงบัง
ก็อยู่ในความปกครองดูแลของอาจารย์ตามาโดยตลอดโดยพฤตินัย
จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสอย่าง

เป็นทางการ และในอีก ๔ ปีต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะตำบล
หนองบ่ออีกตำแหน่งหนึ่ง ที่สะท้อนให้เห็นว่าท่านมีความรู้
ความสามารถสูง จนได้รับความไว้วางใจและเชื่อมั่นอย่างมาก
จากผู้บังคับบัญชา และได้ดำรงตำแหน่งนี้มานานถึง ๓๐ ปีเต็ม

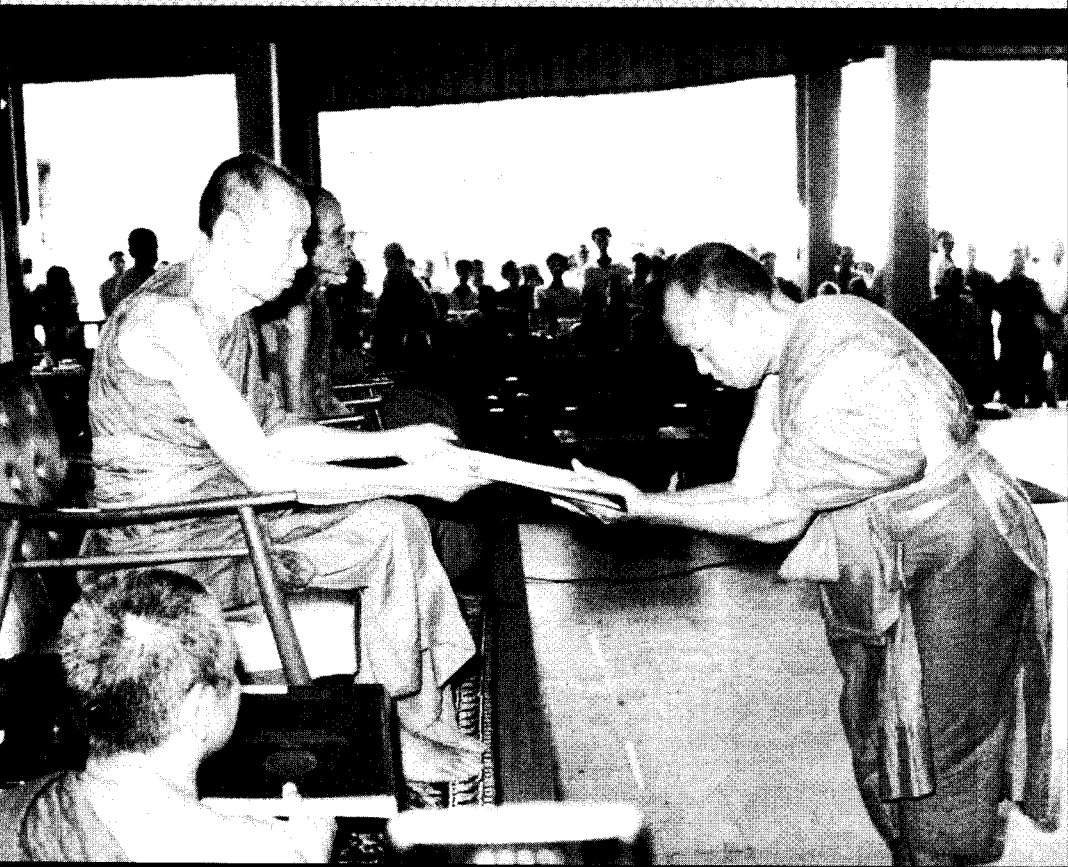
คุณูปการของท่านอาจารย์ดาที่มีต่อวงการศึกษาระดับ
จังหวัดอุบลราชธานี ถือเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมยกย่องเป็นปูชนีย-
บุคคลทางการศึกษาสงฆ์อีกรูปหนึ่ง เพราะตลอด ๕๔ พรรษา
ท่านได้ทุ่มเท เสียสละ เหน็ดเหนื่อย ตรากตรำงานด้านนี้มาโดยตลอด
และสามารถสร้างกระแสการศึกษาทั้งวงการสงฆ์และฆราวาส
ญาติโยมบ้านดงบังและทุกหมู่บ้านในตำบลหนองบ่อที่จะส่ง
บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียน และถือเป็นตำบลหนึ่งของจังหวัด
อุบลราชธานีที่มีการตื่นตัวทางการศึกษาในระดับสูง สร้างชื่อเสียง
มากมาย เช่น สกุล สายพันธ์ ส่งเสริม สรรพสาร ศรีไชย บังศรี
บุญสิงห์ บุญขจร ดอกดวง แสงกล้า บุญวิจิตร จันทป ทิมา
เป็นต้น ล้วนเป็นต้นตระกูลจากหมู่บ้านในตำบลหนองบ่อทั้งสิ้น

ผมมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้เป็นศิษย์ก้นกุฏิคนหนึ่งของท่าน
ขอน้อมคารวะคุณคุณูปการของท่านอาจารย์ดาด้วยความ
เคารพยิ่ง

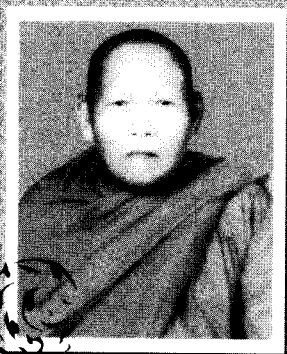
(นายประยงค์ ศรีไชย)

เจ้าหน้าที่บริหารงานการศาสนา ๘

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติ พระครูสุวิมลธรรมสถิต (คำตา นิตฺถมโม)

❖ ประวัติตอนเยาว์วัย

พระครูสุวิมลธรรมสถิต เดิมชื่อคำตา ศรีไชย เกิดที่บ้านดงบัง หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีกุน บิดาชื่อนายมี ศรีไชย มารดาชื่อ นางน้อย ศรีไชย มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๗ คน คนที่ ๑ ชื่อ ลี คนที่ ๒ ชื่อ ลี คนที่ ๓ ชื่อ บุญมา คนที่ ๔ ชื่อ ดา คนที่ ๕ ชื่อ คำตา คนที่ ๖ ชื่อ กี คนที่ ๗ ชื่อ ขุน

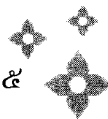
พระครูสุวิมลธรรมสถิต (คำตา ศรีไชย) เป็นคนที่ ๕ เมื่อเยาว์วัย เป็นคนอยู่ประจำกับบ้านเรือน นิสัยไม่ชอบคลุกคลีกับหมู่พวก ชอบคลุกคลีอยู่แต่กับการทำงานกับพ่อแม่ตลอดมา พออายุได้ ๑๓ ปี บิดาก็เสียชีวิต ต่อมาพี่ชายทุกคนก็ได้แต่งงานแยกไปเป็นครอบครัวต่างหาก คงเหลือแต่น้อง ๒ คนซึ่งยังเล็กอยู่ จึงเป็นภาระหนักของท่านที่ต้องทำทั้งงานผู้ชายและงานผู้หญิงช่วยเหลือแม่ จะว่าเป็นหัวหน้าครอบครัวก็ได้ จวบจนน้องทั้งสองโตขึ้นมาพออยู่กับแม่ได้บ้าง ภาระบางอย่างจึงเบาบางลง เหตุนี้แหละ

จึงไม่มีเวลาไปเที่ยวเล่นกับเพื่อน เวลาไปทำงาน ส่วนมากก็ไปกับผู้ใหญ่ที่มีครอบครัวแล้ว จึงมีเวลาศึกษาเล่าเรียนน้อยกว่าเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน

❖ ประวัติด้านการศึกษา

พระครูสุวิมลธรรมสถิต เมื่อตอนอายุเยาว์วัย ประมาณ ๘-๙ ปี ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนประชาบาลบ้านดงบัง ซึ่งตอนนั้น อาศัยศาลากการเปรียญวัดดงบังเป็นที่ตั้งโรงเรียน ได้เข้าเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ แล้วเข้าไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เป็นเวลา ๔ ปี เพราะเป็นเด็กเรียนเก่ง ครูจึงให้ผ่านชั้นโดยไม่ต้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรียนยังไม่จบ ก็ออกจากโรงเรียนก่อน เพื่อมาทำงานช่วยเหลือครอบครัวช่วยแม่และน้องทำงานจนอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ชาวบ้านส่วนหนึ่งได้มาร้องขอให้บวชให้แม่ และพี่ชายก็อนุญาตให้บวช ซึ่งตอนนั้นท่านก็ช่วยเหลือกิจการงานในบ้านเรือน เพราะที่บ้านไม่มีใครช่วยเหลือ มีแม่คนเดียวท่านก็ขรอลงทุกที ทำให้ท่านไม่อยากบวชเลย เพราะคิดว่าการบวชเป็นของยากทั้งกายและจิตใจ จึงไม่อยากบวช ตั้งแต่อายุ ๒๐-๒๗ ปี ชาวบ้านส่วนหนึ่งรวมทั้งญาติพี่น้องพร้อมกันปลอบโยนและเกลี้ยกล่อมให้บวช ก็ไม่ยอมตกลง ความคิดเห็นในตอนนั้น ท่านก็ยังคิดว่าการบวชเป็นสิ่งที่ยากมากที่สุด การมาการไปก็ยากลำบาก รวมทั้งการกิน การนอนก็ลำบาก

เมื่ออายุย่างเข้า ๒๔ ปีมีบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นคนดูแลรักษาความเป็นอยู่ของวัด มาพูดอบรมเกลี้ยกล่อมให้บวช ซึ่งอยู่ในฐานะลูก เป็นที่นับถือของคนทั่วไปชื่อว่า พ่อใหญ่น้อย บังศรี ได้มาลงทุนเกลี้ยกล่อมโดยใช้วิธีการมานอนร่วมด้วยและใช้วิธีพูดจาหวานล่อมต่างๆ นานา อ้อนวอนขอให้บวชเพียง ๗ วันก็ได้ ขอให้หลานบวช พ่อได้อบรมเกลี้ยกล่อมตั้งนั้นท่านก็เลยนึกขึ้นมาได้ว่าการบวชนั้นเป็นการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ที่เลี้ยงเรามา และเพื่อทดแทนหรือตอบแทนพระคุณของบุพการี คตินั้นท่านเลยตกลงใจที่จะบวช แต่สัญญากับคุณลุงว่า จะบวชเพียงพรรษาเดียว คุณลุงก็ตอบตกลง ซึ่งคุณลุงได้ปรารภว่า การบวชนั้นจะบวชนานหรือไม่นานอย่างไรนั้น เพียงแต่ขอให้บวช ลุงก็พอใจ

การบวชก็ได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ตรงกับวันอังคาร แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๔ อายุตอนนั้นรวมได้ ๒๔ ปี บริบูรณ์ โดยได้เข้าบวชที่พัทธสีมาวัดดงบัง โดยมี

พระอธิการ เคน คมภิรตปัญโญ เป็นพระอุปัชฌาย์

พระอธิการ แถว กนตสีโล เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พระอธิการอุ้ย ยโสธโร เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ได้รับฉายา จิตฺตมฺโม บวชแล้วได้ตั้งใจเร่งศึกษาเล่าเรียน พระปริยัติธรรมและสอบได้นักธรรมชั้นตรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ สอบได้นักธรรมชั้นโท เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ สอบได้นักธรรมชั้นเอก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕

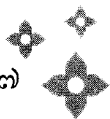
❖ การศึกษาพิเศษ

พระครูสุวิมลธรรมสถิตได้ศึกษาวิชาการทั้งทางธรรมและทางโลก จนสามารถสอบเทียบสมทบได้วุฒิการศึกษามัธยมปีที่ ๖ ที่สนามสอบโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช และสอบได้วิชาชุดครูพิเศษมูล (พ.) กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒

❖ ประวัติด้านการปฏิบัติศาสนกิจ

พระครูสุวิมลธรรมสถิต เป็นพระเถระที่มีจริยาวัตรทั้งดงามเคร่งครัดในพระธรรมวินัย ตลอดชีวิตของท่าน มีความมุ่งมั่นพากเพียรสั่งสอนศิษย์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีอย่างเสมอกันทั่วทุกคน เพื่อมุ่งหวังให้ศิษย์สำเร็จในวิชาทุกๆ ด้าน ทั้งทางโลกและทางธรรม ประชาชนทั่วไปและศิษยานุศิษย์ มีความเลื่อมใสศรัทธาเคารพนับถือในตัวท่านเป็นอย่างยิ่ง ท่านจึงมีศิษยานุศิษย์มากมายอยู่ทั่วทุกสารทิศ ท่านเป็นกำลังสำคัญและได้รับความไว้วางใจเป็นอย่างมากจากท่านพระครูอาทรกิจโกศล อดีตเจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี ซึ่งเป็นเจ้าสำนักเรียนวัดดงบัง ในขณะนั้น ได้แต่งตั้งให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือศาสนกิจหลายอย่าง ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม - บาลี

ได้สอนทั้งนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโทและนักธรรมชั้นเอก มีพระภิกษุ สามเณรสนใจสมัครมาเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ทั้งมาจากในจังหวัดและต่างจังหวัด ชื่อเสียงของสำนักเรียนวัดดงบัง ในขณะนั้นโด่งดังพอสมควร

พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากกรมการศาสนา ประจำศาสนศึกษา วัดดงบัง ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ดงบังอาทริกิจวิทยา ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

❖ ประวัติด้านการได้รับแต่งตั้งและเลื่อนสมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองเจ้าอาวาส วัดดงบัง ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับแต่งตั้งให้มีสมณศักดิ์ฐานานุกรมชั้นประทวนที่พระปลัดคำตา จิตธมฺโม

วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดดงบัง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองเจ้าคณะตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้รับแต่งตั้งเป็น
พระอุปชฌาย์ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์
เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีในราชทินนามว่า **“พระครูสุวิมล-
ธรรมสถิต”**

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้เลื่อนเป็นพระครูสัญญาบัตร
ชั้นโท ในราชทินนามเดิม

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เลื่อนเป็นพระครูสัญญาบัตร
ชั้นเอก ในราชทินนามเดิม

❖ คุณธรรมหรืออุดมการณ์ของพระครูสุวิมลธรรมสถิต

พระครูสุวิมลธรรมสถิต ท่านเป็นคนซื่อตรง ถ้าจะทำ
สิ่งใดก็ตั้งใจมานะทำให้สำเร็จเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งท่าน
มีคุณธรรมหรืออุดมการณ์ประจำใจ ๑๐ ข้อ ดังนี้

๑. ถ้าพูดแล้วต้องกระทำให้สำเร็จ
๒. ไม่ชอบการโกหก คือพูดแล้วไม่ทำตามทีพูด
๓. ไม่ชอบเบียดเบียนคนอื่นให้ลำบากกาย ลำบากใจ
๔. ไม่ชอบการพูดมากกว่าทำ
๕. ไม่ชอบการจองกรรมจองเวรต่อกัน
๖. ไม่ชอบประเภทยาเสพติดทุกชนิด
๗. ไม่ชอบการลักเล็กขโมยน้อย

๘. ไม่ชอบทำการเอิกเกริกเฮฮาให้ผู้อื่นรำคาญใจ
๙. ไม่ชอบคนลบหลู่คุณของผู้อื่น
๑๐. ไม่ชอบอาศัยผู้อื่นหาเลี้ยงชีพ

❖ ประวัติชีวิตบั้นปลาย

พระครูสุวิมลธรรมสถิต มีอาการป่วยเป็นโรคปวดฟัน กลืนอาหารยาก ได้ไปรับการตรวจโรคที่โรงพยาบาลประจำจังหวัด สรรพสิทธิประสงค์ พบว่าเป็นมะเร็งที่ต่อมน้ำเหลืองบริเวณ ขากรรไกรด้านซ้าย ได้รับการฉายแสงที่ศูนย์มะเร็ง จังหวัด อุบลราชธานี จนครบจำนวนครั้งที่หมอกำหนด อาการก็ดีขึ้น เล็กน้อย และได้ไปพบแพทย์ตามนัดเป็นประจำนับมิได้ขาด

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ท่านมีอาการท้องเสีย ถ่ายอุจจาระเรื้อราด คิษยานุศิษย์ได้นำส่งโรงพยาบาลประจำ จังหวัดสรรพสิทธิประสงค์ แพทย์ได้ให้นอนพักรักษาอยู่ที่ โรงพยาบาล แพทย์ได้คอยดูแลอย่างใกล้ชิด คิษยานุศิษย์และ ญาติโยมได้ปรนนิบัติผลัดเปลี่ยนกันด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลา มิได้ขาด แต่อาการก็ไม่ดีขึ้น มีแต่ทรุดลงเรื่อยๆ ไม่รู้สึกตัว ในที่สุด ท่านก็ได้จากไปด้วยอาการสงบเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เวลา ๐๔.๐๕ น. รวมอายุได้ ๘๔ ปี ๕ เดือน ๒๔ วัน รวมอายุพรรษา ได้ ๕๓ พรรษา

๑๐ ออนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ

อเนกคุณท่านเลิศล้ำ	ไตรดาล
เจนกษาแผ่ไพศาล	ปกเกล้า
สอนอภิธรรม ชีวา	อุทิศ
ศิษย์ระลึกจิตกล้า	ไม่ร้างลืมคุณ

พระคุณท่านนั้นล้ำเลิศ	แสนประเสริฐไม่มีสอง
ผ่านกลอนที่ร้อยกรอง	ด้วยศรัทธาและอาลัย
จิตใจท่านงามงด	มีปรากฏพิสมัย
โอบเอื้อมีน้ำใจ	เพื่อศิษย์ได้ไม่โง่งม
อันผลกุศลใด	แม้อยิ่งใหญ่มีอาจสม
ศิษย์มันหมั่นนิยม	มิลืมอยู่รู้ตอบแทน
สถิตสวรรณใด	ขอส่งใจแม่ไกลแสน
บูชาข้ามภพแดน	จะตอบแทนมิรู้คลาย
อันกุศลที่ศิษย์สร้าง	มิเว้นวามิขาดหาย
รวมเป็นมะลिरาย	ล้อมหอมอยู่มีรู้โรย
ผ่านกลอนเพื่อเคารพ	และน้อมนบให้สุขสานต์
เทิดทูนคุณอาจารย์	สู่สวรรณันรันดรเทอดู

นายอุดร บุญสิงห์ : ผู้เรียบเรียง

๓ เมษายน ๒๕๕๑

ประวัติวัดดงบัง

ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วัดดงบังเป็นวัดเก่าแก่ ตั้งมานานแล้ว คนเฒ่าคนแก่เล่าสืบต่อกันมาว่าชาวบ้านดงบังเป็นกลุ่มชนที่อพยพมาจากเวียงจันทน์พร้อมกับเจ้าพระวอ พระตา มาตั้งถิ่นฐานที่หนองบัวลุ่มภู ได้อพยพตามผู้นำมาตั้งเป็นเมืองอุบลแล้วแยกกลุ่มกระจายกันออกมาเลือกทำเลที่เหมาะสม มีความอุดมสมบูรณ์ตั้งหลักปักฐานทำมาหากิน คือท้องถื่นที่เป็นที่ตั้งของตำบลหนองบ่อในปัจจุบัน บ้านดงบังก็เป็นกลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่นี้ที่หลบหลีกทำทำเลที่ปลอดภัยเพื่อตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน คนเฒ่าเก่าแก่เล่าว่า “หม่นเข้าไปแย่งกันถางป่าแคป่าเครือเชือกอยู่บ่อนฮกๆ ย้านเขานำมาสินค้อ พวกข้าพวกขอมก็ย้านถอยหนีไปบ่อเห็นไหง่ ทั้งไว้แต่พระพุทธรูปกับลิม” เช่นว่า ลิมดงบ้านแคหนองสระพัง กับลิมหัวโนน ทางหนองหมากจับเฮาจึงเอาเป็นที่ทำมาหากิน ต่อมาเจ้าผู้ปกครองเมืองอุบลเปลี่ยนมณฑลจัดระเบียบการปกครองใหม่ได้ตั้งราชภักดีจึงเรียกว่าพ่อเฒ่าราชและเรียกเมียพ่อเฒ่าราชว่าแม่เฒ่าราชเหมือนกัน (ยายทวดของผู้ใหญ่โกวิท ทองมาลี) และให้มีราชภักดีทำหน้าที่ช่วยกัน ต่อจากนั้นมีการเปลี่ยนมาเรียกว่าผู้ใหญ่บ้านให้เลือกกันเองขึ้นมาปกครองราษฎรติดต่อเรื่อยมา ผู้ใหญ่บ้านรุ่นก่อนเขียนได้แต่

ตัวลาว เท้าที่จำได้หลังจากเปลี่ยนราชภักดีมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านดงบังแบ่งเป็น ๒ หมู่ มีผู้ใหญ่บ้านเรียงลำดับ ดังนี้

หมู่ ๘ มีผู้ใหญ่บ้านที่ราษฎรเลือกขึ้นมาปกครองเรียงตามลำดับเท้าที่จำได้มาถึงปัจจุบันได้แก่ ผู้ใหญ่ชู ศรีไชย, ผู้ใหญ่พัด บุญพั้ว, ผู้ใหญ่เนียม บังศรี, ผู้ใหญ่สุด บุญสิงห์, ผู้ใหญ่ประมวล ศรีไชย, ผู้ใหญ่บุญหนา บุญพั้ว, ผู้ใหญ่ประเสริฐ บุญสิงห์, ผู้ใหญ่ประสิทธิ์ ศรีไชย, ผู้ใหญ่สิงห์ทอง ภูคำสันต์, ผู้ใหญ่อนันต์ ศรีไชย (คนปัจจุบัน)

หมู่ ๙ มีผู้ใหญ่บ้านที่ราษฎรเลือกขึ้นมาปกครองเรียงตามลำดับเท้าที่จำได้มาถึงปัจจุบันได้แก่ผู้ใหญ่น้อย ดอกดวง, ผู้ใหญ่บุญศรี พรหมทอง (ลิบตรีโก้ม), ผู้ใหญ่ก้อน บังศรี, ผู้ใหญ่บัวศรี จันทร์ทรง, ผู้ใหญ่คล่อง ศรีไชย, ผู้ใหญ่สมัย พรหมทอง, ผู้ใหญ่สุข ศรีไชย, ผู้ใหญ่โกวิท ทองมาลี, ผู้ใหญ่ดนตรี บังศรี (คนปัจจุบัน)

ด้านศาสนา ชาวบ้านดงบังมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้ร่วมกันก่อตั้งวัดดงบังขึ้นเมื่อปีใดไม่มีใครจดจำได้ รู้แต่เพียงว่าเป็นวัดที่ตั้งขึ้นใหม่ห่างจากบ้านแคไปทางทิศตะวันออก แล้วก็มีการขยายบ้านเรือนตามวัดออกไปหนาแน่นขึ้นจนวัดตั้งอยู่กลางหมู่บ้านดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน มีการอุปถัมภ์ค้ำชูดูแลศาสนา มาช้านานมีเจ้าอาวาสและผู้ดูแลวัดจากอดีต ถึง ปัจจุบัน ดังนี้

๑. พระอธิการน้อย

๒. พระอธิการหมูน จิตดี

๓. พระอธิการจิต บังศรี

๔ พระอธิการสุด ศรไชย

๕. พระครูอาทรกิจโกศล

๖. พระครูสุวิมลธรรมสถิต

๗. พระเกษม ธมฺมกาโม

ด้านการศึกษา ทางราชการได้ตั้งโรงเรียนประชาบาล บ้านดงบัง พ.ศ. ๒๔๖๗ อาศัยศาลาวัดดงบังเป็นที่ตั้งมีนักเรียนจาก บ้านจวนตะโนนและบ้านโนนงามมาเข้าร่วมเปิดสอนชั้นมูลถึง ป.๔ มีนายทรายเป็นครูใหญ่คนแรกต่อมาครูใหญ่แพลง บุญเกื้อ (ต่อมาเปลี่ยนนามสกุลเป็นพรหมสมบัติ) ได้ขอขยายถึง ป.๖ มีนักเรียนเรียนจบหลายรุ่นเช่น พันโททองลา ศรไชย ผู้ใหญ่คล่อง ศรไชย ครูใหญ่เกรียง ศรไชย เป็นต้น จนถึง พ.ศ. ๒๔๙๔ พระครู อาทรกิจโกศลเจ้าอาวาสวัดดงบังมีนโยบายจะตั้งโรงเรียนบาลี-มัธยม สอนพระเณรที่วัดจึงได้ขอขออนุญาตที่ดินนอกเขตหมู่บ้าน ทางทิศใต้ ๑๑ ไร่ แล้วพาชาวบ้านเลี้ยวไม้ดงพ่อเฒ่าและดงบ้านแค รวมพลกันทั้งหมู่บ้านหล่อเสาคอนกรีตเองสร้างเป็นอาคารเรียน หลังแรก มีนายสวัสดิ์ พูลผล เป็นครูใหญ่ร่วมกันสร้างเสร็จในปี ๒๔๙๗ และย้ายนักเรียนออกมาเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ชาวบ้าน พร้อมใจกันเสนอขอให้มีชื่อต่อท้ายชื่อโรงเรียนเป็นอนุสรณ์ให้ แก่ท่านว่า โรงเรียนบ้านดงบัง (อาทรราษฎร์บำรุง) ตั้งแต่นั้นมา

พ.ศ. ๒๕๐๐ พระครูอาทรกิจโกศลตั้งสำนักเรียนบาลีมัธยม ๑-๓ สอนสอบเทียบไปด้วย มีพระชู พระเจิม พระคำตา พระมหาบุญยังเป็นครู มีนักเรียนมาเข้าเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี

ทุกคนได้เรียนทั้งทางโลกและทางธรรม มีผู้สอบเปรียญธรรม
ประโยค ๓, ๔ ได้หลายรูปและมีการจัดงานบายศรีสู่ขวัญฉลองมหา
ให้กับทุกคนที่สอบได้เป็นการประกาศให้ชาวบ้านรู้ทั่วกัน และให้
รุ่นพี่ช่วยสอนรุ่นน้องไปด้วย

พ.ศ. ๒๕๐๒ เกิดไฟไหม้บ้านดงบังครั้งใหญ่ไหม้บ้านไป
๙ หลังคาและเล้า (ฉางข้าว) อีก ๗ หลังคา ไหม้เดือนเมษายน
หลังเสร็จงานบุญพระเวสสันดรกลางคืนประมาณตี ๒ ไฟลุกโชน
สูงน่าสะพรึงกลัวมีเสียงระเบิดจากวัตถุที่ถูกเผาไหม้เช่นโพงลา
ระเบิดดังสนั่นเป็นระยะชาวบ้านทุกคนต่างขนของอพยพใส่ล้อ
ใส่เกวียนกันออกไปอยู่รอบนอกหมู่บ้านวางข้าวของกองทับถม
แม้จะมีกองอุจจาระเต็มอยู่มากมาย สมัยก่อนไม่มีส้วม ทุกคนจะไป
อุจจาระนอกบ้านใครไปเข้าได้ทำธุระใกล้ทาง ใครตื่นสายได้ไปไกล
ต้องข้ามของคนอื่นไป จึงมีคำผู้ใหญ่ดำเดีกว่า “มักง่ายขี่ใกล้ทาง”
ให้แม่และลูกเล็กเด็กแดงนอนเฝ้าสิ่งของพอไปช่วยดับไฟไหม้
จนถึงรุ่งเช้า ตอนนั้นพระเณรที่มาเรียนหนังสือมีมากก็ออกมาล่า
เสียงน้ำจากบ่อที่มุมวัดด้านตะวันตกที่ท่านพระครูอาทรท่านพาชาว
บ้านขุดประมาณปี ๒๕๐๐ พระเณรยืนเรียงแถวส่งน้ำต่อกันไปดับ
ไฟจนถึงรุ่งเช้า ผู้ใหญ่บัวศรีและผู้ใหญ่เนียมเดินทางมา
แจ้งความที่อำเภอตั้งแต่ตีสี่มาถึงเอาสว่าง นายอำเภอบอกว่ารู้แต่
ตอนกลางคืนแต่ไม่รู้ว่าไหม้หมู่บ้านใด สมัยนั้นไม่มีโทรศัพท์
แล้วได้จัดข้าวสารใส่รถจี๊ปไปแจกผู้เดือดร้อน ไม่ทราบว่ารถไป
เส้นทางใดแต่ไปถึงตอนเที่ยงจอดอยู่ใต้ร่มมะขามใหญ่บ้านแม่ปิ่น

สำนักเรียนวัดดงบังนับว่าเป็นสถานศึกษาสงเคราะห์
ผู้ยากไร้ให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาทั้งด้านเปรียญธรรม นกธรรม
และมัธยม สมัยก่อนผู้ที่จบนักธรรมชั้นเอกสามารถไปสมัครสอบ
ตำรวจได้ เช่น ตำรวจสุด (อดีตเจ้าอาวาสและอาจารย์ของพระครู
อาทรกิจโกศล) ตำรวจคำดี ตำรวจตุ่น พอตั้งสำนักเรียนแล้วทุกคน
มีโอกาเรียนเพราะค่าเทอมถูก (๔๐ บาท) ใครๆ ก็เรียนได้ บ้าน
ไม่ได้เช่าข้าวไม่ได้ซื้อหลวงพ่อบาชาชาวบ้านสร้างกุฏิใหญ่ ๓ หลัง
ข้างล่างใช้เป็นห้องเรียนข้างบนใช้เป็นที่พักของพระเณร ชาวบ้าน
ดงบังทุกคนรัก เคารพศรัทธาหลวงพ่อบังเป็นแม่ออกคำ
ทุกคนรัก บางคนค้า ๑-๒ รูป บางรูปมาจากต่างอำเภอ
ต่างจังหวัดมีพ่อแม่หรืออาจารย์พามาฝาก ส่วนมากหลวงพ่อบัง
ให้การสงเคราะห์ไว้ถึงแม้จะแออัดกัน มีส่วนหนึ่งต้องส่งไป
วัดบ้านจานตะโนนให้อยู่กับพระมหาสะอาด (พระครูสุทธิ-
ปัญญาภรณ์) ส่วนหนึ่งส่งไปบ้านโพนงาม บ้านท่าสนามชัย
(หลวงปู่อ้อย) ทุกวันจะเห็นพระเณรเดินข้ามทุ่งนา ข้ามดงข้ามป่า
มาจากบ้านใกล้เคียงมาเรียนหนังสือที่วัดดงบังเป็นภาพติดตา
จนเคยชินของชาวบ้านดงบังมาหลายปี

ด้วยอานิสงส์ที่พระครูอาทรกิจโกศลและพระครูสุวิมล-
ธรรมสถิตได้ทำคุณงามความดีเหล่านี้ไว้ ทำให้ท่านมีศิษยานุศิษย์
รับราชการมีตำแหน่งหน้าที่อยู่ทั่วทุกสารทิศ บางคนท่านไม่
ลาสิกขาก็เจริญในพระศาสนา มีตำแหน่งเป็นเจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะจังหวัดก็มี ดังเช่น พระราชธีรจารย์ เจ้าคณะจังหวัด

นครพนมและเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร

ศิษย์หลายคนกลับมาเยี่ยมอาจารย์ มาเยี่ยมแม่ออกคำ
ได้เจือจุนเกื้อหนุนช่วยเหลือกันเป็นที่น่าภาคภูมิใจ และลูกหลาน
ชาวบ้านดงบังเองก็ได้มีหน้าที่การงานรับราชการเป็นครู เป็น
ตำรวจ ทหารและอื่นๆ จำนวนมากจากการสำรวจพบว่าลูกหลาน
ชาวดงบังได้รับราชการครูถึง ๖๔ คนนับถึงปัจจุบัน นับเป็นพระคุณ
อเนกอนันต์ที่ชาวบ้านได้รับการตอบแทนที่ควรแก่การสำนึกและ
จดจำในพระคุณอันยิ่งใหญ่

นายอุดร บุญสิงห์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งขุนใหญ่

ผู้เรียบเรียง

๓ เมษายน ๒๕๕๑

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี คัดมาจากบทความ “แม่เล่าให้ฟัง” ของนายอุดร บุญสิงห์

ตามประวัติที่ได้รับฟังจากคนเฒ่าคนแก่ในเขตพื้นที่
ตำบลหนองบ่อเล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณ พอจำได้ว่า พระตา เป็น
เสนาบดีผู้ดูแลผลประโยชน์ฝ่ายนอกของกษัตริย์กรุงเวียงจันทน์
มีเรื่องขัดใจกับพระเจ้าสิริบุญสาร จึงได้พาไพร่พลของตนอพยพหนี
ข้ามแม่น้ำโขงมา ตั้งตนเป็นอิสระอยู่ที่เมืองหนองบัวลุ่มภูไม่ขึ้นกับ
เมืองเวียงจันทน์ พระเจ้าสิริบุญสารได้ข่าวว่า พระตา แยกตัวมา
ไม่ยอมขึ้นกับเวียงจันทน์ จึงได้ส่งกองทัพมาปราบ เกิดการสู้รบกัน
อยู่สามปี ยังไม่แพ้ชนะกัน ทางฝ่ายเมืองเวียงจันทน์จึงขอกองทัพ
พมามาช่วยเหลือ จนสามารถตีเมืองหนองบัวลุ่มภู ได้ พระตาจึงได้
อพยพผู้คนหนีไปทางใต้ถึงลำน้ำชี

เจ้าสิริบุญสาร ได้ยกกองทัพติดตามมาต่อสู้กัน พระตา
เสียชีวิตในที่รบระหว่างทาง พระวอผู้เป็นบุตรทำหน้าที่เป็นผู้นำแทน
พระวอ เห็นว่าเหลือกำลัง จึงหารือกันว่า ควรแยกย้ายกันไปอยู่
คนละแห่งเพื่อให้ช่วยเหลือกันได้เมื่อถูกข้าศึกโจมตี จึงได้แบ่ง
ไพร่พลออกเป็นสามกลุ่มคือ

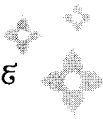
กลุ่มที่หนึ่ง มีเจ้าพระวอ เจ้าคำผง เจ้าทิศพรหม เจ้ากำ ถือพล หมีนหนึ่งยกไปอยู่บ้านสิงห์ท่า ต่อมาได้ไปอยู่บ้านดอนมดแดง บ้านดู่ บ้านแค และเมืองอุบล

กลุ่มที่สอง มีหลวงราชโกษนัย ท้าวنان ถือพลหมีนหนึ่ง ไปตั้งอยู่บ้านดงลำดวนใหญ่ คือเมืองขุขันธ์ เมืองศรีสะเกษ

กลุ่มที่สาม มีท้าวเชียง ท้าวชม ท้าวสูน ถือพลหมีนหนึ่ง ยกไปอยู่บ้านทุ่ง บ้านดงข้าวสาร คือ เมืองสุวรรณภูมิ เมืองร้อยเอ็ด เมืองมหาสารคาม เมืองขอนแก่น และเมืองชนบท

ไพร่พลในกลุ่มที่หนึ่ง คือกลุ่มเจ้าพระวอ ได้กระจายกัน ออกหาที่ตั้งหลักปักฐานที่เหมาะสมพอจะทำมาหาเลี้ยงชีพได้ แยกไปตามสายแม่น้ำมูล แม่น้ำชี แม่น้ำเซ ซึ่งเป็นทำเลที่เหมาะสม ปลูกข้าวนาปี ข้าวนาแซงได้พออยู่พอกิน มีปลา บู่ กุ้งหอยในห้วยหนองและแม่น้ำอุดมสมบูรณ์ สามารถไปมาหาสู่กันได้ไม่ลำบาก ในฤดูแล้งด้วยการเดินและในฤดูฝนโดยทางเรือ บางกลุ่มยัง สะพริงกล้วข้าศึกจะตามมา จึงชวนกันหาทำเลที่ตั้งหมู่บ้าน ที่เห็นว่าจะปลอดภัยที่สุด และเห็นว่าบริเวณที่ราบลุ่มคล้าย เกาะใหญ่ ที่มีแม่น้ำสามสาย คือ เซ ชี มูล ไหลมาบรรจบกันน่าจะเหมาะสมที่สุด เพราะว่า ในฤดูฝนจะมีน้ำหลากท่วมลึกและนานหลายเดือน น่าจะปลอดภัยจากข้าศึกในฤดูฝน เพราะสามารถหนีข้าศึกได้ง่ายโดยทางเรือ

ตอนแรกอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเดียว ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านตากแดด ช่วยกันสร้างบ้านเรือนพออยู่ได้ อยู่กันอย่างแออัดหนาแน่น

ไม่ยอมกระจ่ายกันออกไป เพื่อช่วยกันระวังภัยจากข้าศึกที่อาจจะตามมา ต่อมามีปัญหาเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายชนิดหนึ่ง ใช้ยาสมุนไพรรักษาก็ไม่หาย มีตุ่มตามตัว ผิวหนังเปื่อยพุพอง ติดต่อกันรวดเร็ว ส่วนมากมักจะเสียชีวิตอย่างทรมาน ถ้ากินผลไม้ชนิดใดก็ตามโรคจะกำเริบมาก ใครที่ไม่กินของแสลง (ชะล่าได้) และรักษาดีแต่เนิ่นๆ ก็จะไม่รอด แต่ก็เป็นแผลเป็น มีลักษณะเป็นหลุมเป็นร่องลายตามตัวและใบหน้า เรียกโรคนี้ว่าไข้หมาป่าใหญ่ คนที่ยังไม่ป่วยก็กลัวจะติดโรคนี้มาก จึงพากันหลบหนีตามความเชื่อของคนโบราณ คือแอบหนีตอนกลางคืนไปให้ไกล ตัวใครตัวมัน ไม่เอาอะไรติดตัวไปด้วย ไปพบกันข้างหน้า แม้พี่น้อง ลูกหลานของตนก็ต้องแข็งใจยอมละทิ้งไป

เมื่อมีการทิ้งบ้านเรือนเอาตัวรอดหนีไปคนละทิศคนละทางเป็นเวลานานพอสมควร หลายคนจึงหวนกลับมาตรวจดูบ้านเรือนของตนพบว่าทุกอย่างจบสิ้นแล้ว เหลือแต่ซากกระดูกคนตาย และบ้านเรือนก็ทรุดโทรมอยู่ไม่ได้ น่าสะพรึงกลัว จึงไม่มีใครกลับมาบ้านเดิมอีก ปล่อยให้บ้านตากแดดเป็นบ้านร้าง เรียกว่าดงบ้านเก่า ซึ่งพอมีร่องรอยให้เห็นอยู่บ้าง เช่น ลิมดงบ้านเก่า อันเป็นที่ตั้งวัดป่าอารามในปัจจุบัน ในที่สุดมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ตามที่เคยอยู่กันก่อนอพยพ และตามสำเนียงพูดที่แตกต่างกันดังนี้

กลุ่มแรก มีสำเนียงคล้ายสำเนียงพูดของคนเวียงจันทน์ ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างมากพากันแยกไปหาทำเลที่อยู่ ที่มีหนองน้ำใหญ่ใสสะอาดแห่งหนึ่งมีน้ำซึมไหลออกมาไม่ขาดตลอดปี เรียกว่า

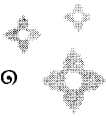
น้ำออกบ่อ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านหนองบ่อ ปัจจุบันหนองน้ำได้ตื้นเขินไม่มีน้ำออกบ่อ จึงปรับปรุงเป็นที่ตั้งตลาด

กลุ่มที่สอง เลือกทำเลใกล้เคียงกันกับกลุ่มแรกเป็นที่ตั้ง แต่ลำเหมืองพุตกต่างกันบ้างเล็กน้อย และตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านลำลาก

กลุ่มที่สาม เห็นว่าบริเวณนี้อาจจะเกิดน้ำท่วมใหญ่ได้ หากปีใดที่น้ำหลากมากๆ จะอยู่ลำบาก จึงหาทำเลที่เป็นที่เนินสูงกว้างใหญ่เพียงพอที่จะตั้งบ้านเรือนในกลุ่มของตน ไกลลำน้ำเซเพื่อสะดวกในการทำมาหากิน กลุ่มนี้จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านโพนงาม ลำเหมืองพุทสน์กระชับเข้าใจง่าย มีลำเหมืองเพี้ยนออกไปจากกลุ่มแรกบ้าง

กลุ่มที่สี่ เลือกทำเลเล็กเข้าไปในป่าใหญ่ ใกล้บ้านแคหนองสระพังของพวกขอมซึ่งอยู่ทางทิศใต้ ของบ้านดงของพวกข่า (ปัจจุบันเรียกว่าดงบักข่า) ต่อมามีการขยายบ้านเรือนออกไปด้านตะวันออกของบ้านแค ซึ่งเป็นบริเวณป่าไม้ใหญ่จนแทบจะไม่เห็นหมู่บ้าน จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านดงบัง

กลุ่มที่ห้า เลือกทำเลที่มีหนองน้ำใหญ่ และมีต้นจาม (ต้นทองกวาว) ขึ้นอยู่จำนวนมากจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านจาม ประกอบกับมีหมู่บ้านพวกขอมอาศัยอยู่ก่อนแล้วชื่อว่าบ้านตาโนน ซึ่งต่อมาได้ขยายบ้านเรือนออกไปจนเชื่อมเป็นหมู่บ้านเดียวกันและเรียกชื่อหมู่บ้านรวมกันว่า บ้านจามตาโนน ต่อมาเพี้ยนมาเป็นบ้านจามตะโนน กลุ่มนี้มีลำเหมืองพุทที่แตกต่างจากลำเหมืองของคนเวียงจันทน์

กลุ่มที่หก ซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก เลือกทำเลที่อยู่ใกล้ลำน้ำชี เพื่อจะทำมาหากินง่ายขึ้นและการเดินทางโดยทางเรือสะดวกขึ้น มีที่ทำการเกษตรเพียงพอ มีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์ ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านท่า ปัจจุบันเรียกว่าบ้านท่าสนามชัย กลุ่มนี้มีสำเนียงพูดไพเราะอ่อนหวานใกล้เคียงกับสำเนียงเวียงจันทน์

กลุ่มสุดท้าย รวมกันเลือกทำเลที่เป็นทุ่งนาและป่าไม้สามารถทำนา ทำสวนได้ดีเป็นที่ตั้งบ้านเรือน เมื่อเสร็จฤดูทำนานิยมพากันทำสวน ปลูกพริก ปลูกมะเขือมีผลดก มีความขยันทำการเกษตรเลี้ยงตัวเองได้เพียงพอตลอดปี ชอบอยู่อย่างสงบพึ่งตนเองได้ และเรียกชื่อหมู่บ้านตนเองว่า บ้านมะเขือ

ทุกหมู่บ้านที่กล่าวมาข้างต้นนี้รวมกันเป็นตำบล เรียกว่า ตำบลหนองบ่อ แต่เดิมนั้นขึ้นตรงต่ออำเภอู้อะเขิน ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงเขตปกครองใหม่ ตำบลหนองบ่อจึงได้เปลี่ยนมาขึ้นตรงต่ออำเภอมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี ประชาชนในตำบลนี้มีความสามัคคี มีความสัมพันธ์เป็นพี่เป็นน้อง ไปมาหาสู่กันมิได้ขาด แต่ละหมู่บ้านจะมีเอกลักษณ์ คือมีสำเนียงพูดของตนเองโดยเฉพาะไม่เหมือนกันกับหมู่บ้านอื่น แต่ละหมู่บ้านก็จะพูดสำเนียงของตนเองอย่างภาคภูมิใจ และสำเนียงพูดจะไม่เหมือนกับหมู่บ้านใดในจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวได้ว่าแต่ละหมู่บ้านในตำบลหนองบ่อ มีทั้งความเหมือนกันและความแตกต่างกัน มีจุดแข็งที่พร้อมจะเป็นจุดขายซึ่งไม่มีสิ่งใดจะสามารถลบล้างทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวตำบลหนองบ่อให้สูญหายไป

ข้อมูลนี้ได้จากคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านดงบังเล่าให้ฟัง สืบต่อกันมาหลายรุ่นหลายคน เป็นต้นว่าครูใหญ่เกรียง ศรีไชย อดีตครูใหญ่โรงเรียนบ้านดงบัง ครูใหญ่บุญยัง บุญวิจิตร อดีตครูใหญ่โรงเรียนบ้านจันทะโนน คุณยายน้อย พรหมสมบัติ อายุ ๙๗ ปี พ่อใหญ่หลุน ศรีไชย ลูกชายของผู้ใหญ่ชู ศรีไชย อดีตผู้ใหญ่บ้านบ้านดงบัง อายุ ๘๔ ปี และจากการสัมภาษณ์ คุณแม่พร บุญสิงห์ อายุ ๘๑ ปี เมื่อวันที่ ๓-๕ มีนาคม ๒๕๕๑ บอกว่าได้ฟังมาจากคุณยายเนียม ซึ่งเสียชีวิตแล้วเมื่อปี ๒๕๔๗ อายุ ๑๐๒ ปี คุณยายเนียมบอกว่าจำมาจากแม่เฒ่าดวงผู้เป็นป้า ซึ่งเสียชีวิตตอนอายุ ๑๐๐ ปี บอกว่าจำมาจากแม่เฒ่าราชซึ่งเป็นเมียพ่อเฒ่าราช (ราชภักดี) ท่านเป็นผู้เฒ่าที่ชอบเล่าเรื่องเก่าให้ลูกหลานฟังโดยเน้นให้ลูกหลานจดจำไว้อยู่เสมอ ว่า “จำไว้เด้อ ลูกหลาน มีคนจำนวนมาก อพยพหนีติดตามเจ้าพระวอพระตมาจำนวนมาก มีทั้งอัญญาและช้อยเข้ามาใช้ พวกเป็นเจ้าไปอยู่บ้านหนองชีควาย คูเมือง พวกหนึ่งไปตั้งอยู่บ้านชีล้วน (บ้านชีทวน) พวกเป็นเจ้าเป็นอัญญานี้ มีช้อยเข้ามาใช้จำนวนหลาย ต่อมาก็มีอัญญาท้าวเกิดจากบ้านหนองชีควายคูเมืองมาเอาเมียบ้านจัน (บ้านจันทะโนน) มีช้อยเข้ามาใช้ มีนากว้างใหญ่อยู่ทางใต้วัดบ้านจันปลูกกกดอกเกดหมายแดนไล่หวั่นา เอ็นว่านาท้าวเกิดลูกหลานชุนนี้ก็มีอัญญานางคุณ อัญญานางอุ้ม อัญญานางมอน อัญญานางโสม ต่อมาลูกชายอัญญาท้าวเกิดได้ไปเอาเมียบ้านหนองบ่อ มีลูกมีหลานสืบต่อกันมา (ยายพรบอกว่าพอจำได้ว่าชื่อ

นางหนูดี เป็นแม่ของนางละออง เมียนายถนอม บ้านหนองบ่อ) แต่ละกลุ่มที่หยุดพักตามรายทาง ไม่อพยพติดตามไปต่อ ได้ตั้งเป็นหมู่บ้านมีชื่อบ้านว่าดงบัง หนองบ่อ โพนงาม เหมือนกันก็มีกระจัดกระจายมาตั้งแต่เมืองภูเวียง ถึงเมืองยโส พวกชุมหมู่เฮาแยกออกมาตั้งเป็นบ้านตากแดด อยู่กันมาหลายปีเกิดบ้านเดือดเป็นพยาธิไข้หมากไม้ใหญ่ระบาด ได้ยินถึงหูเจ้าเมืองอุบล จนท่านให้อัญญามาเบ็ง ชำล่ำเซมาทางท่าหลวงโนนกุลฮี มาเบ็งแล้วก็ช้อยบ่อได้ ให้ฉีกตองกล้วยมารองนอน ให้อ่อนทรายอ่อนๆ มาให้เกลือก ผู้ใดหายก็หน้าลายตัวลาย ผู้ใดตายก็ห้ามไปฝังวันละสามศพ สี่ศพ จึงได้แตกหนีมาตั้งบ้านใหม่ กระจายกันไปคนละทิศคนละทาง เป็นบ้านจาน บ้านดงบัง บ้านหนองบ่อ บ้านโพนงาม บ้านมะเขือ บ้านท่าสนามชัย และบ้านลำลาก เหลือไว้แต่สืมนั่นว่าสืมดงบ้านเก่า”

ต่อมาเจ้าผู้ปกครองเมืองอุบลเปลี่ยนมณฑลจัดระเบียบการปกครองใหม่ ได้ตั้งราชภักดี และชาภักดี ชาวบ้านเรียกว่าพ่อเผ่าราชพ่อเผ่าชา และเรียกเมียพ่อเผ่าราชว่า แม่เผ่าราชเหมือนกัน ชาภักดีทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย ต่อจากนั้นมีการเปลี่ยนระเบียบปกครองให้เรียกชาว ผู้ใหญ่บ้าน ให้เลือกกันเองขึ้นมาปกครองสืบต่อกันเรื่อยมา ผู้ใหญ่บ้านสมัยก่อนเขียนได้แต่ตัวลาวเขียนตัวไทยไม่ได้

ต่อมาทางราชการได้ให้มีนามสกุลซึ่งแต่ละหมู่บ้านในตำบลหนองบ่อก็ได้รับแต่งตั้งนามสกุลแตกต่างกันไปซึ่งแต่เดิม

ไม่ช้ากัน กล่าวคือ

บ้านหนองบ่อ ให้มีนามสกุล ส่งเสริม สรรพสาร ทิมา
แสงประसार ศิริบุรณ

บ้านโพนงาม ให้มีนามสกุล จันทรित्रง ดอกดวง สายพันธ์
บุญวิจิตร บุญขจร

บ้านดงบัง ให้มีนามสกุล ศรไชย บังศรี บุญสิงห์ บุญพั้ว

บ้านจานตะโนน ให้มีนามสกุล แสงกล้า บุญช่วย บุญทรง
จันทรตรี จันทรวิจิตร ถาวรพงษ์

บ้านลำลาก บ้านท่าสนามชัย ให้มีนามสกุล จันทรพิวง
บัวทอง

บ้านมะเขือ ให้มีนามสกุล จันทป จันทรเขียว

ประชาชนในตำบลหนองบ่อนี้ มีความชำนาญในการทำนา
ทำไร่ ทำสวน ทำเครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ
การจับปลา จับสัตว์บก จับสัตว์น้ำได้หลากหลายชนิด ผู้หญิง
มีความรู้เป็นพิเศษสืบต่อกันมาในการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม
ทอผ้าไหมผ้าเหียบ ผ้ามัดหมี่ และย้อมผ้าไหม จวบจนทุกวันนี้
จวบจนทุกวันนี้ ได้สวยงาม พอถึงฤดูแล้ง คนแต่ละหมู่บ้านจะหา
สินค้าผลผลิตไปแลกเปลี่ยนกัน เช่นเอาข้าวไปแลกยาสูบ
เอาพริกแห้งไปแลกหัวหอมหัวกระเทียม

คนเฒ่าคนแก่เล่าเป็นกาพย์เป็นกลอนให้ฟังพอจำได้หนึ่งว่า
“ยามกลางคืนกินข้าวแสงแล้ว ทางผู้หญิงเข็นฝ้าย ทางผู้ชาย
ผันเส้นป่าน สานแหสานกะดังเตรียมไว้พวกชาวไร่ ชุมผู้สาว

หาเอ็นพากันลงช่วง ชุมผู้บ่าวเป่าแคนเลาะบ้านเสียงอ่อนใส่ผู้สาว
เป็นลายลมพัดพัว ล่องใหญ่ฮิมโขง เตยพะหยาส่ผู้สาว ตอบกัน
เป็นกลอนเกี้ยว ยามบุญยามงานก็มีหมอลำพินกับหมอแคน
ย่อนิแยง ลำนิทานเรื่องทำวากด่าอ้ายผู้เป่าแคน มีคติสอนใจ
ให้ทั้งชายหญิงและเด็กอ่อน เป็นคนดีตั้งแต่น้อยเจริญแท้บาดใหญ่มา”

เนื่องจากตำบลหนองบ่อนี้ตั้งอยู่ระหว่างสามแม่น้ำคือ เซ ซี
มูล ไหลมาบรรจบกัน จึงมีน้ำท่วม ทุกปีไม่มากก็น้อย ทุกครัวเรือน
จะมีถังน้ำลุ่มที่น้ำท่วมถึง และมีนาเทิง (นาดอน) น้ำไม่ท่วมอีก
ส่วนหนึ่ง ดังนั้นทุกครัวเรือนจึงมีการขุดเรือไว้ใช้ขนข้าวขนของ
และทอดแหหาปลา นอกจากนี้ แต่ละหมู่บ้านจะมีเรือยาวหมู่บ้านละ
๒-๓ ลำ ไว้แข่งขันกันในฤดูน้ำหลาก จนถือเป็นประเพณีมาแต่โบราณ
ทำให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ไปมาหาสู่เป็นญาติสนิทคุ้นเคยกัน
มาทุกยุคทุกสมัย มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อพุทธศาสนา ฝึกฝน
ศึกษาเล่าเรียนเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชน
นักปราชญ์ จนเกิดมีบุคคลสำคัญโดดเด่นเป็นที่รู้จักและยอมรับ
ของคนทั่วไปมากมาย เช่น

สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (สนั่น จนทพชโชโต, สรรพสาร ปธ.๙
วัดนรนาถฯ บ้านหนองบ่อ

พระปริยัติโกศล ปธ.๙ (ถวัลย์ ส่งเสริม) อดีตรองเจ้าคณะ
จังหวัดอุบลราชธานี บ้านหนองบ่อ

พระครูอาทรกิจโกศล อดีตเจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี
บ้านมะเขือ

พระครูมงคลธรรมกิจ เจ้าคณะอำเภอสำโรง บ้านดงบัง

พระครูสุวิมลธรรมสถิต อดีตเจ้าคณะตำบลหนองบ่อ
บ้านดงบัง

นายถนอม ส่งเสริม อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
ส.ว. อุบลราชธานี บ้านหนองบ่อ

นายสุรพล สายพันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
บ้านหนองบ่อ

นายอุส่าห์ จันทรวิจิตร ศิลปินแห่งชาติ บ้านจานตะโนน

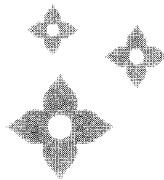
นายฉลาด ส่งเสริม ศิลปินแห่งชาติ บ้านหนองบ่อ

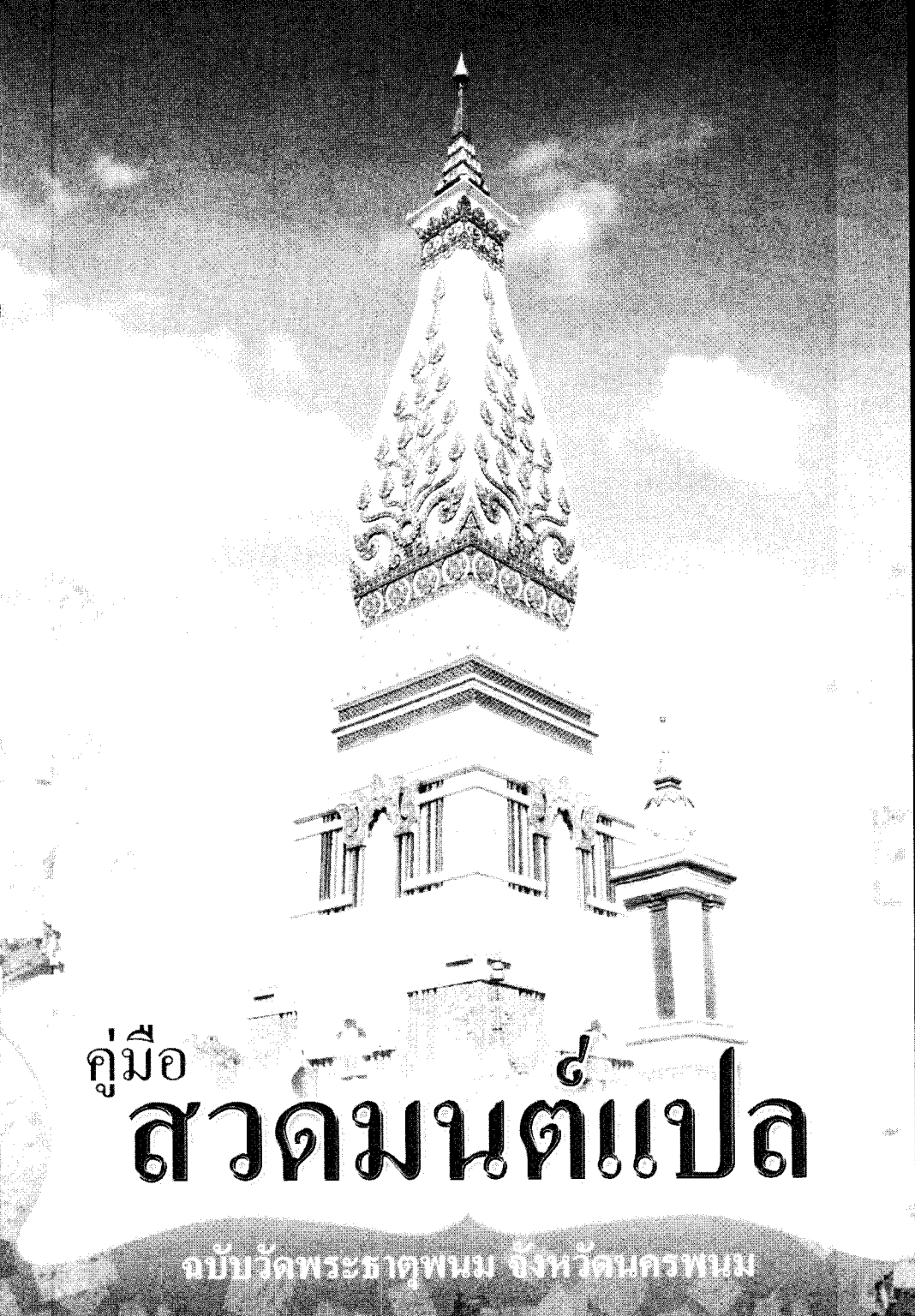
นายอุดร บุญสิงห์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งขุนใหญ่

ผู้เรียบเรียง

๓ เมษายน ๒๕๕๑

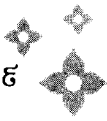

คู่มือ

๔ สวนมนตแปล

ฉบับวัดพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ทำวัตรสวดมนต์แปล

คำจุดเทียน

ซ้ายมือผู้จุด เราจะมีธรรมะเป็นแสงสว่างนำทางชีวิต
ขวามือผู้จุด เราจะมีระเบียบวินัยเป็นแสงสว่างนำทางชีวิต

คำจุดธูป

ซ้ายมือผู้จุด เราจะมีปัญญาดับกิเลสตัณหา
กลางมือผู้จุด เราจะมีศรัทธาตั้งมั่นต่อพระพุทธเจ้า
ขวามือผู้จุด เราจะมีสมาธิตั้งมั่นเพื่อบำเพ็ญธรรม

บูชาพระรัตนตรัยอย่างย่อ

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง พุทฺธัง อะภิปูชะยามิ

ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยั้ง, ซึ่งพระพุทธเจ้านั้น, ด้วยเครื่อง
สักการะนี้

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง ธมฺมํ อะภิปูชะยามิ

ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยั้ง, ซึ่งพระธรรมเจ้านั้น, ด้วยเครื่อง
สักการะนี้

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ

ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยั้ง, ซึ่งพระสงฆ์นั้น, ด้วยเครื่องสักการะนี้

ทำวัตรเช้า แปล

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์, ตรัสรู้เองโดยชอบ,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ

ข้าพเจ้าขออภิวาท, พระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้แจ้งแล้ว, (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระธรรม, (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆัง นะมามิ

ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระสงฆ์, (กราบ)

(นำ) หันตะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต

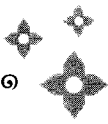
บุพพะภาคะนะมะการัง ภะโรมะ เสฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

ข้าพเจ้าขออนอบน้อม, แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เองโดยชอบ.

พุทธานิถุติง (ชมเชยพระพุทธรเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธานิถุติง กะโรมะ เสฯ

(รับ) โยโส ตะถาคะโต, อะระหัง, สัมมาสัมพุทโธ,

พระตถาคตเจ้าพระองค์นั้นใด, เป็นผู้ไกลกิเลส ควรไหว้
ควรบูชา, เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ,

วิชชาจะระณะสัมปันโน, เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ,

สุคะโต เป็นผู้เสด็จไปได้แล้ว,

โลกะวิทู, เป็นผู้รู้แจ้งโลก,

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,

เป็นผู้ฝึกบุรุษที่ควรฝึกได้, ไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะ มนุสสานัง,

เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย,

พุทโธ, เป็นผู้ตื่นแล้ว, เบิกบานแล้ว,

ภะคะวา, เป็นผู้จำแนกแจกแบ่งพระธรรม,

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมะกัง

สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง, สะเทวะมะนุสสัง สะยัง

อะภิญญา สัจฉิกัตตะวา ปะเวเทสิ,

พระองค์ใด, ทรงทำให้แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเอง, แล้ว
ทรงสั่งสอนโลกนี้, กับทั้งเทวดา มาร พรหม และหมู่สัตว์, พร้อมด้วย
สมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม,

โย ธัมมัง เทเสสิ, พระองค์ใด, ทรงแสดงแล้วซึ่งพระธรรม,
อาทิกัลละยานัง, ไพเราะในเบื้องต้น,
มัชฌะกัลละยานัง, ไพเราะในท่ามกลาง,
ปะริโยสานะกัลละยานัง, ไพเราะในที่สุด,
สาตถัง สัพพะยัญชนะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทฐัง
พรหมะจะริยัง ปะกาเสสิ,

ทรงประกาศแล้ว ซึ่งพรหมจรรย์, พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้ง
พยัญชนะ, บริบูรณ์ บริสุทธิสิ้นเชิง,

ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปุชะยามิ,

ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยิ่ง, ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ตะมะหัง ภาคะวันตัง สิริสา นะ मामิ,

ข้าพเจ้าขอนอบน้อม, ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,
ด้วยเศียรเกล้า,

(กราบ)

ธัมมาภิฏติง (ชมเชยพระธรรม)

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิฏติง กะโรมะ เสฯ

(รับ) โยโส สะวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมนั้นใด, อันพระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว

สันติภูสิโก, อันผู้บรรลु จะพึงเห็นเอง,
 อกาสโก, ให้ผลไม่เลือกกาล,
 เอหิปัสสิโก, เป็นของควรเรียกให้มาดู,
 โอปะนะยโก, เป็นของควรน้อมเข้ามาในตน,

ปัจจัดตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,
 อันวิญญูชนทั้งหลาย. จะพึงรู้เฉพาะตน.

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชะยามิ,
 ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยิ่ง, ซึ่งพระธรรมนั้น.

ตะมะหัง ธัมมัง สิริสา นะมามิ,
 ข้าพเจ้าขอนอบน้อม, ซึ่งพระธรรมนั้น. ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบ)

สังฆาภิถุติง (ชมเชยพระสังฆเจ้า)

(นำ) ทันทะ มะยัง สังฆาภิถุติง กะโรมะ เสฯ

(รับ) โยโส สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, หมู่ นั้นใด, ปฏิบัติ
 ดีแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
 พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีตรงแล้ว.

ญาเยปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,

ปฏิบัติเป็นธรรมเพื่อออกจากทุกข์แล้ว,

สามิจิปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติสมควรแล้ว,

ยะทิทัง, นี่คือใคร,

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ, คือคู่แห่งบุรุษทั้งหลาย ๔,

อัญฐะ ปุริสะบุคคะลา, นับโดยบุคคลเป็น ๔,

เอสะ ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นี้แล, คือ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,

อาหุเนยโย, เป็นผู้ควรของค่านับ,

ปาหุเนยโย, เป็นผู้ควรของต้อนรับ,

ทักขิเนยโย, เป็นผู้ควรของทำบุญ,

อัญชะลิกระณีโย, เป็นผู้ควรยกมือไหว้,

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โสภัสสะ,

เป็นเนื่อนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า,

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ,

ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยิ่ง, ซึ่งพระสงฆ์หมู่ นั้น,

ตะมะหัง สังฆัง สิริสา นะมามิ,

ข้าพเจ้าขอนอบน้อม, ซึ่งพระสงฆ์หมู่ นั้น, ด้วยเศียรเกล้า,

(กราบ)

รัตนัตตะยัปปะณามะคาถา

(คำนมัสการพระรัตนตรัย)

(นำ) หันทะมะยัง รัตนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ สังเวคะ
ปะริกิตตะนะ ปาฐัญจะ ภาณามะเส.

(รับ) พุทโธ สุสฺสฺสโธ กะรุณามะหัตถณะโว,
พระพุทเจ้า เป็นผู้หมดจดดีแล้ว มีพระกรุณาไม่สิ้นสุด
ดุจห้วงมหรณพ,

โยจจันตะสฺสทัพพะระญาณะโรจะโน,
มีจักขุคือปัญญา, เครื่องตรัสรู้อันประเสริฐหมดจดดีแล้ว
โดยส่วนเดียว

โลกัสสะ ปาปฺปะกิเลสสะฆาตะโก,
เป็นผู้ฆ่าบาปและอุปกิเลสแห่งโลก,

วันทามิ พุทธัง อะหะมาตะเรนะตัง,
ข้าพเจ้าขอไหว้พระพุทเจ้าพระองค์นั้น, โดยเอื้อเพื่อ

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุโน,
พระธรรมของพระศาสดาจารย์พระองค์นั้น, รุ่งโรจน์ราว
ดวงประทีป,

โยมัตตะปากามะตะเภะภินนะโก,
พระธรรมใด, ต่างโดยประภะ, คือมรรคผลและนิพพาน,

โลกุตตระโร, เป็นธรรมอันข้ามโลก,

โย จะ ตะทัตถะทีปะโน,

อนึ่งพระธรรมใด, ส่องเนื้อความแห่งโลกุตตรธรรมนั้น,

วันทามิ ัมมัง อะหะมาทะเรนะตัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระธรรมนั้น, โดยเอื้อเฟื้อ,

สังโฆ สุเขตตาพะยะติเขตตะสัณฺณโต,

พระสงฆ์ใด, ปรากฏเป็นนาอันดีและเป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่,

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพระโก,

มีความระงับอันประจักษ์แล้ว, รู้ตามเสด็จพระสุคตเจ้า,

โลลัปปะทีโน อะริโย สุเมธะโส,

มีกิเลสโลเลอันละได้แล้ว, ไปจากข้าศึกมีปัญญาดี,

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะตัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระสงฆ์หมุนั้น, โดยเอื้อเฟื้อ,

อิจจะเมกัณตะภิปุชะเนยยะกัง, วัตถุตตะยัง วันทะยะตาภิสังขะตัง

บุญฉัฏฐัง มะยายัง, มะมะ สัพพูปัททะวา มาโหนดุ เว ตัสสะ

ปะภาวะสิทธิยา,

บุญใดอันข้าพเจ้าไหว้อยู่ซึ่งหมวดสามแห่งวัตถุอันเป็นของควรบูชา โดยส่วนเดียว, สัมสมแล้วอย่างนี้, โดยประการฉะนี้, ขออุปัทวะทั้งหลายทั้งปวง, อย่าได้มีแล้วแก่ข้าพเจ้าเลย, ด้วยความสำเร็จผล, ที่เกิดจากบุญนั้นเทียว,

สังเวคะปริกิตตะนะปาฐะ

(บาลีแสดงความสังเวชเบ็ดเตล็ด)

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน, อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้, เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้
เองโดยชอบ,

ธัมโม จะ เทสีโต,

อนึ่ง, พระธรรมอันพระตถาคตเจ้าทรงแสดงแล้ว,

นียยานิโก,

เป็นไปเพื่อนำสัตว์ออกจากทุกข์

อุปะสะมิโก,

เป็นไปเพื่อความสงบระงับใจ,

ปะรินิพพานิโก,

เป็นไปเพื่อความดับทุกข์,

สัมโพธะคามิ,

ให้ถึงความตรัสรู้,

สุคะตูปะเวทิตโต,

พระสุคตเจ้าทรงประกาศแล้ว,

มะยันตัง ธัมมัง สุตะวา,

เราทั้งหลายได้ฟังแล้วซึ่งธรรมนั้น,

เอวัง ชานามะ,

จึงรู้อย่างนี้,

ชาติปิ ทุกขา,

แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์,

ชราปิ ทุกขา,

แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์,

มะระณัมปิ ทุกขัง,

แม้ความตายก็เป็นทุกข์,

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัส สุปายาสาปิ ทุกขา,

แม้ความห่วงใจ, ความพิโรธรำพัน, ความไม่สบายกาย, ความ
เสียใจและคับแค้นใจก็เป็นทุกข์,

อัปปิเยติ สัมปะโยโค ทุกโข,

ความประสบพบเห็นสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์,

ปิเยติ วิปะโยโค ทุกโข,

ความพลัดพรากจากสิ่งทีรัก ก็เป็นทุกข์,

ยัมปิจังง น ลภติ ตัมปิ ทุกขัง

ปรารถนาสิ่งใด, ไม่ได้สิ่งนั้นสมหวังก็เป็นทุกข์,

สังขิตเตนะ ปิณฺณูปาทานักขันธาทุกขา,

โดยย่อ การยึดมั่นห้าว่าเป็นเราก็เป็นทุกข์,

เสยยะถิทัง

นี้อย่างไร?

รูปูปาทานักขันธो,

อุปาทานขันธ คือ รูป,

เวทะนูปาทานักขันธो,

อุปาทานขันธ คือ เวทนา,

สัณฺณูปาทานักขันธो,

อุปาทานขันธ คือ สัณฺญา,

สังขารูปาทานักขันธो,

อุปาทานขันธ คือ สังขาร,

วิญฺญาณูปาทานักขันธो,

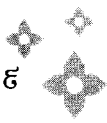
อุปาทานขันธ คือ วิญฺญาณ,

เยสัง ปะริณฺณายะ ะระมะโน โส ะคะวา เอวัง พะหุลัง สาวะเก
วินติ,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, เมื่อยังดำรงพระชนม์อยู่ ย่อม
แนะนำสาวกทั้งหลาย, เพื่อให้รู้ซึ่งอุปาทานขันธทั้งหลายอย่างนี้
เป็นอันมาก,

เอวัง ภาคา จะปะนัสสะ ะคะวะโต สาวะเกสุ ะนุสาสะนิ
พะหุลา ปะวัตตะติ,

ก็แลการพร่ำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, มีส่วนอย่างนี้,
เป็นไปมากในหมู่สาวกทั้งหลาย ว่า,

รูปัง อะนิจจัง,	รูปไม่เที่ยง.
เวทนา อะนิจจา,	เวทนาไม่เที่ยง.
สัญญา อะนิจจา,	สัญญาไม่เที่ยง.
สังขารา อะนิจจา,	สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง.
วิญญาณัง อะนิจจัง,	วิญญาณไม่เที่ยง.
รูปัง อะนัตตา,	รูปมิใช่ตัวตน.
เวทนา อะนัตตา,	เวทนามิใช่ตัวตน.
สัญญา อะนัตตา,	สัญญามิใช่ตัวตน.
สังขารา อะนัตตา,	สังขารทั้งหลายมิใช่ตัวตน.
วิญญาณัง อะนัตตา,	วิญญาณมิใช่ตัวตน.
สัพเพ สังขารา อะนิจจา,	สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง.
สัพเพ ัมมา อะนัตตาติ,	

ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นของมิใช่ตัวตน ดังนี้แล.

**เต มะยังโอดิตณนามะหะชาตียา ชะรามะระณนะ โสเกหิ
ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมนัสเสหิ อุปายาเสหิ,**

เราทั้งหลายเหล่านั้นใด, เป็นผู้อันชาติ ชรา มรณะ โสกะ
ปะริเทวะ ทุกขะโทมนัส และอุปายาสะ ครอบงำแล้ว,

**ทุกโขติณณา ทุกขะปะเรตา อัมเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ
ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา ปญฺญะเยถาติ,**

ชื่อว่าเป็นผู้มีทุกข์ครอบงำแล้ว, มีทุกข์จำเป็นแล้ว, มีทุกข์
เป็นเบื้องหน้า, ไฉน ความทำที่สุดแห่งกองทุกข์นี้ให้สิ้นเชิง, จะพึง
ปรากฏ,

จิระประรินพทุ์ตัมปิ ตัง ภาวะวันตัง อุทิสสะ อะระหังตัง สัมมา
สัมพุทัง,

เราทั้งหลาย, เป็นผู้อุทิศต่อพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,
ผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เองโดยชอบ, แม้เสด็จปรินิพพานนานมาแล้ว,

สัทธา อะการัสสะมา อะนะการิยัง ปัพพะชิตา,

มีศรัทธาออกจากเรือน, บวชหาเรือนมิได้,

ตัสสะมิง ภาวะวะติ พรหมะจะริยัง จะรามะ,

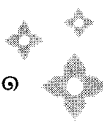
ประพฤติพรหมจรรย์ในพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,

ภิกขุณัง ลิกขาสาชีวะสมาปันนา

ถึงพร้อมแล้วด้วยสิกขาสาชีพของภิกษุทั้งหลาย,

ตัง โน พรหมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ
อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ,

ขอพรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้นจงเป็นไป เพื่ออันทำที่สุด
แห่งกองทุกข์นี้ให้สิ้นเชิง เทอญฯ

บุชารอยพระพุทธบาท

วันทามิ พุทธัง ภาวะปาระติณณัง,
 ติโลกะเกตุง ติภาวะะนาถัง
 โย โลกะเสฏฐโฐ สะกะลลัง กิเลสัง
 เณต์วานะ โพเธสิ ชะนัง อะนันตังฯ
 ยัง นัมมะทายะ นะทียา ปุลิเน จะ ตีเร
 ยัง สัจจะพันธะคิริเก สุมะนาจะลัคเค
 ยัง ตัตถะ โยนะกะปุเร มุณีโน จะ ปาทัง
 ตัง ปาทะลัญชะนะมะหัง สิริสะา นะมามิฯ
 สุวัณณะมาลิเก สุวัณณะปัพพะเต
 สุมะนะกุญฺเญ โยนะกะปุเร นัมมะทายะ นะทียา
 ปัญจะปาทะวะรัง ฐานัง อะหัง วันทามิ ทูระโตฯ
 (กราบ)

อิจจะวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง
 นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
 ปุณฺณากิสันตัง วิปุลัง อะลัตถัง
 ตัสสาณภาเวนะ หะตันตะราโยฯ
 อามันตะยามิโว ภิกขะเว ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว
 ชะยะวะยะธัมมา สังฆาร่า อัมปะมาเทนะ สัมปาเทถาติฯ
 (กราบ)

โมระปะริตตัง

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
ดั่ง ดั่ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาสัง
ตะยัชชะ คุดตา วิหะเรมุ ทิวะสัง
เย พรามมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนาฯ

คาถาจุดเทียนชัย

พุทโธ สัพพะปัญญะตยาโณ ธัมโม โลกุตตะโร วะโร สังโฆ
มัคคะมะลัฏฐิโฐ จ อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง เอเตสัง อานุกาเวนะ
สัพพันตะรายิ วินัสสันตุ สัพพะทา

เอเตสัณเฑาะ อานุกาเวนะ สัพพะทุกขา สัพพะภะยา
สัพพะโรคา สัพพะสัตตุ วินัสสันตุ สัพพะทาฯ

(จบทำวัตรเช้า)

ทำวัตรเย็น แปล

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์, ตรัสรู้เองโดยชอบ,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ

ข้าพเจ้าขออภิวาท, พระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้แจ้งแล้ว, (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระธรรม, (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆัง นะมามิ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์, (กราบ)

(นำ) หันตะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต

บุพพะภาคะนะมะการัง ภะโรมะ เสฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อม, แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,

ผู้เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้เองโดยชอบ...

พทุธานุสสะติ

(ระลึกถึงคุณของพระพทุธเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง พทุธานุสสะติ นะยัง กะโรมะ เสฯ

(รับ) ตังโข ปะนะ ภาคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท
อัพภุคคะโต,

ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นแล. ระเบียบไป
แล้วอย่างนี้ว่า

อติปิโส ภาคะวา,

แม้เพราะเหตุนี้. พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น.

อะระหัง, เป็นผู้ไกลกิเลสควรไหว้ควรบูชา.

สัมมาสัมพุทธโธ, เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ.

วิชชาจะระณะสัมปันโน, เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ.

สุคะโต, เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว.

โลกะวิทู, เป็นผู้รู้แจ้งโลก.

อะนุตตะโรปรุสสะธัมมะสาระถิ,

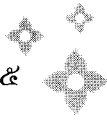
เป็นผู้ฝึกบุรุษที่ควรฝึกได้. ไม่มีใครยิ่งกว่า.

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย.

พุทธโธ, เป็นผู้ตื่นแล้ว เบิกบานแล้ว.

ภาคะวาติ, เป็นผู้จำแนกแจกแบ่งพระธรรม ดังนี้แลฯ

พุทธานิคมิตี

(สวดสรรเสริญพระพุทธเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธานิคมิตัง กะโรมะ เส

(รับ) พุทธะวาระหันตะวะระตาทิกุณากิยุตโต,

พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประกอบแล้วด้วยพระคุณ, มีความเป็น
พระอรหันต์อันประเสริฐเป็นต้น.

สุทธาภิญาณะกะรุณาหิ สมากะตัตโต,

มีตนอันประกอบแล้วด้วยพระญาณ, และพระกรุณาทั้งหลาย
อันบริสุทธิ.

โพเธลิ โย สุขะนะตัง,

พระองค์ใด, ยังประชุมชนที่ดีให้เบิกบานแล้ว,

กะมะลัง วะ สฺสุโร,

ดังดวงพระอาทิตย์ยังดอกบัวให้บานอยู่ฉะนั้น,

วันทามะหัง ตะมะระณัง ลีระสา ชินะนัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น, ผู้ไม่มีกิเลส
เครื่องรบกวน, ผู้เป็นจอมแห่งผู้ชนะ, ด้วยเศียรเกล้า,

พุทโธ โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด, เป็นสรณะอันเกษมสุด, ของ
สรรพสัตว์ทั้งหลาย,

ประมุขมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น, ผู้เป็นที่ตั้ง
แห่งความระลึกถึงองค์ที่หนึ่ง, ด้วยเศียรเกล้า,

พุทฺธัสสาหัสสะมิ ทาโส วะ,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธรเจ้าแล,

พุทฺโธ เม สามิกิสสะโร,

พระพุทธรเจ้าเป็นนายใหญ่ของข้าพเจ้า,

พุทฺโธ ทุกขัสสะ มาตาจะ,

พระพุทธรเจ้าเป็นผู้กำจัด ทุกข์ด้วย,

วิธาดา จะ หิตัสสะ เม,

เป็นผู้ทำประโยชน์เกื้อกูล แก่ข้าพเจ้าด้วย,

พุทฺธัสสาหัง นิยาเทมิ สะรีริณชีวิตัญญูหัง,

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้, แต่พระพุทธรเจ้า,

วันทันโตหัง จะริสสามิ, ข้าพเจ้าไหว้อยู่จักประพฤติ,

พุทฺธัสเสวะ สุโพธิตัง, ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธรเจ้าแล,

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง, ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี,

พุทฺโธ เม สะระณัง วะรัง,

พระพุทธรเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า,

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้,

วิทเมยยัง สัตถุ สาสะเน,

ขอข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา,

พุทฺธัง เม วันทะมานะยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง อิธะ,

บุญได้อันข้าพเจ้าให้อยู่ซึ่งพระพุทฺธเจ้า, ขวนขวายแล้วในที่นี้,

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา,

ขออันตรายทั้งหลายแม่ทั้งปวง, อย่าได้มีแล้วแก่ข้าพเจ้า,
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น,

(กราบหมอบลง)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา พุทฺเธ กุกัมมัง ปะกะตัง
มะยา ยัง,

กรรมชั่วอันใด, อันข้าพเจ้าได้กระทำแล้วใน พระพุทฺธเจ้า,
ด้วยกาย วาจา หรือด้วยใจ,

พุทฺโธ ปฏิกคัณฺหะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระพุทฺธเจ้าจงอดโทษ, อันล่วงไปแล้ว

กาลันตะเร สังวะริตฺตัง วะ พุทฺเธ,

เพื่อข้าพเจ้าจะได้ระวังในพระพุทฺธเจ้าในกาลต่อไป,

ธัมมานุสสะติ

(ระลึกถึงพระคุณของพระธรรมเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เสฯ

(รับ) สะวากขาโต ะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว,

สันทิฏฐิโก, อันผู้บรรลู่จะพึงเห็นเอง,

อะกาลิโก, ให้ผลไม่เลือกกาล,

เอหิปัสสิโก, เป็นของควรเรียกให้มาดู,

โอปะนะยิโก, เป็นของควรน้อมเข้ามาในตน,

ปัจจุตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ,

อันวิญญูชนทั้งหลาย, จะพึงรู้เฉพาะตนดังนี้แล้ว

ธัมมาภิกิตี

(สวดสรรเสริญพระธรรมเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิกิตีง กะโรมะ เสฯ

(รับ) สะวากขาตะตาทิกุณะโย คะวะเสนะเสโย,

พระธรรมเป็นของอันประเสริฐ, ด้วยอำนาจอันประกอบ
แล้วด้วยพระคุณ, เป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว
เป็นต้น

โย มัคคะปากะปะริยัติวิโมกขะเกโท,

พระธรรมใด, อันต่างด้วยมรรค ผล, ปฏิบัติและวิโมกข์.

ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธาริ,

พระธรรมย่อมป้องกันผู้ประพบัติธรรม, มิให้ตกไปในโลกที่ชั่ว.

วันทามะหัง ตะมะทะรัง วัระระธัมมะเมตัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระธรรมอันประเสริฐ, อันกำจัดมีดนั้น.

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมมะมุตตะมัง,

พระธรรมใด, เป็นสรณะอันเกษมสุด, ของสรรพสัตว์ทั้งหลาย.

ทุดิยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระธรรมนั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงองค์ที่สอง, ด้วยเศียรเกล้า,

ธัมมัสสาหัสสะมิ ทาโส วั,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรมเจ้าแล.

ธัมโม เม สามิกิสสะโร,

พระธรรมเจ้าเป็นนายใหญ่ของข้าพเจ้า,

ธัมโม ทุกขัสสะ ชาตา จะ,

พระธรรมเจ้าเป็นผู้กำจัดทุกข์ด้วย,

วิธาทา จะ ทิตัสสะ เม,

เป็นผู้ทำประโยชน์เกื้อกูลแก่ข้าพเจ้าด้วย,

ธัมมัสสาทัง นิยยาเทมิ สะรีริญชีวิตญจิตัง,

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้, แด่พระธรรมเจ้า,

วันทันโตหัง จะริสสามิ,

ข้าพเจ้าไหว้อยู่จักประพบัติ,

ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง,

ซึ่งความที่พระธรรมเป็นธรรมอันดี,

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง, ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี,

ธัมโม เม สรรณัง วะรัง,

พระธรรมเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า,

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้,

วัทเตยยัง สัตถุ สาสะเน,

ขอข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา,

ธัมมัง เม วันทะมานะ ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,

บุญใดอันข้าพเจ้าไหว้อยู่ซึ่งพระธรรมเจ้า, ขวนขวายแล้ว
ในที่นี้.

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาhesu ตัสสะ เตชะสา,

ขออันตรายทั้งหลายแม้ทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า, ด้วย
เดชแห่งบุญนั้น.

(กราบหมอบลง)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง
มะยา ยัง,

กรรมชั่วอันใด, อันข้าพเจ้าได้กระทำแล้วในพระธรรมเจ้า,
ด้วยกาย วาจา หรือด้วยใจ,

เพื่อข้าพเจ้าจะได้ระวังในพระธรรมเจ้าในกาลต่อไป.

สั่งฆาตกรรม

(ระลึกถึงคุณพระสังฆเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เสฯ

(รับ) สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติตรงแล้ว

ฦายะปะฎิปปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า. ปฏิบัติเป็นธรรม
เพื่อออกจากทุกข์แล้ว.

สามิจิปะภูปัณโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติสมควรแล้ว.

ยะทิทั้ง,

นี่คือใคร.

จัดตาริ ปุริสะยุดานิ, คือคู่แห่งบุรุษทั้งหลาย ๔.

อัญชะ ปุริสะบุคคะลา นับโดยบุคคลเป็น ๘,

เอสะ ภาวะะโตะ สาระกะสังโฆ,

นี่แลคือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,

อาหุเนยโย, เป็นผู้ควรของค่านับ,

ปาหุเนยโย, เป็นผู้ควรของต้อนรับ,

ทักขิเนยโย, เป็นผู้ควรของทำบุญ,

อัญชะลิ ภาวะะณีโย, เป็นผู้ควรยกมือไหว้,

อะนุตตะรัง ปุณฺณักขะตัง โลกัสสาติ,

เป็นเนื่อนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่าดังนี้แลฯ

สังฆาภิกิตี

(สวดสรรเสริญพระสังฆเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิกิตีง กะโรมะ เสฯ

(รับ) สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคณาทียุตโต,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, เกิดจากพระสัทธรรม,

ประกอบ แล้วด้วยพระคุณ, มีความเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว เป็นต้น,

โฏฐัพพิตโ อริยะะบุคคละสังฆะเสฏฺฐโ,

พวกใดเป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ ๘ จำพวก,

สีลาธิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,

มีกายและจิตอาศัยธรรมะอันประเสริฐ, มีศีล เป็นต้น,

วันทามะหัง ตะมะรียานะคะณัง สุสุทัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้ซึ่งหมู่แห่งพระอริยเจ้าทั้งหลายพวกนั้น.
ผู้หมดจดดีแล้ว.

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สาระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระสงฆ์ใด. เป็นสรณะอันเกษมสุด. ของสรรพสัตว์ทั้งหลาย.
ตะติยาสุสสะติฏฐานัง วันทามิ ดัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าขอไหว้พระสงฆ์นั้น. อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
ถึงองค์ที่สาม. ด้วยเศียรเกล้า.

สังฆัสสาหัสสะมิ ทาโสวะ,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์แล.

สังโฆ เม สามิกิสสะโร,

พระสงฆ์เป็นนายใหญ่ของข้าพเจ้า.

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ, พระสงฆ์เป็นผู้กำจัดทุกข์ด้วย.

วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,

เป็นผู้ทำประโยชน์เกื้อกูลแก่ข้าพเจ้าด้วย.

สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ สะริริญชีวัตถุจัตถัง,

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้. แต่พระสงฆ์.

วันทันโตหัง จะริสสามิ, ข้าพเจ้าไหว้อยู่จักประพฤติ.

สังฆัสโสปะฏิปันนะตัง,

ซึ่งความที่พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง ที่พึงอื่นของข้าพเจ้าไม่มี.

สังโฆ เม สระณัง วะรัง,

พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า.

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้.

วัทฺธเมยยัง สัตถุ สาสะเน,

ขอข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา.

สังฆัง เม วันทะมานะยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง อิธะ,

บุญใดอันข้าพเจ้าไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์, ขวนขวายแล้วในที่นี้.

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา,

ขออันตรายทั้งหลายแม้ทั้งปวง อย่าได้มีแล้วแก่ข้าพเจ้า.

ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(กราบหมอบลง)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง
มะยา ยัง,

กรรมชั่วอันใด. อันข้าพเจ้าได้กระทำแล้วในพระสงฆ์.
ด้วยกาย วาจา หรือด้วยใจ.

สังโฆ ปะภิกคฺคินฺหะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระสงฆ์เจ้าจงอดโทษ. อันล่วงไปแล้ว.

กาลันตะเร สังฆะริตฺตัง วะ สังฆะ,

เพื่อข้าพเจ้าจะได้ระวังในพระสงฆ์เจ้าในกาลต่อไป.

บูชาพระศรีมหาโพธิ์

วันทามิ ภันเต เจตียัง ลัพพัง ลัพพัตถะฐานะ สุปะติฏฐิตัง
สารีริกะธาตุม มะหาโพธิง พุทธะรูปัง สะกะลัง ว่าจะสา มะนะ
สา เจวะ วันทา เม เต ตถาคะเต สะยะเน อาสะเน ฐานะ คะมะเน
จาปี ลัพพะทาฯ

คารวะครูอาจารย์

อุกาสะ วันทามิ ภันเต ลัพพัง อะปะราธัง ขะมะถะ เม
ภันเต มะยา กะตัง ปุณฺณัง สามินา อนุโมทิตัพพัง สามินา กะตัง
ปุณฺณัง มัยหัง ทาทัพพัง สาธุ สาธุ อนุโมทามิฯ

โมระปะริตตัง

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาลัง
ตะยัชชะ คุตตา วิทเรมุ รัตติง

เย พรหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร วาสะมะกะปปะยิตา

คาถาจุดเทียนชัย

พุทโธ สัพพัญญุตะญาโณ ธัมโม โลกุตตะโร วะโร
นะวะสังโข มัคคะพะลังกุโร อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง เอเตสัง
อานุกาเวนะ สัพพันตะราโย วินัสสันตุ สัพพะทา

เอเตสัณเฑาะ อานุกาเวนะ สัพพะทุกขา สัพพะภะยา
สัพพะโรคา สัพพะสัตตุ วินัสสันตุ สัพพะทาฯ

(จบทำวัตรเย็น)

ทำวัตรพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

คำไหว้พระพุทธรูป

โย สันนินฺนโน วะระโพรหมฺเล
มารัง สะเสนัง สุขีตัง วิเชยยะ
สम्मโพรหมาคัจฉิ อนันตตะญาโน
โลกุตตะโม ตัง ปะณะมามิ พุทฺธังฯ

เย จะ พุทฺธา อะตိตา จะ เย จะ พุทฺธา อนาคะตา
ปัจจุปปันนา จะ เย พุทฺธา อหัง วันทามิ สัพพะทาฯ

อิติปิโส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ, วิชชา
จะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,
สัสตถา เทวะมะนุสสานัง, พุทฺโธ ภะคะวาติฯ

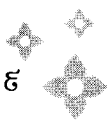
พุทธัง ชีวี่ดั่ง ยาวะนิพพานัง สะระนัง คัจฉามิฯ
 นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โทดู เม ชะยะมังคะลังฯ
 อุตตะมังเคนะ วันเทหัง ปาทะปิงสุ วะรุตตะมัง
 พุทธะ โย ชะลิโต โทโส พุทโธ ชะมะตุ ตัง มะมังฯ

(กราบ ๑ ทน)

คำไหว้พระธรรม

อัญฐังคิโก อะริยะปะโก ชะน่านัง
 โมกขัปปะเวสายะ อชฺฐ จะ มัคโค
 ธัมโม อะยัง สันติกะโร ปะณีโต
 นิยยานิโก ตัง ปะณะมามิ ธัมมังฯ

เย จะ ธัมมา อะตีตา จะ เย จะ ธัมมา อะนาคะตา
 ปัจจุปปันนา จะ เย ธัมมา อะหัง วันทามิ สัพพะทาฯ
 สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก, อะกาลิโก,
 เอหิปัสสิโก, โอบะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติฯ
 ธัมมัง ชีวี่ดั่ง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิฯ

นัตถิ เม สระณัง อัญญัง	ธัมโม เม สระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เม ชะยะมังคะลังฯ
อุตตะมังเคนะ วันเทกัง	ธัมมัญจะ ทูวิกัง วะรัง
ธัมเม โย ชะลิโต โทโส	ธัมโม ชะมะตุ ตัง มะมังฯ

(กราบ ๑ ทน)

คำไหว้พระสงฆ์

สังฆो วิสุทโธ วะระทักขิณโย
 สันตินทริโย สัพพะมะลปปะทีโน
 คุณะทีเนเกหิ สมิทธิปัตโต
 อะนาสะโว ตัง ปะณะมามิ สังฆังฯ

เย จะ สังฆา อตีตา จะ เย สังฆา อนาคะตา
 ปัจจุปปันนา จะ เย สังฆา อะหัง วันทามิ สัพพะทาฯ

สุปฏิปันโน ณะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, อสุปฏิปันโน
 ณะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ณะกะวะโต
 สาวะกะสังโฆ, สามีจีปะฏิปันโน ณะกะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 ยะทิทัง, จัตตาริ ปุริสะยุคานิ, อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ
 ณะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย, ทักขิณโย,
 อัญชะลีกะระณีโย อนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง โลกัสสาติฯ

ส้มขี้ผึ้ง ขี้ผึ้ง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิฯ
 นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โทตุ เม ชะยะมังคะลังฯ
 อุตตะมังเคนะ วันเทหัง สังฆัญจะ ทูวิธุตตะมัง
 สังฆะโย ชะลิตโต โทโส สังโฆ ชะมะตุ ตัง มะมังฯ

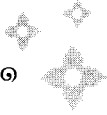
อัจจะวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง นะมัสสะมาโน ระตะ
 นัตตะยัง ยัง ปุณฺณภาสิณัง วิปุลัง อะลัดถัง ตัสสาณุกาเวนะ
 ทะตันตฺราโยฯ

(กราบ ๑ ทน)

ทำวัตรแบบสรภัญญะ

บทสวดพระพุทธคุณ

อิติปิโส ภะคะวา (รับพร้อมกัน) อะระหังสัมมาสัมพุทธโ
 วิชชา จะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อนุตตะโร ปุริสะ
 ทมมะสาระถิ สัตถา เทวะมนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติฯ

บทสวดทำนองสรภัญญะ

องค์ใดพระสัมพุทธ์	สุวิสุทธะสันดาน
ตัดมูลกิเลสमार	บ่ มีหม่นมีหมองมัว
หนึ่งในพระทัยท่าน	ก็เบิกบานคือดอกบัว
ราศี บ่ พันพัว	สุคนธ์ระกำจร
องค์ใดประกอบด้วย	พระกรุณาดังสาคร
โปรดหมู่ประชากร	มละโอชะกัณดาร
ชี้ทางบรรเทาทุกข์	และชี้สุขเกษมศานต์
ชี้ทางพระนฤพาน	อันพ้นโคกวิโยคภัย
พร้อมเบญจะพิรจก-	ขุจรวิมลใส
เห็นเหตุที่ใกล้ไกล	ก็เจนจบประจักษ์จริง
กำจัดน้ำใจหยาบ	สันดานบาปทั้งชายหญิง
ลัทธิโลกได้พึงพิง	มละบาปบำเพ็ญบุญ
ข้าฯ ขอประณตน์อม	ศิระเกล้าบังคมคุณ
สัมพุทธการุณ-	ณ ภาพนั้นนิรันดรา

(กราบ)

บทสวดพระธรรมคุณ

สรวากขาโต (รับพร้อมกัน) ภาคะวะตา ธัมโม, สันติภูสิโก
อะกาลิโก เอหิ ปัสสิโก, โอปะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ
วิญญูหิตา

บทสวดทำนองสรภัญญะ

ธรรมะคือคุณากร	ส่วนชอบสาธ
ดุจดวงประทีปชัชวาล	
แห่งองค์พระศาสดาจารย์	ส่องลัดวีสันดาน
สว่างกระจ่างใจมล	
ธรรมได้นับโดยมรรคผล	เป็นแปดพึงยล
และแก้กับทั้งนฤพาน	
สมญาโลกอุดรพิสดาร	อันลึกโอฬาร
พิสุทธ์พิเศษสุกใส	
อีกธรรมต้นทางครรไล	นามขนานขานไช
ปฏิบัติบริยติเป็นสอง	
คือทางดำเนินดุจครอง	ให้ล่วงลุปอง
ยังโลกอุดรโดยตรง	

ข้าขอโอนอ่อนอุตมงค์ นบธรรมจ้านง
ด้วยจิตและกายวาจา

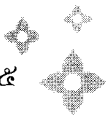
(กราบ)

บทสวดพระสังฆคุณ

สัพพะภูมิงโก (รับพร้อมกัน) ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ,
อุชุปะภูมิงโก ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ, ญายะภูมิงโก
ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ, สามิจิปะภูมิงโก ภาวะะโตะ
สภาวะะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ, อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย
ทักขิเนยโย อัญชลี กะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุณฺณิกะเขตตัง
โลกัสสาติฯ

บทสวดทำนองสรภัญญะ

สงฆ์ใดสาวกคาสดา	รับปฏิบัติมา
แต่องค์สมเด็จจอมวันต์	
เห็นแจ้งจตุลัจเสรีจบรร-	ลูทางที่อัน
ระจับและดับทุกข์ภัย	
โดยเสด็จพระผู้ตรัสไตร	ปัญญาพ่องใส
สะอาดและปราศมัวหมอง	
เห็นทางทางเข้าคึกปอง	บ่ มีลัมพอง
ด้วยกายและวาจาใจ	
เป็นเนื่อนาบุญอำไพ-	ศาลแต่โลกภัย
และเกิดพิบูลย์พุลผล	
สมญาเอารสทศพล	มีคุณอนนต์
อเนกจะนับเหลือตรา	
ข้าขอนบหมู่พระศรา-	พกทรงคุณา-
นุคุณประดุจรำพัน	
ด้วยเดชบุญข้าอภิวันท์	พระไตรรัตน์อัน
อุดมดิเรกนิรติสัย	
จงช่วยขจัดโศภภัย	อันตรายใดใด
จงดับและกลับเลื่อมสุญ	

ปางเมื่อพระองค์

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตตสาธุธัมมคัง

คิริเมขลลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง

ทาทาทิธัมมะวชิรา ชิตะวา มุนินโท

ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะสิทธิ์ นิฉัง

ปางเมื่อพระองค์ประมะพุทฺธ

ธ วิสุทธะศาสดา

ตรัสรู้อนุตตะระสะมา

ชินะโพธิบัลลังก์

ขุนมารสหัสสะพะหุพา

หุริชาวิชิตขลัง

ชีคิริเมขลปะทั่ง

คะชะเหี้ยนกระเทิมหาญ

แสวงเสกสะราวุระประดิษฐ์

กละคิดจะรอนราน

รุมพลพหลพยุหะปาน

พระสมุททะนองมา

หวังเพื่อผจญวระมุนิน

ทะลุชินราชา

พระปราบพหลพยุหะมา

ระมะเรื่องมลายสูญ

ด้วยเดชองค์พระทศพล

สุวิมลไพบูลย์

ทาทาทิธรรมนะวิธิกุล

ชนะน้อมมะโนตาม

ด้วยเดชะลัจจะวะจะนา

และนมา มืองค์สาม

ขอจงนิกรพละสยาม

ชยะสิทธิ์ทุกวาร

ถึงแม้จะมีอริวิเศษ

พละเดชเทียมมาร

ขอไทยผจญพิชิตผลาญ

อริแมนมุนินทร

บทสวดเคารพคุณมารดาบิดา

อะนันตะคุณะสัมปันนา (รับพร้อมกัน) ชะเนตติชะนะภา
อุโก เมยหัง มาติปิตุนังวะ ปาเท วันทามิสาทะรัง

บทสวดทำนองสรภัญญะ

ข้าขอนบชนกคุณ	ชนนี้เป็นเค้ามูล
ผู้กอบอนุกุลพล	ผดุงจวบเจริญวัย
พุ่มพักทะนุถนอม	บ่ บำราศนิราไกล
แสนยากเท่าไรไร	บ่ คิดยากลำบากกาย
ตรากทนระคนทุกชี	ถนอมเลี้ยงดูรู้วาย
ปกป้องซึ่งอันตราย	จนได้รอดเป็นกายา
เปรียบหนักชนกคุณ	ชนนี้คือภูผา
ใหญ่พื้นพระสุนธรา	ก็ บ่ เทียบ บ่ เทียมทัน
เหลือที่จะทดแทน	จะสนองคุณนานันต์
แท้บุชไนยอัน	อุดมเลิศประเสริฐคุณฯ

(กราบ)

บทสวดเคารพครูอาจารย์

ปาเราจะะรียา โหนติ (รับพร้อมกัน) คุณุตตะรานสาสะกา
ปัญญาวุฑฒิกะเรเตเต ทินโนวาเท นะมามิหัง

บทสวดทำนองสรภัญญะ

ข้าขอค้ำับน้อม	ต่อพระครูผู้การุณ
โอบเอื้อและเจือจุน	อนุสาสน์ทุกสิ่งสรรพ
ยัง บ่ ทราบก็ได้ทราบ	ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน
ชี้แจงและแบ่งปัน	ขยายอรรถให้ชัดเจน
จิตมากด้วยเมตตา	และกรุณา บ่ เอียงเอน
เหมือนท่านมาแก้มถึงเกณฑ์	ให้ฉลาดและแหลมคม
ขจัดเขลาบรรเทาโม-	หะจิตมืดทึบงุนงง
กังขา ณ อารมณฺ์	ก็สว่างกระจ่างใจ
คุณส่วนนี้ควรนับ	ถือว่าเลิศ ณ แดนไตร
ควรนึกและตรึกใน	จิตน้อมนิยมชม ๗

(กราบ)

ตั้งชะณิกะ-ธาตุปัจจะเวชะณะ (แปล)

ปฏิสังขาโยนิโส จีวะรัง ปฏิเสวามิ

เราพิจารณาโดยแยกคายแล้ว, จะใช้สอยซึ่งจิวร

ยาวะเทวะ สัตสสะ ปฏิฆาตายะ เพียงเพื่อกำหนดนา

อุณ्हัสสะ ปฏิฆาตายะ เพียงเพื่อกำจัดร้อน

ทั้งสมะกะสะวาตตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปฏิฆาตายะ

เพียงเพื่อกำจัดสัมผัส, อันเกิดแต่ เหลือบ ขุน ลม แดด และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยาวะเทวะ หิริโกปิณะปฏิจนาหนัตถัง

เพียงเพื่อปกปิดซึ่งอวัยวะ, อันยังความละอายให้กำเริบ

ยะถาปัจจะยัง ปวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง จีวะรัง

อันว่าจิวรนั้น, เป็นไปอยู่ตามปัจจัย, เพียงเป็นธาตุเท่านั้นแล

ตะทุပ္ปญฺญชะโก จะ ปุคคะโล

ก็อันว่าบุคคลผู้เข้าไปใช้สอยซึ่งจิวรนั้น

ธาตุมัตตะโก เพียงเป็นธาตุ

นิสสัตโต มิใช่สัตว์

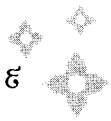
นัชชีโว มิใช่ชีวะ

สุญฺญโ เป็นของว่างเปล่า

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะราณี

ก็อันว่าจิวรทั้งหลายเหล่านี้ทั้งปวง

อหิคุจจะนียานิ เป็นของไม่น่าเกลียดหน่าย

อิมัง ปุตติกายัง ปัตวา ครั้งถึงแล้วซึ่งกายอันบุญเนานี้
 อดิวิยะ ชิดจุฉะนียานิ ชายันติ
 เกิดเป็นของน่าเกลียดหน่ายยิ่งนักแล

ปฏิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปฏิสาวามิ

เราพิจารณา โดยแยกคายแล้ว จะฉันซึ่งบิณฑบาต

เนวะ ทะวายะ	ไม่ฉันเพื่อการเล่น
นะ มะทายะ	ไม่ฉันเพื่อความมัวเมา
นะ มัณฑะนายะ	ไม่ฉันเพื่อประดับ
นะ วิญสະนายะ	ไม่ฉันเพื่อตกแต่ง

ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ สุตติยา

ฉันเพื่อความดำรงอยู่แห่งกายนี้

ยาปะนายะ	เพื่อยังอัตภาพให้เป็นไป
วิหิงสปะระตติยา	เพื่อกำจัดความเปียดเบียน
พรัหมะจะรียานุคคะทายะ	เพื่อบริหารเหตุแห่งพรหมจรรย์

อิตติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปฏิทังขามิ

ด้วยการพิจารณาอย่างนี้ จักบรรเทาเวทนาเก่า คือความหิว
 เสียได้

นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ

จักไม่ยังเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น

ยาดัรรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ฆาสุวิหาโร จาติ

ความเป็นไปสะดวงแห่งกายก็ดี. ความอยู่ผาสุกก็ดี. จักมี
 แก่เราดังนี้แล

ยะถาปัจจะยัง ปวัตตะมานัง, ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง ปิณฑปาโต

อันว่าบิณฑบาตนั้นนั้น, เป็นไปอยู่ตามปัจจัย เพียงเป็นธาตุ
เท่านั้นแล.

ตพฺปะภฺญชะโก จะ ปุคคะโล

ก็อันว่าบุคคลผู้เข้าไปฉันซึ่งบิณฑบาตนั้น

ธาตุมัตตะโก เพียงเป็นธาตุ

นิสสัตโต มิใช่สัตว์

นิชชีโว มิใช่ชีวะ

สญฺญู เป็นของว่างเปล่า

ลัप्โป ปะนายัง ปิณฑะปาโต ก็อันว่าบิณฑบาตทั้งปวงนี้

อชฺคฺจนีโย เป็นของไม่น่าเกลียดหน่าย

อิมัง ปุตฺติกายัง ปัตฺวา ครั้งถึงแล้วซึ่งกายอันบุญเนา

อะติวิยะ ชฺคฺจนีโย ชายะติ

เกิดเป็นของน่าเกลียดหน่ายยิ่งนักแล

ปฏิสังขา โยนิโส เสนาสะนัง ปฏิสวามิ

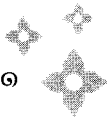
เราพิจารณา โดยแยบคายแล้ว, จะใช้สอยซึ่งเสนาสนะ

ยาวะเทวะ สัตถัสสะ ปฏิมายะ เพียงเพื่อกำหนดหา

อุณฺหัสสะ ปฏิมายะ เพียงเพื่อกำจัดร้อน

ทั้งสะมะกะสะวาตาคะปสิริงสะปะลัมผัสสานัง ปฏิมายะ

เพียงเพื่อกำจัดสัมผัส, อันเกิดแต่ เหลือบ ยุง ลม แดด และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยาระทเว อุตุ ปริสสะยะวิโนทัง ปฏิสัลลนารามัตถัง

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายทั้งหลาย. อันเกิดจากดินฟ้าอากาศ.
เพื่อให้ ยินดีในการหลีกเร้นสำหรับภาวนา

ยะถาปัจจะยัง ปวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
เสนาสะนัง,

อันว่าเสนาสนะนั้นนั้น. เป็นไปอยู่ตามปัจจัย เพียงเป็นธาตุ
เท่านั้นแล.

ตทปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล

ก็อันว่าบุคคลผู้เข้าไปใช้สอยซึ่งเสนาสนะนั้น

ธาตุมัตตะโก เพียงเป็นธาตุ

นิสสัตโต มีใช้สัตว์

นิชชีโว มีใช้ชีวะ

สุญญो เป็นของว่างเปล่า

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสะนานิ

ก็อันว่าเสนาสนะทั้งหลายเหล่านี้ ทั้งปวง

อหิคุจจะนิยานิ เป็นของไม่น่าเกลียดหนาย

อิมัง ปุตติกายัง ปัตถกา ครั้งถึงแล้วซึ่งกายอันบุญเนานี้

อติวิยะ ทิคุจจะนิยานิ ชายันติ

เกิดเป็นของน่าเกลียดหนายยิ่งนักแล

ปฏิสังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะ เกสัชชะ ปริกขารัง ปฏิเสวามิ

เราพิจารณาโดยแยบคายแล้ว. จะใช้สอยซึ่งยาแก้ไข้

ยวาทะ อุปปันนัง เวยยาพาธิกานัง เวทนานัง ปฏิฆาตายะ
เพียงเพื่อกำจัดเวทนาทั้งหลาย, อันเกิดแต่อาพาธต่างๆ ที่
เกิดขึ้นแล้ว

อัปฺยาปัชฌะปะระมะตยาติ

เพื่อไม่ให้ถูกเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่งดังนี้แล

ยะถาปัจจะยัง ปวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
คิลานปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร

อันว่ายาแก้ไข้นี้นั้น, เป็นไปอยู่ตามปัจจัย, เพียงเป็นธาตุ
เท่านั้นแล

ตพฺพกุณฺชะโก จะ ปุคคะโล

ก็อันว่าบุคคลผู้เข้าไปใช้สอยซึ่งยาแก้ไข้ นั้น

ธาตุมัตตะโก เพียงเป็นธาตุ

นิสสัตโต มิใช่สัตว์

นิชชีโว มิใช่ชีวะ

สุญญो เป็นของว่างเปล่า

สัพโพ ปะนายัง คิลานะปัจจะยะ เภสัชชะปะริกขาโร

ก็อันว่ายาแก้ไข้ทั้งปวงนี้

อชฺคฺจนฺนิโย เป็นของไม่น่าเกลียดหน่าย

อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา ครั้งถึงแล้วซึ่งกายอันบุญเนา

อะติวิยะ ชฺคฺจนฺนิโย ชายะติ

เกิดเป็นของน่าเกลียดหน่ายยิ่งนักแล

อติเตปัจจะเวกขณาปาฐะ (แปล)

อัมมะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา

อันว่าจิรวรนี้ใด, อันเราไม่ได้พิจารณาแล้ว

ยัง จิระรัง ปะริกุตตัง ตัง, ใช้สอยแล้วในวันนี้,

ยวาทะ สัตถะ ปฏิมายะ เพียงเพื่อกำจัดหนาว

อุณ्हัสสะ ปฏิมายะ, เพียงเพื่อกำจัดร้อน

ทั้งสะมะกะสะวาตตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปฏิมายะ

เพียงเพื่อกำจัดสัมผัส, อันเกิดแต่ เหลือบ ยุง ลม แดด และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยวาทะ ทิริโกปิณะปฏิจนาหนัตถัง

เพียงเพื่อปกปิดซึ่งอวัยวะ, อันยังความละเอียดให้กำเริบ

อัมมะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย ปินทะปาโต ปะริกุตโต โส

อันว่าบิณฑบาตนี้ใด, อันเราไม่ได้พิจารณาแล้ว, ฉนแล้วใน
วันนี้

เนวะ ทะวายะ ไม่ฉนเพื่อการเล่น

นะ มะทายะ ไม่ฉนเพื่อความมัวเมา

นะ มัณทะนายะ ไม่ฉนเพื่อประดับ

นะ วิภูสะนายะ ไม่ฉนเพื่อตกแต่ง

ยวาทะ อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา

ฉนเพื่อความดำรงอยู่แห่งกายนี้

ยาปะนายะ เพื่อยังอัตภาพให้เป็นไป
 วิหิงสุประระติยา เพื่อกำจัดความเปียดเบียน
 พรหมะจะรียานุคคะหยาะ เพื่อบรรเทาทุกข์แก่พรหมจรรย์
 อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปฏิหังขามิ

ด้วยการพิจารณาอย่างนี้. จักบรรเทาเวทนาเก่า คือความทิว
 เสียดได้

นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสุสสามิ
 จักไม่ยังเวทนาไม่ให้เกิดขึ้น

ยาตฺตรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ภาสุวิหาโร จาติ
 ความเป็นไปสะดวกแห่งกายก็ดี. ความผาสุกก็ดี. จักมีแก่เรา
 ดังนี้แล

อัสชะ มะยา อปัจจเวกขิตฺวา ยัง เสนาสะนัง ปริภุตตัง ตัง
 อันว่าเสนาสนะนี้ใด. อันเราไม่ได้พิจารณาแล้ว. ใช้สอย
 แล้วในวันนี้

ยาวะเทวะ สิตฺตัสสะ ปฏิฆาตายะ เพียงเพื่อกำจัดหนาว

อุณฺ्हัสสะ ปฏิฆาตายะ เพียงเพื่อกำจัดร้อน

ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสิริงสะปะสัมพัสสานัง ปฏิฆาตายะ

เพียงเพื่อกำจัดสัมผัส. อันเกิดแต่ เหลือบ ยุ้ง ลม แดด และ
 สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยาวะเทวะ อตุ ปริสสะยะวิโนทณัง ปฏิสัลลानารามตฺถัง

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายทั้งหลาย. อันเกิดจากดินฟ้า
 อากาศ, เพื่อให้ยินดีในการหลีกเร้นสำหรับภาวนา

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย คิลานะปัจจะยะเภสัชชะ
ปะริขารโ ปะริภุโต โส

อันว่ายาแก้ไข้นี้ใด, อันเราไม่ได้พิจารณาแล้ว, ใช้สอยแล้ว
ในวันนี้

ยาวะเทวะ อุปปีปนนานัง เวยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ปฏิฆาตายะ

เพียงเพื่อกำจัดเวทนาทั้งหลาย, อันเกิดแต่อาพาธต่างๆ
ที่เกิดขึ้นแล้ว,

อภยาปัชชะปะระมะตยาติ,

เพื่อไม่ให้ถูกเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่งดังนี้แลฯ

คำพิจารณาก่อนฉันภัตตาหาร

ข้าวเอ๋ย ข้าวสุก จะต้องกินทุกบ้านทุกฐานถิ่น กว่าจะมา
เป็นข้าวให้เรากิน ขาวนาสิ้นกำลังเกือบทั้งปี ต้องทนแดด ทนฝน ทน
ลมหนาว จึงได้ข้าวจากนา มาถึงนี้ คนกินข้าวควรคิดดูให้ดี ขาวนา
มีบุญคุณต่อเราไม่เบาเลย

ข้าวทุกจาน อาหารทุกอย่าง
อย่าฉันทิ้งขว้าง เป็นของมีค่า
คนจนคนยากมีมากหนักหนา
สงสารขาวนาหน้าตาดำๆ
สงสารบรรดาเด็กตาดำๆ

ขอบคุณแม่ครัวช่วยพากันทำ

ข้าพเจ้าจะฉันภัตตาหารมือนี้นี้ ไม่เพื่อเล่น ไม่เพื่อมัวเมา ไม่
เพื่อประดับ ไม่เพื่อตบแต่ง แต่ฉันเพื่อยังอัตตภาพนี้ให้เป็นไปและ
ปฏิบัติธรรม

อภิญหะปัจจะเวกขณะปาฐะ (แปล)

ชะราธัมโมมทิ ชะรัง อะนะตีโต

เรามีความแก่เป็นธรรมดา. ไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้

พะยาริธัมโมมทิ พยารัง อะนะตีโต

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา. ไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้

มะระณะธัมโมมทิ มะระณัง อะนะตีโต

เรามีความเป็นตายเป็นธรรมดา. ไม่ล่วงพ้นความตายไปได้

สัพเพทิ เม ปิเยทิ มะนาเปทิ นานาภาโว วินาภาโว

เราจักต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจไปทั้งสิ้น

กัมมัสสะโกมทิ

เรามีกรรมเป็นของตน

กัมมะทายาโท

เรามีกรรมเป็นมรดก

กัมมะโยนิ

เรามีกรรมเป็นกำเนิด

กัมมะพันธุ

เรามีกรรมเป็นพวกพ้อง

กัมมะปฏิสสะระโณ

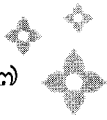
เรามีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

ยัง กัมมัง กริสสามิ

เราจักทำกรรมอันใดไว้

กัลยาณัง วา

ดีก็ตาม

ปาปะกัง วา

ชั่วก็ตาม

ดัสสะ ทายาโท ภวิสสามิ

เราจักเป็นผู้รับผลของกรรมนั้นๆ

จุลชยปกรณ (สวดชัย)

(ฉบับวัดพระธาตุพนม)

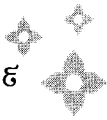
นะโม เม พุทธะเตชะสา ระตะนัตตะยะธัมมิกา
เตชะปะลัทธิ ปะสี เทวา นะรายะ ปะระเมสุรา สิทธิพรหมา
จะ อินทา จะ จะตุโลกาภีรักกะกา สะมุททา ภูตะคังคา จะ
ชะยะลัทธิ ภาวันตุโว
เขยยะ เขยยะ ณะระณี ณะระณี อุทะธิ อุทะธิ นะทิ นะทิ
เขยยะ เขยยะ คัคคะนะตะละนิสี นิสี สีเส ละสุเม รุรา ชะพะนะราชี
เขยยะ เขยยะ คัมภีระโสฬภี นาเคนทะนาดี ปีสา จะ ภูตะกาลี
เขยยะ เขยยะ ทุนนิมิตตะโรคิ
เขยยะ เขยยะ สิ่งคิสุทธา ฆานะมุขชา
เขยยะ เขยยะ รุณณะมุขสาตรา
เขยยะ เขยยะ จัมปาทีนา คะกะกรักถันฐะกัง
เขยยะ เขยยะ คะชะคะณะตุรังคะมะกะระภูซังคะสีห พยัคฆะทีปา
เขยยะ เขยยะ รุณณะมุขยาตรา ชิตะชิตะเสนาริปปุ ปุณ สุภีระดี
เขยยะ เขยยะ สุขะสุขะชีวี
เขยยะ เขยยะ ณะระณี ตะเล สะทา สุขะเยยา

เขยยะ เขยยะ ธาระณี สานติ สะทา
เขยยะ เขยยะ มังกะราละยาอะวัคเค
เขยยะ เขยยะ ะรุณะยักเข
เขยยะ เขยยะ รักขะเส สุระภู ชะเตชา
เขยยะ เขยยะ พรหมณะ คะณา
เขยยะ เขยยะ ราชาทิราชะชะยัง
เขยยะ เขยยะ ปะฐะวี สัพพัง
เขยยะ เขยยะ อะระหันตัง ปัจเจกกะพุททะสาวัง
เขยยะ เขยยะ มะเหสุรังคะทะโร ทะรินทะเทวา
เขยยะ พรหมมา สุรักโข

เขยยะ นาโค วิรุฬหะโก วิรูปักโข จะ จันทิมะ ะวิอินโท
เวณะเตยโย จะ กุเวโร ะรุโณปิ จะ อัคคิ วาโย จะ ปะชุนโท
กุมารโ ะตะรัฏฐะโก อัญญา ะสะ มะหาเทวา สัทธิตาปะสะอา
ทะโย อัสสิโน สาวะกา สัพเพ ชะยะราโม ะวันตุโว เขยยะ ัมโม
จะ สังโฆ จะ ทะสะปาโล จะ เขยยะโก เอเตนะ ชะยะเต เชนะ
ชะยะโสถถิ ะวันตุโว เอเตนะ รัตันตตะยะเตเชนะ โหนตุโว
ชะยะมัง คะลัง

ชะโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะปาปิมะโต
ปะราชะโย อุคโข เสยยุง โพรหมันเต ปะโมทิตา เขยยะ ตะทา
พรหมคณา มะเหลโน

ชะโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะ ปาปิมีโต
 ปะราชะโย อุกโขม เสยยุง โพรหมันเท ปะโมทิตา เขยยะ ตะทา
 อินทะคะณา มะเหลสิโน

ชะโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะ ปาปิมีโต
 ปะราชะโย อุกโขม เสยยุง โพรหมันเท ปะโมทิตา เขยยะ ตะทา
 เทวะคะณา มะเหลสิโน

ชะโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะ ปาปิมีโต
 ปะราชะโย อุกโขม เสยยุง โพรหมันเท ปะโมทิตา เขยยะ ตะทา
 สุปณณะคะณา มะเหลสิโน

ชะโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะ ปาปิมีโต
 ปะราชะโย อุกโขม เสยยุง โพรหมันเท ปะโมทิตา เขยยะ ตะทา
 นาคะคะณา มะเหลสิโน

ชะโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะ ปาปิมีโต
 ปะราชะโย อุกโขม เสยยุง โพรหมันเท ปะโมทิตา เขยยะ ตะทา
 สัพพะคะณา มะเหลสิโน

ชะยันโต โพธิยา มูเล
 เอวัง ตวัง วิชะโย โหหิ
 อะปะราชิตะปัลลังเก
 อะภิสสเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
 สุขะโน สุขุหุโต จะ
 ปะทักขิณัง กายกัมมัง

ลักยานัง นันทิวัทตะโน
 ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
 สีเส ปะฐะวีโปกขะเร
 อัคคัปปัตโต ปะโมทะติฯ
 สุขปะภาตัง สุขุญฺฐิตัง
 สุขุญฺฐัง พรหมะจาริสสุ
 วาจากัมมัง ปะทักขิณัง

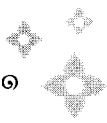
ปะทักขินัง มะโนกัมมัง
 ปะทักขินานิ กัตวานะ
 เต อัตถะลัทธา สุขิตา
 อะโรคา สุขิตา โทณะ
 สุกันตฺ โภณโต เย เทวา
 ทิฑายุกา สะทา โหนตุ
 รักขันตุ สัพพะสัตตานัง
 ยากาจิ ปัตถะนา เตสัง
 ยุตตะกาเล ปวัสสันตุ
 โรคาอุปัททะวา เตสัง
 กายะสุขัง จิตตะสุขัง
 อิติ จุละชะยะปะกะระณัง

ปะณิธี เต ปะทักขินา
 ละกันตัตถะ ปะทักขิเณฯ
 วิรุฬฺหา พุทฺธะสาสะเน
 สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ
 อิมัสมิง ฐาเน อะริคะตา
 สุขิตา โหนตุ สัพพะทา
 รักขันตุ ชินะสาสะนัง
 สัพเพ ปุเรนตุ มะโนรธา
 วัสสัง วัสสะวะลาหะกา
 นิวาเรนตุ จะ สัพพะทา
 อาวะทัสสุ ยะถาระทัง
 นิฏฐิตัง

คำขอพร

เอสาทัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง
 สະระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ปัพพัชชัง มัง ภันเต,
 สังโฆ ธาเรตุ อัมมะ ตัคเค ปาณูปะตัง, สະระณัง คะตัง.

ทุติยัมปิ เอสาทัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง
 ภาคะวันตัง สະระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ,
 ปัพพัชชัง มัง ภันเต, สังโฆ ธาเรตุ อัมมะตัคเค ปาณูปะตัง,
 สະระณัง คะตัง.

ตะตียัมปิ เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง
 ภาคะวันตัง สะระณัง คัจฉามิ, ัมมัมญจะ ภิกขุสังฆัญจะ,
 ปัพพัชขัง มัง ภันเต, สังโฆ ธาเรตุ อัมมะตัคเค ปาณูปตัง,
 สะระณัง คะตัง.

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต, ติสระणेณะ สะหะ, อัญญะ สีลานิ ยาจามะ.
 ทุตติยัมปิ มะยัง ภันเต, ติสระणेณะ สะหะ, อัญญะ สีลานิ
 ยาจามะ.

ตะตียัมปิ มะยัง ภันเต, ติสระणेณะ สะหะ, อัญญะ สีลานิ
 ยาจามะ.

คำลาสิกขา

สิกขัง ปัจจักขามิ คิหิติมัง ธาเรละ.
 ทุตติยัมปิ สิกขัง ปัจจักขามิ คิหิติมัง ธาเรละ.
 ตะตียัมปิ สิกขัง ปัจจักขามิ คิหิติมัง ธาเรละ.
 ข้าพเจ้าขอกราบลาสิกขา ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า
 เป็นคฤหัสถ์แล้ว

(กราบ ๓ หนพร้อมกัน)

คำอาราธนา บูชา ภาวนา ถวาย

(ก่อนอาราธนา บูชา ภาวนา ถวาย ต้องภาวนาด้วย
นะโม ๓ จบก่อนเสมอ)

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณนะ สะหะ
ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณนะ
สะหะปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณนะ
สะหะปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

คำอาราธนาพระปริตร

วิปตติปะฏิพาหายะ

ลััพพะลัมปัตตติสิทธิยา

ลััพพะ ทุกขะ วินาสายะ

ปะริตตัง พุฏฺเฐ มังคะลัง

วิปตติปะฏิพาหายะ

ลััพพะลัมปัตตติสิทธิยา

ลััพพะ ภะยะ วินาสายะ

ปะริตตัง พุฏฺเฐ มังคะลัง

วิปตติปะฏิพาหายะ

ลััพพะลัมปัตตติสิทธิยา

ลััพพะ โรคะ วินาสายะ

ปะริตตัง พุฏฺเฐ มังคะลัง

คำอาราธนาธรรม

พรหมมา จะ โลกาธิปะติ สะหัมปะติ
กัตถัญชะลี อัมมิวะรัง อะยาจะละ
สันตีระ สัตตาปปะระชัคคะชาติกา
เทเสตุ รัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง

คำถวายข้าวพระพุทธร

อิมัง สูปะพัยัญชนะนะสัมปันนัง สาลีนัง โอทะนัง อุทะกัง วะรัง
พุทฺธัสสะ ปุเชมิ

คำลาข้าวพระพุทธร

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสงฆ์สสะ
โธโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสงฆ์ อิมานิ ภัตตานิ
สะปะริวารานิ ปะฏิคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ภัตตาหารกับทั้ง บริวารทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอ
พระภิกษุสงฆ์จงรับ ภัตตาหาร กับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายสลากภัตต์

เอตานิ มะยัง ภันเต สะลากะภัตตานิ สะปะริวารานิ
อะสุ กัฏฐาเน รุปะปัตตานิ ภิกขุสงฆ์สสะ โธโณชะยามะ สาธุ โน
ภันเต ภิกขุสงฆ์ เอตานิ สะลากะภัตตานิ สะปะริวารานิ
ปะฏิคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ สลากภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลาย
ซึ่งตั้งไว้ ณ ที่โน้นนั้น ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายแก่พระภิกษุ
สงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งสลากภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านั้น
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายข้าวสาร

อิมา นิ มะยัง ภันเต ตันตุลานิ สะปะริวารานิ
ภิกขุสงฆ์สสสะ โยโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสงฆ์ อิมา นิ
ตันตุลานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่ฆะรัตตัง
ทิตายะ สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ข้าวสารกับทั้งบริวารเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์
จงรับ ข้าวสารกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อ
ประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายผ้าวัสสิกสาฎก (ผ้าอาบน้ำฝน)

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฎิกานิ สะปะริวารานิ
ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ
วัสสิกะสาฎิกานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง
ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ผ้าอาบน้ำฝนกับทั้งบริวารเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์
จงรับ ผ้าอาบน้ำฝนกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต ปิงสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ
ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ
ปิงสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง
ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ผ้าบังสุกุลจีวรกับทั้งบริวารเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์
จงรับ ผ้าบังสุกุลจีวรกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อ
ประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ล้นกาลนานเทอญฯ

คำชักผ้าป่า

อิมัง ปิงสุกฺกะจีวะรัง อัสสามิกัง มัยหัง ปาปุณฺหาติ

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระทุสสัง, สังฆัสสะ,
โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมัง, สะปะริวารัง, กะฐินะ
ทุสสัง, ปะฏิคคัณหาตุ, ปะฏิคคะเหตฺวา จะ, อิมินา ทุสเสนะ,
กฐินัง, อตฺถะระตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ

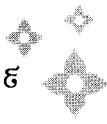
คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ผ้ากฐินจีวรกับทั้งบริวารเหล่านี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับ
ผ้ากฐินกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้ว
จงกรานกฐิน ด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำกรวดน้ำแบบสั้น

อิทัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

ขอบุญนี้จงสำเร็จ แก่ญาติทั้งหลาย ของข้าพเจ้าเถิด
ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุขๆ เถิด

โอวาทปาฏิโมกขคาถา

(นำ) หันทะ มะยัง โอวาทปาฏิโมกขะคาถา โย ภาณามะเสฯ

(รับ) สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง การไม่ทำบาปทั้งปวง

กุสะลัสสุปะสัมปะทา

การยังกุศลให้ถึงพร้อม

สะจิตตะปะริโยทะปะณัง

การทำจิตของตนให้ผ่องใส

เอตัง พุทธานะสาสะนัง

ธรรมทั้งสามอย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ขันติ ประมะงั ตะโป ตีติกขา

ขันติคือความอดกลั้นเป็นธรรมเครื่องเผือกใจเลสอย่างยิ่ง

นิพพานัง ประมะงั วะทันติพุทธา

ผู้รู้ทั้งหลายกล่าวว่า, พระนิพพานเป็นธรรมอันยิ่ง

นะหิ ปัพพะชิโต ปะรุ ปะฆาตี

ผู้กำจัดสัตว์อื่นอยู่, ไม่ถือว่าเป็นบรรพชิตเลย

สะมะโณ โหติ ปะรัง วิหะรันตโต

ผู้ทำสัตว์อื่นให้ลำบากอยู่ ไม่ถือว่าเป็นสมณะเลย

อะนูปะวาโท อะนูปะฆาโต

การไม่พูดร้าย การไม่ทำร้าย

ปาฏิโมกเข จะ สังวะโร

การสำรวมในพระปาฏิโมกข์

มัตตัญญูตา จะ กัตตัสมิง

ความเป็นผู้รู้ประมาณในการบริโภค

ปันตัญจะ สะยะนาสะนัง

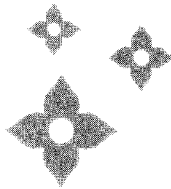
การนอนการนั่งในที่อันสงัด

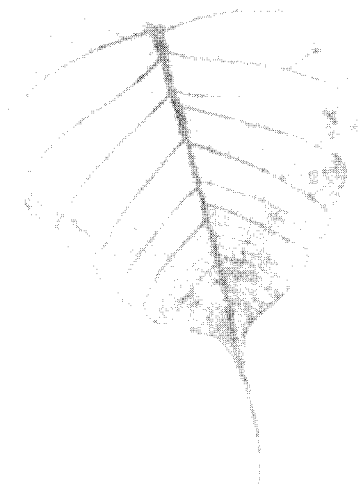
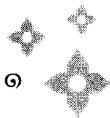
อะธิจิตเต จะ อาโยโค

การหมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง

เอตัง พุทธฐานะสาสะนัง

ธรรมทั้ง ๖ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ต้นไม้สอนธรรม

จาก...วัดพระธาตุพนม

เรียบเรียงโดย พระราชธีราจารย์ (สำลี)

เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม

เจ้าคณะจังหวัดนครพนม

คุณธรรมของ...นักเรียน ๑๐ ประการ คือ

๑. แสวงหาความรู้
๒. เคารพครู อาจารย์
๓. รักการศึกษา
๔. มีจรรยาเรียบร้อย
๕. มั่นน้อมตามฐานะ
๖. เสียสละเพื่อสถาบัน
๗. มุ่งมั่นประพฤติดี
๘. หลีกหนีสิ่งชั่ว
๙. ไม่มั่วยาเสพติด
๑๐. รู้จักคิดใช้ปัญญา

คุณธรรมของ...ครู ๑๐ ประการ คือ

๑. เป็นผู้ที่มีจรรยา
๒. มีเมตตาต่อศิษย์
๓. ไม่สอนผิดหลักวิชา
๔. มุ่งค้นคว้าอยู่เสมอ
๕. ไม่พาลั่งเผลอประพฤติผิด
๖. รักศิษย์ไม่ลำเอียง

๗. ไม่คิดเกี่ยงการงาน
๘. คิดบริการสังคม
๙. นิยมความเป็นบัณฑิต
๑๐. พุด ทำ คิด แต่เรื่องดี

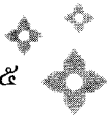
เป็นแต่สอนทำไม่ได้ไม่ใช่ครู

ครูเอ๋ย...ครูดี จำต้องมีลักษณะ ๔ สถาน

๑. ความรู้เก่งกล้าวิชาการ
๒. ชำนาญการปกครองต้องใจคน
๓. เชี่ยวชาญงานอบรม และสอนศิษย์
รู้จักคิดใช้ปัญญาให้ได้ผล
๔. มารยาทดีงาม และอดทน
ใครได้ยลชื่นชมนิยมเอ๋ย

ครู ๓ ประเภท

๑. ครูสอนศิลปวิทยา
๒. ครูบอกวิชาศีลธรรม
๓. ครูแนะนำให้พ้นทุกข์

ครูที่ควรกราบไหว้

- ครูทำตัวให้ศิษย์รัก
- ครูหนักแน่นในจริยา
- ครูพัฒนาความรู้
- ครูอุตสาหะสอนศิษย์ตน
- ครูอดทนต่อคำหยาบคาย
- ครูขยายคำลึกซึ้ง
- ครูไม่ดึงศิษย์ไปในทางเสียหาย

ครูไม่ควรกราบไหว้

- ครูมักชี้แจงสอน
- ครูมักเลิกก่อนเวลา
- ครูเมาสุราเป็นนิตย์
- ครูติดบุหรี งอมแงม แถมทะเลาะกันทุกวัน
- ครูชอบเล่นการพนันเป็นนิสัย
- ครูแอบหลงไหลในลูกศิษย์

ครูดี คิษย์ดี

ครูอัปรีย์ คิษย์แย

ศรต้องมีพิษ

คิษย์ต้องมีครู

คิษย์มีครู

เหมือนงูมีพิษ

คิษย์ไม่มีครู

เหมือนงูไม่มีพิษ

คิษย์ดีต้องมีคุณธรรม

คิษย์ระยำ

คุณธรรมไม่มี

คิษย์ดีเพราะมีครู

คิษย์กตัญญู

ครูชื่นใจ

คิษย์ดีคือครูดี

คิษย์ดีครูรัก

ลูกดี พ่อแม่ดี

ลูกดี พ่อแม่รัก

ความเพียร เป็นสมบัติของนักต่อสู้

ความรู้ เป็นสมบัติของนักปราชญ์

ความฉลาด เป็นสมบัติของนักขบคิด

ความเป็นระเบียบทุกชนิด เป็นสมบัติของคนดี

❀ ต้นไม้ไร้แสงอาทิตย์ เหมือนชีวิตไร้การศึกษา

❀ คนไม่เรียนคือคนพาล
คนไม่ทำงานคือคนรกโลก
คนถือแต่ไซค์คือคนประมาท
คนที่ฉลาดคือคนสร้างตนเอง

❀ รักในวัยเรียน เหมือนจุดเทียนกลางพายุ

❀ พุดตังพันคำ ลู้งำให้ดูไม่ได้

❀ ความรู้ให้ความฉลาด หากขาดธรรมะก็ให้โทษ

❀ คนฉลาดถ้าขาดความดี ก็เป็นคนอัปรีดิ์ของสังคม

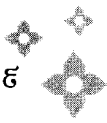
❀ เกิดมาไม่ทำความดี แม้มีชีวิตตั้งร้อยปีก็ไร้ค่า

❀ ทำดีไม่ได้ผล เพราะทำตนไม่ถูกต้อง

❀ ทำความดีแล้วตาย
ดีกว่าอยู่สบายแล้วไม่ทำประโยชน์

❀	คนดียินดีให้ทาน	คนอันธพาลระรานทำลาย
❀	ความสวยสะอาดตา	แต่ความดีสะอาดใจ
❀	ความสวยไม่คงที่	แต่ความดีนั้นลือคงทน
❀	ดีอยู่ที่ละ	พระอยู่ที่ใจ
❀	ไม่หยุดไม่ถึงพระ	ไม่ละไม่ถึงธรรม
❀	พอใจตามมี ยินดีตามได้	เป็นสุขแล
❀	ได้สิ่งใด	พึงพอใจในสิ่งนั้น
❀	ไม่ใช่ของเรา	ไม่เอาเด็ดขาด
❀	ทะเลจะสวยเพราะมีคลื่น	
	ชีวิตจะราบรื่น	เพราะมีอุปสรรค
❀	อุปสรรคและปัญหา	เป็นที่มาของความสำเร็จ
❀	ชีวิตจะผิดหวัง	ถ้ามัวแต่นั่งนอนคอย

- ❁ คนฉลาดที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้นำที่ดีไม่ได้
- ❁ ตัวอย่างที่ดี ดีกว่ายอแด่คำสอน
ปฏิบัติดี ดีกว่าขอพร
- ❁ การสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต
คือการสูญเสีย เวลา เพราะไม่สามารถเรียกร้อง
เวลาที่เสียไป ให้กลับคืนมาได้
- ❁ คนไม่รักษาเวลา คือคนฆ่าตัวเอง
- ❁ คนเราเลือกเกิดก็ไม่ได้ เลือกตายก็ไม่ได้
แต่เมื่อเกิดมาแล้ว สามารถเลือกทำความดีได้
- ❁ การปล่อยเวลาให้ผ่านไป
เป็นการทำลายอนาคต
- ❁ เสียเงินทองไม่เป็นปัญหา
เท่ากับเสียเวลา และเสียใจ
- ❁ โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า
ไม่โกรธดีกว่า จะได้ไม่บ้า ไม่โง่

โกรธให้เขา

เหมือนจุดไฟเผาตัวเอง

ฆ่าสัตว์ได้โทษ

ฆ่าความโกรธได้บุญ

โง่ไม่เป็น

เป็นใหญ่ยาก

แต่ถ้าโง่มากมาก

ก็ยากที่จะเป็นใหญ่

กลองระฆังจะดังเมื่อถูกตี คนจะดีเมื่อถูกเตือน

ถูกเตือนกลับโกรธ

ไม่มีประโยชน์อันใด

ผู้เตือนน้อยใจ

ไม่มีใครจะเตือน

โลกนี้สับสน

เพราะคนวุ่นวาย

โลกสุขสบาย

ก็อยู่ที่คน

ถ้าผูกใจเจ็บจะเจ็บใจเรา

ถ้าเมตตาเขาใจเราสบาย

ทำอะไรตามอารมณ์

ทุกข์ระทมจะตามมา

จงทำงานตามเหตุผล

แต่อย่าทำงานตามอารมณ์

เก่งจริงต้องรอบคอบ

เก่งแต่ปากเขาถากถาง

- ❀ ยิ้มไว้ใจสดชื่น อายุยืนไร้โรค
 ผิวพรรณงามโสภาค เป็นเสน่ห์แก่ตัวเอง

- ❀ เสียใจไปนรก ดีใจไปสวรรค์ เย็นใจไปนิพพาน

- ❀ สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ
 นิพพานอยู่ไม่ไกล หายใจก็ได้ยิน
 (พุท หายใจเข้า / โธ หายใจออก
 หญิงชาย ชายชวา)

- ❀ พุทโธ ตื่นขึ้น รับรู้ เบิกบาน

- ❀ ใจจริงเข้าถึงพระพุท
 ใจบริสุทธิ์เข้าถึงพระธรรม
 ใจปฏิบัติตามเข้าถึงพระสงฆ์
 ใจไม่หลงเข้าสู่พระนิพพาน

- ❀ คนรู้ธรรมะ ชอบเอาชนะคนอื่น
 คนปฏิบัติธรรมะ ชอบเอาชนะตัวเอง

- ❀ แสงไฟส่องตา แสงปัญญาส่องใจ

❀ เห็นผู้ใหญ่ว่าโง่ เห็นนักเลงโตว่าฉลาด
เห็นพ่อแม่ไม่สามารถ คืออุปาทวีบ้านเมือง

❀ เฟ่งโทษตนเองเป็นบัณฑิต
เฟ่งความผิดคนอื่นเป็นพาล

❀ ความวิบัติของชาติ คือผู้มีอำนาจแตกสามัคคี

❀ อยากให้ไทยคงเป็นไทย อย่าทำลายวัฒนธรรม

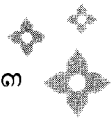
❀ ถ้าทำงานเพื่อชาติ อย่าแสวงหาอำนาจเพื่อตน

❀ ถ้าจะทำงานเพื่อศาสนา อย่าแสวงหาอำมิส

❀ เป็นทุกข์เพราะความจน
ดีกว่าทนทุกข์เพราะเป็นหนี้

❀ อยากจะหนีความทุกข์ อย่าหวังความสุขทางกาย

❀ ถ้ารักประเทศชาติ อย่าถือโอกาสร่ำรวย

- ❀ ถ้าอยากเป็นคนก้าวหน้า อย่ามัววิจฉาคนอื่น
- ❀ อยากเป็นชายจริงหญิงแท้ อย่าเปลี่ยนแปลงประเพณี
- ❀ ถูกบัณฑิตนินทา ดีกว่าถูกพาลายกย่อง
- ❀ ถ้าเห็นแก่ธรรม สุขเลิศล้ำตลอดกาล
- ❀ ถ้าทำตามใจชอบ จะได้รับสิ่งที่ไม่ชอบใจ
- ❀ ถ้าสบายเมื่อหนุ่ม จะกลุ้มเมื่อแก่
- ❀ ถ้าทำใจร้อน จะร้อนใจภายหลัง
- ❀ ถ้าทำมั่งง่าย จะวุ่นวายภายหลัง
- ❀ ถ้าเห็นแก่ได้ จะเสียใจภายหลัง
- ❀ ขี้เกียจเหมือนมิดทางล้น ขยันเหมือนมิดทางคม
- ❀ ฝึกเพื่อให้ทน ฝนเพื่อให้คม

กายมีศีลสุขล้ำ
มีทั้งศีลทั้งธรรม

ใจมีธรรมสุขเลิศ
จะมีแต่ความล้ำเลิศ

ดวงหน้าส่องดวงใจ

ผลที่ได้ส่องเหตุที่กระทำ

ถ้าเห็นแก่กิน

จะถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม

ความทุกข์กลัวความอดทน
ความจนกลัวความขยัน

ให้คิดเสียก่อนจึงค่อยทำ
ทำก่อนคิด

ผิดพลาดจะเสียใจ

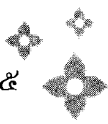
หัวคนอยู่ที่หัวคิด คนมีฤทธิ์เพราะหัวคิดสำคัญ

คนพาล เอาความอยากไว้ข้างหน้า
เอาปัญญาไว้ข้างหลัง
บัณฑิต เอาปัญญาไว้ข้างหน้า
เอาความอยากไว้ข้างหลัง

ความสุขโลภก็มีได้ชั่วคราว
ความสุขยืนยาวต้องเข้าหาธรรม

อยู่กระตือรือร้นกับคนฉลาด
ดีกว่าอยู่ปราสาทกับคนโง่
บุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องอภัย

จิตว่างเป็นบุญ จิตวุ่นเป็นบาป

ปล่อยว่าง วางเบา เอาหนัก

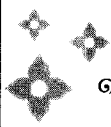
ทุกข์มีเพราะยึด
ทุกข์ยึดเพราะอยาก
ทุกข์มากเพราะพลอย
ทุกข์น้อยเพราะหยุด
ทุกข์หลุดเพราะปล่อย

อยากจึงยาก ยิ่งอยาก ก็ยิ่งยาก
หยุดอยาก ยากก็หยุด

พัฒนากายต้องเคลื่อนไหว
พัฒนาจิตใจต้องนิ่งสงบ
พัฒนาวัตถุจะคุกรุ่นเป็นไฟ
พัฒนาจิตใจจะศิวิไลเชชั้น

พัฒนาจะไร้ผล

ถ้าทุกคนหวังแต่เงิน

จะพัฒนาใครเขา

ต้องพัฒนาที่ตัวเราก่อน

ภาวนาไปให้ใจสงบ

จะได้พบสันติภาพ

สติมาปัญญาเกิด

สติเตลิดมักจะเกิดปัญหา

ถ้าสติไม่อยู่กับตัว

แม้ความรู้ท่วมหัว

ก็เอาตัวไม่รอด

สติเปรียบเหมือนแม่

เอาไว้แก้ปัญหาใจ

สติมาหมาไม่กัด

สติถูกตัดมักจะกัดกับหมา

ถ้าอยากได้ปัญญาสกปรก

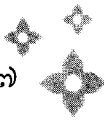
ให้หมกมุ่นในกามคุณ

ถ้าอยากได้ปัญญาซุ่น ๆ

ให้ฉุนเฉียวโกรธง่าย

ถ้าอยากได้ปัญญาใสๆ

ให้ใส่ใจภาวนา

❀	ชั่วเป็นพวกของผี ชั่วเป็นชู้	ดีเป็นพวกของพระ ดีเป็นแก้ว
❀	นอนนานงานน้อย เงินมีหน้าสด	ใช้บ่อยเงินหมด เงินหมดหน้าแห้ง
❀	คนขยันชอบทำงาน	คนเกียจคร้านชอบนอน

อบายมุข (ผีร้าย ๖ ตัว)

- ผีที่ ๑. ชอบดื่มสุราเป็นอาจिन
ไม่ชอบกินข้าวปลาเป็นอาหาร
- ผีที่ ๒. ชอบเที่ยวยามวิกาล
ไม่รักบ้านรักลูกรักเมียตน
- ผีที่ ๓. ชอบตามดูการละเล่น
ไม่ละเว้นบาร์คลับละครโขน
- ผีที่ ๔. ชอบคบคนชั่วมั่วกับโจร
หนีไม่พ้นอาญาตราแผ่นดิน
- ผีที่ ๕. ชอบเล่นม้า พาชี กีฬาบัตร
สารพัด ถั่วโป ไฮโลลั่น
- ผีที่ ๖. เกียจคร้านการทำกิน
มีทั้งลั่น ๖ ผีอัปรีภัย

สังคมวุ่นวาย

เพราะอบายมุข

คนเกียจคร้านไม่ทำงาน เป็นคนพิการสากล

กินเหล้าเพื่อเข้าสังคม เป็นค่านิยมที่ผิด

ภัยที่น่ากลัวคือความตาย

ทางแห่งความฉิบหาย คือ อบายมุข

คนที่หวังพึ่งโชคชะตา เป็นคนปัญญาอ่อน

ชีวิตเรานั้นมีค่า อย่าแก้ปัญหาด้วยยาเสพติด

หวังได้ทรัพย์จากการพนัน

คือความเพ้อฝันของคนลึนคิด

ความหลงใหลในอบายมุข

คือความทุกข์ของครอบครัว

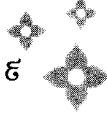

มัวเมาามิส

หลงยาเสพติด

ทำการทุจริต

ยาพิษสังคม

- ❀ ส่งเสริมการพนัน แข่งขันความมั่งมี
 ไม่เชื่อคนแต่เชื่อผี จะมั่งมีได้อย่างไร ?

- ❀ ถ้าวายกรวย ให้รีบค้าขาย
 ถ้าวายฉิบหาย ให้เล่นการพนัน

- ❀ งดเว้นอบายมุข เป็นสุขทั่วกัน

- ❀ เคารพกฎหมาย งดเว้นอบายมุข
 นำสุขมาสู่ชีวิต

- ❀ ไม่มั่วสุมอบายมุข จะพบสุขในเบื้องปลาย

- ❀ เห็นคุกเป็นบ้าน
 เห็นสุราบ้านเป็นเพื่อน
 เห็นบ้านเรือนเป็นศาลา
 คือที่มาของความวิบัติ

- ❀ โจรปล้นสิบครั้งยังเหลือบ้านไว้
 ไฟไหม้สิบครั้งยังเหลือแผ่นดิน
 ฝึการพนันกัดกิน
 ไม่มีแผ่นดินจะอาศัย

โจรปล้นเพียงแต่หมดของใช้
ไฟไหม้เพียงแต่หมดทรัพย์สิน
ผิอบายมุขกัดกิน
ไม่มีแผ่นดินจะอาศัย

สงครามดับชีวิต ยาเสพติดดับอนาคต

ลุ่มหลงการพนัน อนาคตจะสิ้นเพราะหนี้สินพันตัว

พลีชีพเพื่อชาติ ดีกว่าตกเป็นทาสยาเสพติด

ไร้อนาคต หมดโอกาส
หากตกเป็นทาสของยาเสพติด

กินเหล้าเซาตุงก เมียและลูกก็เดือดร้อน

รักลูกเมียให้เลิกเมา รักเหล้าชั่ววอย่ากิน

เมาเหล้าเสียการงาน เมานานนานเสียสุขภาพ

เมาสุราพาให้ประมาท เม่อ่านาจพาชชาติล่มจม

กินเหล้าเผาตับ สูบบุหรี่เผาปอด
ใครอยากจอดให้เร่งเข้าไป

จุดบุหรี่ที่ไร เหมือนจุดไฟเผาตัวเอง

หายนะของชาติ และปวงชน มาจากคนทุจริต

เห็นคนเมาเท่ากับเห็นคนบ้า
เห็นคนขี้ยาเหมือนเห็นคนตาย

บ้านเมืองจะพินาศ ถ้าคนในชาติกอบโกย

ไม้เท้าของคนเฒ่า ดีกว่าลูกเต้าอกตัญญู

หยาดเหงื่อของพ่อแม่ คือกระแสแห่งความหวัง
ความสำเร็จของลูก คือความสุขของพ่อแม่

มารไม่มี บารมีไม่แก่

คนพาลไม่ให้ทานเพราะกลัวจน
บัณฑิตชนเพราะกลัวจนจึงให้ทาน

ทรัพย์บุญไม่สูญดับ
เพราะเป็นทรัพย์ที่ถาวร

ยอดของคน

คือ	เขาช้าง	ไม่ชังตอบ
	เขาดำ	ไม่ด่าตอบ
	เขาโกรธ	ไม่โกรธตอบ
	เขาดี	ไม่ตีตอบ

❀ เตือนใจตนวันละนิด จิตอ่อนโยน

❀ คำพูดนั้นสำคัญ แต่การกระทำสำคัญกว่า

ไม่รู้ ๑๕ อย่าง

๑. รู้หลักวิชา	๗. รู้ละกิเลส
๒. รู้พัฒนาตัวเอง	๘. รู้เหตุแห่งทุกข์
๓. รู้เกรงใจคน	๙. รู้สุขขสร้างสรรค์
๔. รู้ผลดีชั่ว	๑๐. รู้ทันสังคม
๕. รู้แพ้รู้เมีย	๑๑. รู้กราบแก้วอ่อนน้อม
๖. รู้เสียสละ	๑๒. รู้ร้อมนนาบุญ

๑๓. รู้คุณค่า

๑๕. รู้ประสานสามัคคี

๑๔. รู้หน้าที่การงาน

แยกพวก

เราเสียความรัก

แยกพรรค

เราเสียความสามัคคี

ถ้าแยกทั้งพวกทั้งพรรค

เสียทั้งความรักความสามัคคี

รวมพวก

เราได้ความรัก

รวมพรรค

เราได้ความสามัคคี

ถ้ารวมทั้งพวกทั้งพรรค

ได้ทั้งความรักความสามัคคี

คุณธรรมของผู้ผู้นำ

๑. มีเมตตา

๒. รักษาไมตรี

๓. ยินดีเสียสละ

๔. ลดละความขัดแย้ง

๕. แบ่งปันลาภผล

๖. ทำตนให้ชื่นชม

ไม้คดเอาไว้ทำขอ
เหล็กงอเอาไว้ทำเคียว
คนคดอย่างเดียว ทำประโยชน์อะไรมิได้

ลักษณะของน้ำ

๑. ชุ่มชื้น เยือกเย็น
๒. ปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม
๓. รวมตัวไม่แยกจากกัน
๔. ชำระล้างสิ่งสกปรก

แนะให้ลูกทำ	นำให้ลูกดู
อยู่ให้ลูกเห็น	เย็นให้ลูกสัมผัส

รักษาศีลให้ลูกดู	กตัญญูให้ลูกเห็น
เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร	ให้ลูกเย็น

วันนี้อยู่ใต้ชายคา	วันหน้าอยู่ใต้ฟ้าโล่ง
--------------------	-----------------------

บุญไม่มีวางขายในตลาด	ใครอยากได้ก็ทำเอา
----------------------	-------------------

คนบ้าบ้า

พวกอริ (ศัตรู)

พวกใจทราวม

พวกใจบุญ

ชอบแกล้งตี

ชอบใส่ความ

ชอบเนรคุณ

ชอบช่วยเหลือ

ถ้าอยากได้ลูกดี

จงทำให้ลูกดู

รู้ชัด ปฏิบัติจริง

นั่งสงบพบนิพพาน

เรียนหวังรู้ ดูหวังจำ

ทำหวังสำเร็จ

เสร็จแล้วหวังสุข

ถูกแล้วหวังธรรม

นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์

แมลงวันมีสิ่งไม่ดีอยู่ ๕ อย่าง

- คือ
๑. ชอบลึงสกปรก
 ๒. มีเชื้อโรคในตัว
 ๓. ชอบเกลือกกลั้วอาหาร
 ๔. ก่อความรำคาญให้คน
 ๕. เป็นต้นเหตุแห่งหนอง

ขยันเป็นแมลงผึ้ง แมลงผึ้งมีดี ๕ อย่าง

- คือ ๑. ขยันหากิน
๒. บินไม่สูงนัก
๓. รักความสะอาด
๔. ฉลาดสะสม
๕. นิยมความสามัคคี

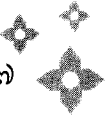

ช่างเหมือง	ย่อมไขน้ำทำระหัด
ช่างตัด	ดัดลูกศรให้อยู่ที่
ช่างถาก	ย่อมถากไม้ให้รูปดี
ท่านผู้มีวัตรงาม	ปราบปรามตน

ความเสื่อม

โรงงานไร้เสียงทำงาน	ไม่นานก็พลันอับเฉา
โรงละครไร้เสียงกล่อมเกลา	สูญเส้ารำหมดสิ้นทั้งวงศ์
อารามไร้เสียงทำวัตร	หย่อนการปฏิบัติกิจสงฆ์
เป็นอยู่ไร้ผู้ดำรง	ก็คงเสื่อมแท่นเอย

เยาวชนตามแบบ (พันทาง)

๑. อารมณ์เดือด
๒. กินด่วน
๓. หัวเต๋
๔. ไชวี่สะตือ
๕. เรียนโตด
๖. เที้ยวตึก
๗. ลั่นตึก
๘. มือเต็บ
๙. ใจแตก
๑๐. แหกคอก
๑๑. นก

พ่อ-แม่

จๆ

'แบบ

เขียนโดยพระครู
สุวิมลธรรมสถิต

๔. ไม่เปลืองใจไฟต่ำ
๕. เชื่อฟังคำผู้หลักผู้ใหญ่
๖. รักไทยดำรงไทย
๗. ใส่ใจในโลกกว้าง
๘. ยึดแบบอย่างที่ดี
๙. รู้รักสามัคคีตลอดเวลา
๑๐. ใช้ศาสนาเป็นเครื่องดำเนินชีวิต

อดทน ข่มใจ ใจเย็นๆ พอทนได้ ไม่ตายแล

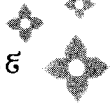
ประเภทคนในสังคมไทย

๑. หัวไว ใจสู้
๒. คอยดูที่ทำ
๓. เบ่งตาลังเล
๔. หั่นเหหัวดี้อ
๕. งอมือจับเจ้า
๖. ไม่เอาไหนเลย

น่ารักนักหนา

เห็น

ศิษย์ดี
ศิษย์กตัญญู

เพราะมีครู
ครูชื่นใจ

คนเรา
ถ้าไม่มีคนอุ้มชู

ถึงจะมีความรู้
ก็ไปไม่รอด

อดีตไม่ขยัน
ปัจจุบันไม่ชวนชวาย
อนาคตไม่ต้องทำนาย
โชคร้ายแน่นอน

โคลนเกิดจากน้ำ
ทุกข์เกิดจากใจ

น้ำนั้นแหละล้างโคลน
ใจนั้นแหละล้างทุกข์

อย่าโตเกินเปลือก
อย่าหมายเกินท่า

อย่าเลือกเกินนาย
อย่าพรวดเกินสูตร

เมื่อไม่มีสิ่งที่เราชอบก็จงพยายามชอบสิ่งที่มี

นับถือศาสนาชนิดไม่ศึกษาให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
อยู่ในข่ายผู้นับถือศาสนาอย่างงมงาย

ศาสนาอยู่รอดด้วยเหตุ ๒ อย่างคือ

๑. ศึกษาให้เข้าใจแจ่มชัด

๒. ปฏิบัติตามที่ศึกษา

ผู้ไร้ความอดทน

จะไม่มีอะไรติดตัว

หัวใจคนนั้นอ่านยาก

เพราะมิใช่ตัวหนังสือ

วิชาความรู้

เป็นเพื่อนตายของอนาคต

คนจริง คนบริสุทธิ์

ย่อมเป็นผู้เปิดเผยเสมอ

เกิดเป็นคนถ้าไม่ทนก็ไม่พบของดี

คลานให้เก่งเสียก่อนจึงค่อยวิ่ง

ความละเอียด

เป็นอารมณ์ของสตรี

ปวดหัวร้อยครั้ง

ดีกว่าเจ็บใจครั้งเดียว

อย่าหวังความสำเร็จเสียให้ยาก

ถ้าปราศจากความพยายาม

- ❁ ดูตัวเองเสียก่อน แล้วจึงค่อยดูผู้อื่น
- ❁ วันนี้ ดีกว่าวันใดใดทั้งสิ้น
- ❁ ถ้าท่านเป็นคนดีคนหนึ่งแล้ว
 โลกนี้จะลดแถว คนที่ชั่ว
 ถ้าอ่านแล้วยังเขลา ยังเมามัว
 อยากเป็นบัวใต้น้ำก็ตามใจ ๙
- ❁ ผู้รู้จักชีวิตดีแล้วย่อมเบิกบาน แจ่มใสบริสุทธิ์
 สงบและเป็นประโยชน์แก่ชนเป็นอันมาก
- ❁ เก่งจริงต้องรอบรู้ เก่งแต่ปากเขาตากถาง
- ❁ คนคิดดี จึงทำดี
 คนคิดชั่ว จึงทำชั่ว
- ❁ เพิ่มผลิต แบบได้ห้วน
 ขยันแบบ เกาหลี
 สู้ไม่หนีแบบ อิสราเอล
 เน้นวินัย แบบญี่ปุ่น
 ล้นทุกรูปแบบ ไทยแลนด์

❀ จิตพัฒนา กายสามัคคี ร่วมแรงพัฒนา

❀ พัฒนาจิตใจ เพื่อความเป็นไทยที่สมบูรณ์

❀ ชีวิตของเราจะอยู่รอด ถ้าปลอดภัยหายห่วง

❀ มาร่วมใจใกล้ชิด เพื่อประดิษฐ์คุณธรรม

❀ จะเห็นใจญาติเมื่อเราจน
จะเห็นใจตนเมื่อเจ็บไข้
จะเห็นใจคนใช้เมื่องานหนัก

❀ นอนหัวค่ำ ตื่นสาย คือคนที่ตายไปทีละน้อย

❀ ทำก่อนนอนทีหลัง จะมั่งคั่งในวันหน้า

❀ อย่าพลาดเวลานัด อย่าพลาดเวลาทำงาน

❀ คนดีเห็นนาน คนพาลเห็นเร็ว

❀ การยิ้มของผู้ให้ เป็นยาบำรุงใจของผู้รับ

❀ หาสิ่งกินเพื่ออง จะรุ่งเรืองไปข้างหน้า

กลองจะดัง
หมาจะขี้

ต้องมีคนตี
ไม่ต้องมีใครยกหาง

เป็นนักเรียน นักรวน
เรียนอะไรกันแน่

นักกวานพ่อแม่
ทำให้พ่อแม่อึดอัด

ถ้าอยากเป็นคนสบาย
อย่าเบื่อหน่ายความเพียร

ถ้าท่านมีแต่ความงก
ท่านจะเป็นยาจกในเรือนเศรษฐี

ถ้าท่านมีเมตตาเกินประมาณ
ท่านจะพบพาลทั่วเมือง

ถ้าท่านมีแต่ความมัวเมา ท่านจะมีแต่ความปวดหัว

ความสุขยืนยาวต้องเข้าหาธรรม

ถ้าพูดโดยไม่คิด

เท่ากับพนพิฆไล่คนอื่น

❀ รักกันฉันพี่น้อง ดีกว่าเงินทองเป็นไฉนๆ

❀ ถ้าอยากเป็นคนมีเกียรติ อย่าหยาบเหี้ยมคนอื่น

❀ ถ้าไม่ยอมปล่อยวาง
จะพบความว่างได้อย่างไร

❀ ถ้าอยากหาความสำราญ
อย่าล้างผลาญสมบัติ

❀ เป็นอยู่เพราะความจน
ดีกว่าทนทุกข์เพราะเป็นหนี้

❀ ถ้าอยากเป็นคนดัง
อย่าหวังความสงบ

❀ ถ้าทำนหวังแต่ความสนุก
ท่านจะพบกับทุกข์อย่างมหันต์

❀ ถ้ามีความสุขกับอบายมุข
จะพบทุกข์ในเบื้องปลาย

❀ ปฏิรูปจะได้ผล ประชาชนต้องร่วมมือ

- ❀ ถ้าทำงานเพื่อชาติ อย่าแสวงหาอำนาจเพื่อตน
 - ❀ ถ้าอยากเป็นคนมีอำนาจ อย่าขาดความยุติธรรม
 - ❀ ถ้าเราโกรธ เราจงโทษตัวเราเอง
ถ้าเราหลง เราจงปลงใจเราเอง
 - ❀ เราจงอยู่ในโลก เหมือนลี้ลับ อยู่ในปากของงู
 - ❀ ใจสบายมีธรรมะ แผ่เมตตาไปให้คนอื่นได้
 - ❀ น้ำใส ลูกลอย กอไฟ คือหัวใจของนักปกครอง
 - ❀ ตายในหน้าที่ ดีกว่าตายนอกหน้าที่
ตายในสนามรบ ดีกว่าหลบหนีเข้าศึก
ตายในผ้าเหลือง ดีกว่าตายนอกผ้าเหลือง

ฟังธรรมใต้ต้นไม้

เรียบเรียงโดย พระราชธีรอาจารย์ (สำลี)

เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม

เจ้าคณะจังหวัดนครพนม

✿ สูตรของคน

เกิดเป็นคน คนให้ทั่ว
ปากไม่ล้น กันไม่รั่ว
ชั่วไม่เอา เมาไม่มี นี่คือ “คน”

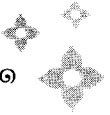
✿ เรื่องของคน

คนดีชอบแก้ไข	คนจัญไรชอบแก้ตัว
คนชั่วชอบทำลาย	คนมั่งงายชอบทิ้ง
คนจริงชอบทำ	คนระยำชอบติ

รักกันดีกว่าชังกัน
พร้อมเพรียงกันดีกว่าแตกแยกกัน
ทำดีใส่ตัว ดีกว่าทำชั่วใส่ตัว
สร้างมิตรไว้ดีกว่าสร้างศัตรู

ชี้เกียจเป็นแมลงวัน แมลงวันมีสิ่งไม่ดี ๕ อย่าง

- คือ
๑. ชอบสิ่งสกปรก
 ๒. มีเชื้อโรคในตัว
 ๓. ชอบเกลือกกลั้วอาหาร
 ๔. ก่อความรำคาญให้แก่คน
 ๕. เป็นต้นเหตุแห่งหนอง

ขยันเป็นแมลงผึ้ง แมลงผึ้งมีดี ๕ อย่าง

- คือ
๑. ขยันหากิน
 ๒. บินไม่สูงนัก
 ๓. รักความสะอาด
 ๔. ฉลาดสะสม
 ๕. นิยมความสามัคคี

ชั่วเป็นพวกของผี
ดีเป็นพวกของพระ
ชั่วเป็นชู้ ดีเป็นแก้ว

ผี, ผี, ผี,

ผีชี้เกยจเสนียดจัญไร

อยู่กับใคร	บรรลัญฉิบหาย
อยู่กับหญิง	ทำสิ่งวอดวาย
อยู่กับชาย	ทำลายครอบครัว
อยู่กับพระกับเณรก็ทำความชั่ว	
ถ้าใครกลัวก็ไล่ออกไป	

นอนนานงานน้อย
ใช้บ่อยเงินหมด
เงินมีหน้าสด
เงินหมดหน้าแห้ง

❀ คนขยัน ชอบทำงาน
คนเกียจคร้าน ชอบนอน

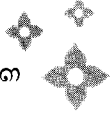
❀ ทำใจ ให้สะอาดเวลาเช้า
ทำใจ ให้ขาวเวลาเพล
ทำใจ ให้เย็นเวลาค่ำ
ทำใจ ให้ชุ่มฉ่ำเวลากลางคืน
ทำใจ ให้สดชื่นเวลารุ่งอรุณ

❀ ใจเราร้อนเป็นคน ใจกังวลเป็นผีบ้า
ใจกล้าเป็นนักรบ ใจสงบเป็นนักปราชญ์
ใจฉลาดเป็นบัณฑิต
ใจไม่ยึดไม่ติดเป็นนิพพาน

❀ อย่าโกรธคนสอน อย่างอนตืนสาย
อย่าอายทำกิน อย่างหมิ่นเงินน้อย
อย่าคอยแต่वासนา จะพาฉิบหาย

❀ โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า
ไม่โกรธดีกว่า จะได้ไม่บ้า ไม่โง่

❀ โกรธให้เขาเหมือนจุดไฟเผาตัวเอง

- ❁ มาสัตว์ได้โทษ มาความโกรธได้บุญ
- ❁ มีทุกข์เพราะยึด ทุกข์ยึดเพราะอยาก
ทุกข์มากเพราะพลอย ทุกข์น้อยเพราะหยุด
ทุกข์หลุดเพราะปล่อย
- ❁ อยากจึงยาก ยิ่งอยากก็ยิ่งยาก
หยุดอยาก ยากก็หยุด
- ❁ หยาดเหงื่อของพ่อแม่ คือกระแสแห่งความหวัง
ความสำเร็จของลูก คือความสุขของพ่อแม่
- ❁ อ่านตัวเองให้ออก บอกตัวเองให้ได้
ใช้ตัวเองให้เป็น เห็นตัวเองให้ชัด
ปฏิบัติตัวเองให้ถูก
- ❁ กินเหล้าเขาถูก เมียและลูกก็เดือดร้อน
- ❁ รักลูกเมียให้เลิกเมา รักเหล้าข้าวอย่ากิน
- ❁ เมาเหล้าเสียการงาน เมานานนานเสียสุขภาพ
- ❁ อุดทน ข่มใจ ใจเย็นเย็น พอทนได้ ไม่ตายแล

❀ **อุบายแสวงสุขในบ้านปลายชีวิต**

มี ๔ อย่าง คือ

๑. ละห่วงนอก
๒. สำรอกห่วงใน
๓. นึกถึงพระไตร
๔. มั่นใจพระพุทธรูปคุณ

❀ **อีกอย่างหนึ่ง**

๑. รักษาหน้าที่ให้เคร่งครัด
๒. ตัดอาลัย
๓. ไร้กังวล
๔. สนใจธรรม

❀ **แก่แล้วต้องเตรียม**

เตรียมตัวก่อนตาย
เตรียมกายก่อนแต่ง
เตรียมน้ำก่อนแล้ง
เตรียมแบงก์เสียก่อนจะเดินทาง

❀ **ความดีช่วยให้สุขใจในเบื้องหลัง
สมหวังในเบื้องหน้า**

- ❁ ความดีช่วยให้มองข้างหน้ามีหวังมองข้างหลังมีสุข
- ❁ รู้จักปล่อยวาง ทำจิตให้ว่าง วางให้ลง ปลงให้ตก
- ❁ กากอาหารทำให้ไม่สบายกาย
กากอารมณ์ทำให้ไม่สบายใจ
- ❁ รักษากาย อย่าให้วิปริต รักษาจิต อย่าให้วิปลาส
- ❁ แก่ดีมีหลัก แก่ไม่ดีเสียหลัก
- ❁ แก่อย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ
- ❁ เกิดมาทั้งที เอาดีให้ได้
จะจากทั้งทีเอาดีฝากไว้
- ❁ เกิดเป็นคนควรสร้างตนให้มีดี
เกิดมาทั้งทีควรสร้างดีให้ติดตน
- ❁ คนฉลาดที่ขาดศีลธรรม เป็นผู้นำที่ดีไม่ได้
- ❁ ความหรรษาของชาวสังคม เป็นค่านิยมที่เสื่อม

❀ คำพูดตั้งพันคำ สู้ทำให้ดูไม่ได้

❀ แมลงวันชอบของเน่า คนโง่เขลาชอบทำบาป

❀ พังมากได้ปัญญา ไม่ระวังวาจาได้โทษ

❀ โอกาสดีของคน ขึ้นอยู่กับความสนใจ

❀ วิชาให้ความฉลาด ถ้าขาดธรรมก็ให้โทษ

❀ คนฉลาดขาดความดี เป็นคนอัปรียของสังคม

❀ สามหน้าพาสข

หน้านอก บอกความงาม

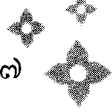
หน้าใน (ใจ) บอกความดี

หน้าที่ บอกความสามารถ

❀ หน้าในคือหัวใจ ประกอบด้วย

เยี่ยมด้วยคุณธรรม ยอดด้วยคุณภาพ หยิ่งในศักดิ์ศรี

❀ รู้เรื่องที่คิด	รู้จักที่ทำ
รู้คำที่พูด	รู้จุดประสงค์
รู้ตรงความจริง	รู้สรรพสิ่งทั้งปวง

❀ ท্বরอบรู้ รู้เรา รู้เขา รู้เท่า รู้ทัน
รู้กัน รู้แก้ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย

❀ ฟังสบายหู ดูสบายตา พาให้สบายใจ

❀ ยอม อย่างมีเหตุผล
อยู่ อย่างมีศักดิ์ศรี
ใหญ่ อย่างมีประโยชน์

❀ อย่าโตเกินเปลือก
อย่าเสือกเกินนาย
อย่าหมายเกินทำ
อย่าพรั้งเกินสูตร

❀ วันนี้อยู่ได้ช่ายคา วันหน้าอยู่ได้ฝ่าโลง

❀ เยาวชนไทย (ย.ว.ท.)
ย = ยิ้ม
ว = ไหว
ท = ทักทาย

❀ เป็นเด็ก อย่าให้ผู้ใหญ่บั่นทอน
เป็นผู้ใหญ่ อย่าให้เด็กเป่าหู

❀ อย่าเอาอารมณ์เสียเสียของแม่พ่อ
มาทำลายอารมณ์ใสใสของลูก

❀ อย่าเอาเสียงทะเลาะของแม่พ่อ
มาทำลายเสียงหัวเราะของลูก

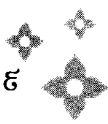
❀ อานิสงส์การสวดมนต์ไหว้พระ

มี ๖ ประการ

๑. ได้กล่าวภาชิตเป็นมงคล
๒. ได้ผลพัฒนาความจำ
๓. ได้ทำสติเจริญยิ่ง
๔. ได้จิตนิ่งเป็นสมาธิ
๕. ได้ผลปัญญารู้เห็น
๖. ได้บำเพ็ญกุศลที่ถูกต้อง

❀ อานิสงส์การเจริญสมาธิภาวนา

๑. ได้ความสุขในปัจจุบัน
๒. ได้การงานที่ไม่ผิดพลาด
๓. ได้ความฉลาดรู้เห็น

๔. ได้รับความสงบเย็นอยู่เป็นสุข
๕. ได้ดับทุกข์ถึงพระนิพพาน
๖. ได้รับความเบิกบานสุขนिरันดร

❀ คนบ้าบ้า ชอบแก้งติ
พวกอริ (ศัตรู) ชอบใส่ความ
พวกใจทราวม ชอบเนรคุณ
พวกใจบุญ ชอบช่วยเหลือ

❀ ถ้าคบมิตรดี
เหมือนมีแสงสว่าง นำทางชีวิต
ถ้าคบคนเลวเป็นมิตร
เหมือนเต็มยาพิษให้แก่ชีวาฯ

❀ คุณธรรมของพยานที่ดี

มี ๕ อย่าง

๑. ฉลาดจัดยารักษา
๒. ฉลาดหาอาหารดีมาให้
๓. ไม่สนใจในอาภิส
๔. มีจิตที่เมตตา
๕. กล่าววาจาปลอบใจ

* มี เพื่อให้ ได้ เพื่อแจก

แบก เพื่อสบาย ตาย เพื่ออยู่

❀ **เสาหลักของชีวิตมี ๔ คือ**

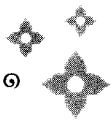
เสาที่หนึ่ง	นั้นหรือคือชาติไทย
เสาที่สอง	ผ่องอำไพ คือ ศาสนา
เสาที่สาม	ยืนหยัด กษัตรา
เสาที่สี่	มีค่าประชาธิปไตย

❀ **ลักษณะของผู้บริหารที่ดี**

๑. ต้องเป็นนักต่อสู้ หรือรักการต่อสู้
๒. รับรู้ปัญหา
๓. กล้าหาญเด็ดเดี่ยว
๔. เชี่ยวคล่องการงาน
๕. วิชาการก้าวหน้า
๖. เข้าหามวลชน

❀	ชีวิตมีศีล	เหมือนดินมีบุญ
	ชีวิตมีธรรม	เหมือนดินมีน้ำ

❀	กายมีศีลสุขล้ำ	ใจมีธรรมสุขเลิศ
	ถ้ามีทั้งศีล ทั้งธรรม	มีแต่ความล้ำเลิศ

❀ คุณธรรมของผู้บริหาร

ปากเอก เลขแม่น แผนเหมาะ เจาะลึก
ฝึกจริง ยิงเป้า เข้าถึง
ตรึงแน่น หาญแก้ แพ้เป็น

❀ พุดแล้ว	คนชอบ
พุดแล้ว	คนเชื่อ
พุดแล้ว	คนช่วย ดีมาก

❀ สามเห็นเป็นมงคล

เห็นด้วยตา	เรียกว่า พบเห็น
เห็นด้วยใจ	เรียกว่า คิดเห็น
เห็นด้วยปัญญา	เรียกว่า รู้เห็นตามความเป็นจริง

❀ ปากจู้ หูกว่าง ตาโต โง่เป็น

❀ โง่เง่า ขาดความเฉลียวฉลาดๆ น้อย
ง่วงเหงา เอาแต่นอน เกียจคร้าน
เงื่องหงอย เฉื่อยชา ไม่กล้าตัดสินใจ
งุ่นง่าน เจ้าอารมณ์ โมโห หงุดหงิด
โงนเงน คนโลเล จะเอาหรือไม่เอา
เงื่อง่า ชักช้าอืดอาด ยืดขาด เฉื่อย ไม่เคยทักเพื่อน

❀ นักเรียนร่วมต้าน ทุกบ้านร่วมใจ
ช่วยกันต้านภัยยาเสพติด
เพื่อถวายเป็นราชพลี

❀ ถ้าเราโกรธ เราจงโทษตัวเราเอง
ถ้าเรารัก เราจงหักใจตัวเอง
ถ้าเราหลง เราจงปลงใจตัวเอง

❀ สุราเล็ดสัตรี ๖ ชนิด

คือ เลือดงู เลือดหมู เลือดหมา
 เลือดลิง เลือดเสือ เลือดนก

เลือดงู กินแล้วเดินไม่ตรงทาง เดินคดไปคดมา

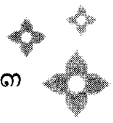
เลือดหมู กินแล้วนอนตรงไหนก็นอนได้
หมาเลียปากไม่รู้สีก

เลือดหมา กินแล้วเห่าตะพึด
แม้กระทั่งลูกเมียก็จะกัด

เลือดลิง กินแล้วเด่นย่องแย่งเหมือนลิงเมาเหล้า
ไม่อยู่สุข

เลือดเสือ ออกแล้วมันดุดาก
มึงช่วยهامไปตีกับมันหน่อยเถอะน่า

เลือดนก พุดจ๊อกแจ็ก จอแจ เหมือนนก คุดไม่หยุด

❀ สายน้ำสายน้อยๆ ไหลบ่่อยๆ น้ำก็ลด
น้ำย่อยทีละหยด น้ำหยดทีละน้อย
หยดบ่่อยๆ น้ำก็หมด
บุญกรรมแม้ทำน้อย
ทำบ่่อยๆ ก็ปรากฏ

❀ คาถา ๖ รัก

รักวัดเหมือนบ้าน. รักงานเหมือนชีวิต.
รักลูกศิษย์เหมือนตน. รักประชาชนเหมือนญาติ.
รักประเทศชาติเหมือนดวงตา.
รักพระพุทธศาสนาเหมือนดวงใจ

❀ สร้างอุดมการณ์ชีวิต เพื่อพัฒนาสังคม
หลักพุทธธรรมและพิธีการ
..แนวทางพัฒนา
รักษาจิตตนให้จดี
ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง
มองทุกอย่างเป็นธรรมตา
แผ่เมตตาอย่าให้ขาด
อย่าประมาทในชีวิตฯ

❀ ยิ่งเก็บยิ่งได้น้อย ยิ่งปล่อยยิ่งได้มาก

- ❀ ตายเพื่อยู่ ดี แต่ถ้าอยู่เพื่อยาย แม่
- ❀ มือทอง ปากทอง สมองเพชร กลเม็ดครองโลก
- ❀ ดั้นเข้าก้าวไปข้างหน้า พัฒนาตัวเองดี
ดั้นเข้าหน้าบุญนางอพอกันที แม่
- ❀ สักโก กล้าพูด กล้าทำ กล้านำ
กล้าแสดงออก กล้าตาย
แต่อย่างกล้า แบบบ้านบิน
- ❀ สักโกกล้า แต่ไม่กล้าแบบบ้านบิน
กล้าทำกิน สัมมาชีพริบชวนชวาย
กล้าทนฝน ทนแดดแผดเผากาย
และกล้าตายเพื่อผู้ที่มีพระคุณ
- ❀ อยู่ที่ไหนก็ได้ แต่อย่าอยู่กับคนหลายใจ
- ❀ อยู่ที่ไหนก็ได้ อยู่แล้วประสบความสำเร็จ
และผลัดผลเป็นความสำเร็จ

✿ อยู่กับคน คนไม่ไล่หนี
อยู่กับผี ผีไม่โกรธา
อยู่กับเทวดา เทวดาไม่รังเกียจ

✿ ถ้าอยู่กับคน ทำให้คนไล่หนี
อยู่กับผี ทำให้ผีโกรธา
อยู่กับเทวดา ทำให้เทวดารังเกียจไม่ดีแลฯ

✿ อยู่กับคน ทำให้คนปรานี
อยู่กับผี ทำให้ผีรักษา
อยู่กับเทวดา ทำให้เทวดาคุ้มครอง

✿ ผิด ต้องแก้ ไม่ใช่กลบ
ผิด ต้องลบ ไม่ใช่ชุก

✿ อยู่ให้ท่านรัก จากไปให้เขาอาลัย
ตายไปให้เขาคิดถึง

✿ รักแบบไว้วางใจ
รักแบบชื่นชมโสมนัส
รักแบบนิยมชมชื่น
รักจงรักภักดี เชิดชูบูชา

❀ อย่า...ฆ่า

ฆ่าเขาตาย เรากลายเป็นคนชั่ว
ฆ่าตัวตาย เรากลายเป็นคนบาป
ญาติพี่น้องอยู่เบื้องหลัง กลายเป็นคนถูกสาป

❀ อย่า ๔ ประการ

อย่ารู้ในสิ่งที่ไม่ใช่หน้าที่
อย่าดีกับคนนอกครอบครัว
อย่ากลัวในสิ่งที่มองไม่เห็น
อย่าเป็นในสิ่งที่ผู้ใหญ่ห้าม

❀ คนช่างนอกมันหลอกเรากิน แล้วมันก็บินหนีไป

❀ หมอดูสามหาบ หมอเดาที่ชั่วโฉด

❀ สิ่งที่ผู้ใหญ่ห้าม

คือ อ้ายริเกร เหล้ายา ปลาปิ้ง ผู้หญิง ยิงเรือ
ขายพายเรือ เตะ คลับ ผับ บาร์ ร้านอาหาร
สถานเริงรมย์ ยาบ้า ยาม้า ยาเมา

❀ อนิจจัง

ด่ากลับขาว ได้แก่ ผม
ยาวกลับสั้น ได้แก่ สายตา
มันกลับคลอน ได้แก่ ฟัน
หย่อนแล้วกลับตึง ได้แก่ หู
ซึ้งกลับเซอะ ได้แก่ สัญญา ความจำเลอะเลือน

❀ ศาสนาเสื่อมเพราะ

๑. ไม่สอน
๒. ไม่บอกกล่าว
๓. ไม่ประพฤติปฏิบัติ
๔. ละเลยไม่ทำตาม

❀ รักษาดี รักศาสนา รักแผ่นดิน
ไม่โกงกิน ไม่ทุจริต

❀ ประโยชน์ของการไหว้

๑. ผู้ไหว้ได้รับความเมตตาจากผู้ถูกไหว้
๒. ผู้ไหว้ได้รับความสบายใจ
๓. ช่วยให้ผู้ถูกไหว้หันมาสำรวจตรวจตราพัฒนาตัวเอง
๔. ได้รักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยไว้
๕. บรรเทาโทษเสียได้

❀ ศิษย์ที่ดีต้องมีคุณธรรม ๕

๑. ต้องมีความเคารพ
๒. คบการศึกษา
๓. กล้ารับความผิด
๔. คิดช่วยเหลือครู
๕. กตัญญูต่อสถาบัน

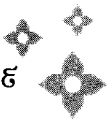
❀ ประโยชน์ของความตาย

๑. กฎหมายไม่ตะตอง
๒. ญาติพี่น้องไม่รบกวน
๓. มีคติก็ยกเล็ก
๔. มีหนี้สินก็ยกให้
๕. มีศัตรูคู่พยาบาทก็เลิกอาฆาต พยาบาทต่อกัน

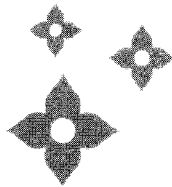
❀ รวมพลังปราบทุจริต เป็นภารกิจของคนทั้งชาติ

❀ คนเกียจคร้าน งานเบา ก็เป็นงานหนัก
งานไม่มาก ก็เป็นงานท่วมหัว

❀ คนอกตัญญูอยู่ที่ไหน ก็ไร้ความเจริญ

- ❀ ตื่นเช้าสุขกายสบายใจ ตื่นสายไข้โรค
- ❀ อยู่คนเดียวดีกว่ามีเพื่อนชั่ว
- ❀ บ้านใดมีเมียดำ มีหมาดู บ้านนั้นหาความสุขมิได้
- ❀ จิตใจวายวุ่นนัก ก็หันหน้าสู่พระธรรม
ช่วยชี้และช่วยนำ เป็นแสงทองส่องทางเดิน
- ❀ ศีลธรรมไม่มีเสื่อม มีแต่คนเสื่อมจากศีลธรรมฯ
- ❀ รู้ธรรมะ กินได้นอนหลับ

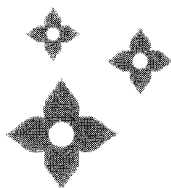

รายนามเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

- ๑๔ มี.ค. ๕๐ ● คณะศิษยานุศิษย์และชาวบ้านดงบัง
- ๑๙ มี.ค. ๕๐ ● คณะพ่อใหญ่มาย ศรีไชย พร้อมลูกหลานทุกคน
- คณะนายกสภาศร บุญขจร พร้อมภรรยาและบุตรหลานทุกคน
- คณะทายก ทายิกา บ้านทุ่งขุนน้อย
- คณะคุณพ่อประสิทธิ์และคุณแม่สมนึก บังศรี
- คณะชาวบ้านท่าสนามชัย หมู่ ๑๓ ต.หนองบ่อ
- ๒๐ มี.ค. ๕๐ ● คณะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ สारวัตร์ ต.หนองบ่อ
- พระครูสุนทรวรดิตถ์ เจ้าคณะตำบลหนองซอน วัดทุ่งขุนใหญ่
- นายอุดร บุญสิงห์ ผู้อำนวยการ ร.ร.บ้านทุ่งขุนใหญ่
- พร้อมด้วยชาวบ้านทุ่งขุนใหญ่
- คณะชาวบ้านโพนงาม หมู่ ๖-๗ พร้อมลูกหลานทุกคน
- คณะคุณแม่ใหญ่อ่อน (นุ้ย) ศรีไชย พร้อมลูกหลานทุกคน
- คณะสงฆ์ตำบลหนองบ่อ นำโดย ท่านพระครูสุทธิปัญญาภรณ์
- เจ้าคณะตำบลหนองบ่อ เจ้าอาวาสวัดจันตะโนน
- พระนารธิป โชติปัญโญ เจ้าอาวาสวัดเกาะแก้วคุณดี
- คณะสงฆ์วัดหนองไฮ คณะสงฆ์วัดหนองไหล่ ต.หนองซอน
- ๒๑ มี.ค. ๕๐ ● คณะพระครูมงคลธรรมกิจ รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอสำโรง
- วัดหนองไฮ พร้อมด้วยชาวบ้านหนองไฮทุกคน
- คณะชาวบ้านหนองบ่อ หมู่ ๑, ๒, ๓, ๔
- คณะชาวบ้านสำลาก หมู่ ๑๒ และบุตรหลานทุกคน
- คณะชาวบ้านจันตะโนน หมู่ ๑๐, ๑๑ ตำบลหนองบ่อ
- คณะอตุลย์ พลพิทักษ์
- คณะนางยลยา - Mr.แอนนา แกรมโม. คุณแม่หนูเจียม
- พร้อมญาติพี่น้องทุกคน
- คุณแม่ยาย ศรีไชย หัวหน้าประสงค์ ศรีไชย
- พ.ต.ท.กิตติคุณ - คุณสุวิมล ศรีไชย

- ๒๒ มี.ค. ๕๐
- คณะ อ.ประสพ บังศรี พร้อมภรรยาและลูกหลานทุกคน
 - คณะ อ.คำเพชร - อ.คำพอง ศิริบุรณ์
อ.เสวียง - อ.บุญอาจ โตคำเวช
 - อ.สมพร - พันธ์ ศรีไชย พร้อมบุตร - ธิดา และหลานๆ ทุกคน
 - คณะแม่หนู บุญสิงห์ พร้อมด้วยลูกหลานทุกคน
 - คณะ ร.ต.ด.รวมไทย - สุริพร บังศรี และญาติๆ
 - คณะพ่อมนตรี - แม่ทวี ศรีไชย พร้อมบุตร - ธิดา และหลานๆ ทุกคน
 - คณะทายก ทายิกา บ้านหวาง ต.ชีทวน
- ๒๓ มี.ค. ๕๐
- คณะแม่ใหญ่สอง ศรีไชย พร้อมบุตรหลานทุกคน
 - คณะ อ.สมบัติ สรรพสาร พร้อมคณะร่วมรุ่น ๔๗. ๔๘
 - คณะพ่อใหญ่ลีโบ บังศรี นางจงมี โกศล พร้อมลูกหลาน
 - คณะทายก ทายิกา บ้านมะเขือ หมู่ที่ ๕
 - คณะพ่อใหญ่หลุน ศรีไชย ส.ต.อ.อุทัย ศรีไชย และครอบครัว
 - คณะนายวีระพงษ์ เชื้อพันธุ์ และครอบครัว
 - คณะนายบุญชู - คุณสวาท ศรีไชย
คุณปลั่ง - คุณสำลี ศรีไชย พร้อมญาติพี่น้องทุกคน
- ๒๔ มี.ค. ๕๐
- คณะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ
 - คณะ อ.สมศรี - อ.ประพิศ ดอกดวง และบุตรธิดา
อ.ผิน - นางบุญโฮม สุเพ็ญ และญาติพี่น้อง
 - คณะครอบครัวภิรมย์รักษ์
 - คณะวัดมณีวนาราม (ร.ร.อุบลวิทยากร)
 - คณะ อ.ทวี บัวทอง. คุณประเสริฐ ทิมา
 - คณะ อ.ธนิธดา คำศรี. ด.ต.โสภณธ์ - อ.คำเพียร สวาทิตย์.
ด.ต.วิเศษ - คุณบัวเรียน ศรีไชย. จ.ส.อ.วิจารณ์ - อ.อารี ธานี.
คุณเรืองชัย อ่วมพิน. อ.ปราณี ธานี. อ.บังเอิญ กำใจ.
อ.ศิริลดา บุตรภักดี
 - คณะแม่ใหญ่สังกา - อ.เฉลิม บังศรี พร้อมญาติๆ ทุกคน
 - คณะ ด.ต.อนันต์ ศรีไชย

- ๒๕ มี.ค. ๕๑
- คณะคุณแม่อุทัย วรรณสาย และครอบครัว
 - คณะครู ร.ร.บ้านดงบัง (อาทรราษฎร์บำรุง)
 - คณะเครือญาติที่ ๕ นารีนุกูล ต.หนองบ่อ นำโดย ผอ.จิตติวัฒน์ ทองสุข
 - คณะแม่ชีสาวิตรี โสทอง
 - คณะทายก ทายิกา บ้านทุ่งขุนน้อย ต.แจระแม
 - คณะ อบต.อนันต์ ศรีไชย, แม่ใหญ่สวน ศรีไชย, นางสาวอังกะ บุญลา พร้อมญาติๆ ลูกหลานทุกคน
 - คณะ อปพร. บ้านดงบัง
- ๒๖ มี.ค. ๕๑
- คณะบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด นำโดย คุณอำพร บุญประสิทธิ์
 - คณะ อ.ทองคำ แว่นแคว้น พร้อมด้วยชาวบ้านกะแอก
 - คณะลูกหลานบ้านดงบังที่ไปอยู่บ้านกะแอก ต.โคกสว่าง อ.สำโรง จ.อุบลราชธานี
- ๒๗ มี.ค. ๕๑
- คณะกองทุนเงินล้าน หมู่ที่ ๔, ๙
 - คณะ จ.ส.ต.ทอนศักดิ์ ศรีไชย พร้อมครอบครัว
 - ครอบครัวฉายา ศรีไชย และ Mr.แอนนา แกรมโม
- ๕ เม.ย. ๕๑
- นายเหมือน ศรีไชย พร้อมลูกหลาน
 - นายปราโมทย์ - นางบุญเล็ง ศรีไชย
 - นายจตุพงษ์ - นางอรทัย พรหมแก้ว
 - อ.บัวใส ศรีไชย, นายสุภาพ ศรีไชย
- ๑๓ เม.ย. ๕๑
- คณะแม่ใหญ่บิน ธาณี
 - นายเศรษฐี สองสี
 - นายคำพันธ์ - นางสมนึก บังศรี พร้อมลูกหลาน

กำหนดการพระราชทานเพลิงศพ พระครูสุวิมลธรรมสถิต (คำตา)

วันศุกร์ที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐

- เวลา ๑๓.๐๐ น. เคลื่อนศพขึ้นสู่เมรุพิเศษวัดดงบัง
เวลา ๑๙.๐๐ น. พระสงฆ์ ๔ รูป สวดพระอภิธรรม
เวลา ๒๐.๐๐ น. ปฏิบัติธรรมจิตภาวนา พระครูสุขุมวรรณโณภาส
เจ้าคณะตำบลหัวดอน

วันเสาร์ที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐

- เวลา ๐๗.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระภิกษุสามเณร
จำนวน ๑๐๐ รูป
เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์จำนวน ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์
เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์
และพระภิกษุสามเณร จำนวน ๑๐๐ รูป
เวลา ๑๔.๐๐ น. มีพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์
แสดงโดย พระธรรมปริยัติโสภณ เจ้าคณะภาค ๑๐
วัดโมลีโลกยาราม กรุงเทพมหานคร
เวลา ๑๕.๐๐ น. พระสงฆ์จำนวน ๘๕ รูป สวดมาติกาบังสุกุล
เวลา ๑๖.๐๐ น. ประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพ

อนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ

วันอาทิตย์ที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

เวลา ๐๖.๐๐ น. เก็บอัฐิ

เวลา ๐๗.๐๐ น. พระสงฆ์จำนวน ๑๐ รูป

เจริญพระพุทธมนต์ฉลองอัฐิ

เวลา ๐๗.๓๐ น. ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ ๑๐๐ รูป

พระสงฆ์อนุโมทนา เป็นอันเสร็จพิธี

ฉะนั้น จึงขอเชิญชวนท่านพุทธศาสนิกชน ศิษยานุศิษย์ ท่านผู้คุ้นเคย และเคารพนับถือในพระครูสุวิมลธรรมสถิต ได้ไปร่วมบำเพ็ญกุศลในงานพระราชทานเพลิงศพ ในครั้งนี้ โดยพร้อมเพรียงกัน เทอญ.

นายสุรพล สายพันธ์

รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

พระเทพกิตติมุนี

เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี

นายสว่าง ฉวีวรรณ

นายอำเภอเมืองอุบลราชธานี

พระราชธีรอาจารย์

เจ้าคณะจังหวัดนครพนม

นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอุบลราชธานี

ประธานกรรมการจัดงานฝ่ายฆราวาส

พระกิตติญาณโสภณ

เจ้าคณะอำเภอเมืองอุบลราชธานี

ประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิต